

Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās 2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai

Noslēguma ziņojums

Pasūtītājs:

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrija
Pasūtītāja līguma Nr.19/70.05./TP

SIA "EIROPROJEKTS"

2014.gada 27.augusts

SATURS

IEVADS	5
1. PĀRSKATS PAR PIEEJAMĀS INFORMĀCIJAS ANALĪZES REZULTĀTIEM	6
1.1. DAUGAVAS, GAUJAS, LIELUPES UN VENTAS UPJU BASEINU APGABALU APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNI...	6
1.2. NOTEIKUMI PAR RISKĀ ŪDENSOBJEKTIEM	8
1.3. VIRSZEMES ŪDEŅU STĀVOKĻA PĀRSKATI UN VALSTS STATISTIKAS PĀRSKATS 2-ŪDENS	9
Pārskats par riska ūdensobjektu ūdens ekoloģiskās kvalitātes monitoriņa rezultātiem	9
1.4. PLŪDU RISKĀ NOVĒRTĒŠANAS UN PĀRVALDĪBAS NACIONĀLĀ PROGRAMMA 2008. – 2015.GADAM....	11
1.5. ŪDENSTILPJU UN ŪDENSTEČU HIDROLOĢISKO UN MORFOLOĢISKO PĀRVEIDOJUMU RADĪTO SLODŽU UN TO IETEKMJU ANALĪZE.....	12
1.6. EIROPAS SAVIENĪBAS ZAĻĀS INFRASTRUKTŪRAS STRATĒGIJA	12
Reģionālā politika.....	13
Klimata pārmaiņas un katastrofu riska pārvaldība.....	14
Dabas resursi.....	14
1.7. ŪDENS STRUKTŪRDIREKTĪVAS 2000/60/EC IEVIEŠANAS VAD LĪNIJAS.....	16
1.8. JŪRAS VIDES STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS	16
2. VIDES RISKU IDENTIFICĒŠANA	17
2.1. GAISA PIESĀRŅOJUMS	17
2.2. LAUKSAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RADĪTAIS PIESĀRŅOJUMS	18
2.3. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA	20
2.4. AUGSNES DEGRADĀCIJA.....	22
2.5. PIESĀRŅOTĀS VIETAS UN PIESĀRŅOJUMS AR BĪSTAMAJĀM VIELĀM	23
2.6. ŪPJU UN EZERU KRASTU UN GULTNES, KĀ ARĪ JŪRAS PIEKRASTES PĀRVEIDOJUMI	23
2.7. MAZO HES DARBĪBAS IETEKME	25
2.8. PLŪDI UN PALI	26
2.9. PĀRROBEŽU PIESĀRŅOJUMS	27
3. PAŠVALDĪBU APTAUJA.....	29

3.1. BŪTISKI AR ŪDEŅU AIZSARDZĪBU UN IZMANTOŠANU SAISTĪTI JAUTĀJUMI	32
3.1.1. Aktuālākās problēmas.....	32
3.1.2. Negatīvās ietekmes cēloņi	35
3.1.3. Riski, kas būtiski ietekmē ūdeņus pašvaldībās	36
3.2. PAŠVALDĪBU PLĀNOTĀS RĪCĪBAS ŪDEŅU AIZSARDZĪBĀ UN APSAIMNIEKOŠANĀ.....	40
3.2.1. Pašvaldību plānotie projekti ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā	40
3.2.2. Iepriekšējā finanšu plānošanas periodā noraidītie projekti	43
3.2.3. Pašvaldību viedoklis par iespēju noteikt maksu par publisko virszemes ūdeņu izmantošanu	45
3.3. PLŪDU RISKI UN NETRADICIONĀLI RISINĀJUMI PLŪDU UN PALU RISKU MAZINĀŠANAI.....	45
3.4. ZAĻIE RISINĀJUMI	49
4. VIDES RISKU BŪTISKUMA VĒRTĒJUMS.....	53
4.1. PAR KRITĒRIJIEM RISKU VĒRTĒJUMAM	53
4.2. VIDES RISKU BŪTISKUMA NOVĒRTĒJUMS.....	56
5. PASĀKUMI	63
5.1. PRIEKŠLIKUMI PASĀKUMIEM UN IESPĒJAMĀM ATBALSTĀMAJĀM AKTIVITĀTĒM	63
5.2. PAŠVALDĪBU PRIEKŠLIKUMI PASĀKUMIEM	66
5.2.1. Pašvaldību piedāvātie Pasākumi plūdu riska mazināšanai.....	78
5.2.2. PAŠVALDĪBU PIEDĀVĀTIE ZAĻĀS INFRASTRUKTŪRAS RISINĀJUMI	85
5.3. PRIORITĀRI VEICAMO PASĀKUMU SARAKSTS UN IEKĻAUTO PASĀKUMU INDIKATĪVĀS IZMAKSAS	86
6. ZAĻĀS INFRASTRUKTŪRAS IZVEIDES IESPĒJU IZVĒRTĒJUMS BŪTISKAM PLŪDU RISKAM PAKĻAUTAJĀS TERITORIJĀS	91
KOPSAVILKUMS.....	95
1. PIELIKUMS. ŪDENS EKOLOĢISKĀ KVALITĀTE UPJU UN EZERU RISKĀ ŪDENSOBJEKTOS	98
2. PIELIKUMS. PAŠVALDĪBU APTAUJAS ANKETA	112
3. PIELIKUMS. PAŠVALDĪBU IESNIEGTĀS ANKETAS	125

Tekstā lietoties saīsinājumi

BV	Bīstamās vielas
CPV	Citas piesārņojošās vielas
EQS	Vides kvalitātes standarts
ES	Eiropas Savienība
EUR	Eiro
HES	Hidroelektrostacija
IVN	Ietekmes uz vidi novērtējums
LAD	Lauku atbalsta dienests
LVĢMC	Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru Kabinets
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
PV	Prioritārās vielas
TEP	Tehniski ekonomiskais pamatojums
UBPA	Upju baseinu plānošanas apgabals
UBAP	Upju baseinu apsaimniekošanas plāns
ŪO	Ūdensobjekts
ZI	Zaļā infrastruktūra
ZPR	Zemgales plānošanas reģions

IEVADS

Darba **mērķis** saskaņā ar Pakalpojuma līgumu ir **būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās 2014.-2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai**.

Darba izpildes ietvaros, saskaņā ar līguma tehnisko specifikāciju, tika īstenoti šādi uzdevumi:

- 1) Tika apzināti, **kādi vides riski** ietekmē pazemes un virszemes, tai skaitā jūras piekrastes ūdeņu vispārīgo stāvokli Latvijas pašvaldībās;
- 2) Tika izstrādāti **kritēriji**, pēc kuriem tika noteikti, kuri no apzinātajiem vides riskiem Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalos ir būtiskākie;
- 3) Tika sagatavoti priekšlikumi **aptaujai** pašvaldībās par būtiskām problēmām un riskiem ūdeņu apsaimniekošanā un citiem būtiskiem vides riskiem pašvaldību teritorijā;
- 4) Tika apkopoti aptaujas rezultāti un sagatavota informācija par pašvaldību norādītajiem vides riskiem;
- 5) Tika noteikti **prioritārie vides riski** un izstrādāti **priekšlikumi** par **pasākumiem** to novēršanai Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalos;
- 6) Tika izvērtētas **zaļās infrastruktūras** (dabisko plūdu un palu ūdeņu uztveršanas platību) izveides iespējas būtiskam plūdu riskam pakļautajās teritorijās.

Līguma izpilde uzsākta līdz ar Līguma parakstīšanu 2013.gada 31.oktobrī, un darbu izpilde tika veikta astoņu (8) mēnešu laikā no Līguma noslēgšanas, t.i. līdz 2014.gada 30.jūnijam.

Saskaņā ar Pakalpojuma līguma tehnisko specifikāciju trīs nedēļu laikā pēc Līguma noslēgšanas Izpildītājs sagatavoja Darbu uzsākšanas ziņojumu, kas tika iesniegts Pasūtītājam. Trīs mēnešu laikā pēc līguma noslēgšanas tika iesniegts Starpziņojums, kura ietvaros tika saskaņota pašvaldību aptaujas anketas redakcija. 2014.gada martā un aprīlī tika veikta pašvaldību aptauja par būtiskām problēmām un riskiem ūdeņu apsaimniekošanā un citiem būtiskiem vides riskiem pašvaldību teritorijā.

Noslēguma ziņojumā iekļauts līguma izpildes gaitā iegūtās informācijas apkopojums: noteikti prioritārie vides riski, kuri ietekmē pazemes un virszemes, tai skaitā jūras piekrastes ūdeņu vispārīgo stāvokli, apkopoti pašvaldību aptaujas rezultāti un veikta to analīze, uz iegūtās informācijas pamata izstrādāti secinājumi un priekšlikumi pasākumiem to novēršanai, kā arī veiktas zaļās infrastruktūras pasākumu izmaksu aplēses.

1. PĀRSKATS PAR PIEEJAMĀS INFORMĀCIJAS ANALĪZES REZULTĀTIEM

Saskaņā ar līguma tehnisko specifikāciju, lai apzinātu būtiskākos vides riskus Latvijas pašvaldībās, tika izvērtēti 2009.-2015. gada Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni, normatīvie akti, Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālā programma 2008. – 2015.gadam, Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EC ieviešanas vadlīnijas, virszemes ūdeņu stāvokļa pārskati, Valsts statistikas pārskats „2-Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu”, Rekomendācijas Zaļās infrastruktūras stratēģijai, līguma „Ūdenstilpju un ūdensteču hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu radīto slodžu un to ietekmju analīze” atskaites materiāls, u.c. informācijas avoti.

1.1. DAUGAVAS, GAUJAS, LIELUPES UN VENTAS UPJU BASEINU APGABALU APSAIMNIEKOŠANAS PLĀNI

Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni ir reģionāla mēroga plānošanas dokumenti ūdeņu aizsardzības un ilgtspējas nodrošināšanai. Katram upju baseinu apgabalam tiek izstrādāts savs plāns sešu gadu periodam – Latvijā ir Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni.

Ar Vides ministra 2010.gada 6.maija rīkojumu Nr.43 ir apstiprināti Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni 2009.-2015. gadam. Šobrīd ir uzsākts darbs pie otrā perioda upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu izstrādes 2016.-2021.gadam, bet, tā kā darbs pie plānu izstrādes vēl turpinās, šī darba ietvaros izmantoti spēkā esošie plāni.

Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs 2007.gadā, strādājot pie upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem, sagatavoja pārskatu par būtiskiem ūdens apsaimniekošanas jautājumiem katrā upju baseinu apgabalā. Ar būtiskiem ūdens apsaimniekošanas jautājumiem tika domātas būtiskās slodzes, kuras rada punktveida piesārņojuma izplūdes no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, noteces no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, HES radītās hidromorfoloģiskās ietekmes u.c., kas savā starpā kombinējoties, rada ietekmi uz ūdens vidi.

Daugavas UBPA tika konstatēti šādi būtiski ūdens apsaimniekošanas jautājumi, kuru risks tika izvērtēts:

- lauksaimniecības radītā izkliedētā piesārņojuma ietekme;
- ievērojamas drenēto lauksaimniecībā izmantojamo zemju platības upes sateces baseinā;

- lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars vairākos ūdensobjektos un ar to saistītais minerālmēslu lietošanas daudzums;
- papildus aizsardzības pasākumi, kas jāievēro Rīgas HES ūdenskrātuvē un ūdensgūtnē „Mazais Baltezers”, jo šīs teritorijas tiek izmatotas pazemes ūdeņu papildināšanai, šiem ūdensobjektiem ir uzstādāmi stingrāki vides kvalitātes mērķi;
- pārrobežu piesārņojums un potenciālie avāriju riski Baltkrievijā.

Gaujas UBPA tika konstatēti šādi būtiski ūdens apsaimniekošanas jautājumi, kuru risks tika izvērtēts:

- Mazo HES darbības ietekme uz upju ekosistēmu;
- punktveida piesārņojuma avoti šajā UBPA - Valmiera, Cēsis, Sigulda, Limbaži un Smiltene;

Lielupes UBPA tika konstatēti šādi būtiski ūdens apsaimniekošanas jautājumi, kuru risks tika izvērtēts:

- polderu un upju regulējumu ietekmes;
- Mazo HES darbības ietekme uz upju ekosistēmu;
- punktveida piesārņojuma avoti šajā UBPA - Jelgava, Jūrmala, Olaine, Dobeles un Bauska;
- būtiska lauksaimniecības radītā izkliedētā piesārņojuma ietekme: augstas nitrāta slāpekļa maksimālās koncentrācijas, kas saistītas ar intensīvo lauksaimniecisko darbību;
- lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars vairākos ūdensobjektos un ar to saistītais minerālmēslu lietošanas daudzums;
- pārrobežu piesārņojums no Lietuvas.

Ventas UBPA tika konstatēti šādi būtiski ūdens apsaimniekošanas jautājumi, kuru risks tika izvērtēts:

- lauksaimniecības radītā izkliedētā piesārņojuma ietekme;
- ievērojamas drenēto lauksaimniecībā izmantojamo zemju platības upes sateces baseinā;
- lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars vairākos ūdensobjektos un ar to saistītais minerālmēslu lietošanas daudzums;
- pārrobežu piesārņojums no Lietuvas.

Iepriekš uzskaitītie būtiskie ūdens apsaimniekošanas jautājumi, kuru risks tika izvērtēts pirmajā upju baseinu plānošanas ciklā (2009.-2015. gads), tika pārskatīti arī šī darba ietvaros.

1.2. NOTEIKUMI PAR RISKA ŪDENSOBJEKTIEM

Ministru kabineta (MK) 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” ir noteikti tie virszemes ūdensobjekti, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labo virszemes ūdeņu stāvokli likumā paredzētajā termiņā (līdz 2015., 2021. vai 2027. gadam).

MK noteikumu 1.,2. un 3. pielikumā norādīti būtiskākie riska cēloņi, kas rada ietekmi uz ūdensobjektu ķīmisko vai ekoloģisko stāvokli (tai skaitā hidroloģisko un morfoloģisko stāvokli). Virszemes ūdensobjektiem tie ir:

- izklīdētais piesārņojums,
- punktveida piesārņojums,
- hidromorfoloģiskie pārveidojumi,
- pārrobežu piesārņojums,
- augštecē esošo ūdensobjektu ietekme,
- plūdu risks,
- vēsturiskais piesārņojums,
- caurtekošās upes ietekme (ezeru ūdensobjektiem).

Pārejas ūdensobjektiem un piekrastes ūdensobjektiem būtiskākie riska cēloņi ir:

- upju ienestais piesārņojums,
- pārrobežu piesārņojums,
- plūdu risks,
- iekšzemes ūdeņu stāvoklis.

1.3. VIRSZEMES ŪDEŅU STĀVOKĻA PĀRSKATI UN VALSTS STATISTIKAS PĀRSKATS 2-ŪDENS

Ikgadējie virszemes ūdeņu stāvokļa pārskati, kurus gatavo Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (LVĢMC), tiek gatavoti, apkopojot virszemes ūdeņu – upju un ezeru – ūdens kvalitātes monitoringa datus. Par periodu no 2009.gada, kopš ir apstiprināti Upju baseinu apsaimniekošanas plāni, ir pieejami divi pārskati – **par 2009.gadu un 2010.gadu**. Pārskatos izvērtēta ūdeņu ekoloģiskā kvalitāte, prioritāro zivju ūdeņu kvalitāte, nitrātu, kā arī prioritāro, īpaši bīstamo un bīstamo vielu saturs ūdenī, kas tiek novērots saskaņā ar monitoringa programmu. Pārskatos sniegts hidroloģisko un meteoroloģisko apstākļu – ūdeņu stāvokli ietekmējošo faktoru – raksturojums. Pārskatos apkopota informācija upju baseinu apgabalu griezumā un to mērķis ir novērtēt progresu attiecībā uz laba ūdeņu ekoloģiskā stāvokļa sasniegšanu.

LVĢMC mājas lapā ir pieejami dati par ūdens kvalitāti un piesārņojumu, kas tiek sagatavoti un ziņoti EIONET Centrālajā datu krātuvē (Central Data Repository) par sekojošām tēmām: upju kvalitāte, ezeru kvalitāte, pazemes ūdeņi, ūdens kvantitāte un izmantošana, emisijas ūdenī, bioloģija. Tā kā datu ziņošanas pamatnosacījums ir ūdens struktūrdirektīvas nosacījumu izpilde, tie ir atspoguļoti ūdensobjektu griezumā. Dati nav pieejami par visiem ūdensobjektiem, tie pieejami tikai par ūdensobjektiem, kur veikti novērojumi. Tā, piemēram, no izdalītajiem aptuveni 500 upju ūdensobjektiem dati par 2012. gadu pieejami par 35 upju ūdensobjektiem; 2011.gadā par 24 upju ūdensobjektiem; 2010.gadā 23 upju ūdensobjektiem; 2009.gadā par 27 upju ūdensobjektiem.

Valsts statistikas pārskatā „2-Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu” ir iekļauta informācija par ūdens ņemšanu un izmantošanu, notekūdeņu attīrīšanu un novadīšanu, kā arī par saražotajām un izmantotajām notekūdeņu dūņām, dati pieejami datu bāzes formātā "2-Ūdens" par katru operatoru.

PĀRSKATS PAR RISKĀ ŪDENSOBJEKTU ŪDENS EKOLOĢISKĀS KVALITĀTES MONITORINGA REZULTĀTIEM

Saskaņā ar 2009. gada virszemes ūdeņu stāvokļa pārskatā sniegto informāciju virszemes ūdeņu monitoringa dati tika iegūti par 116 virszemes ūdensobjektiem (ŪO) no 125 monitoringa stacijām. Gaujas UBPA tika monitorēti 9 upju ŪO (10 monitoringa stacijas), 3 ezeru ŪO (4 monitoringa stacijas), Daugavas UBPA – 23 upju ŪO (26 monitoringa stacijas), 34 ezeru ŪO (35 monitoringa stacijas), Lielupes UBPA – 11 upju ŪO (11 monitoringa stacijas) un 1 ezeru ŪO (1 monitoringa stacija), bet Ventas UBPA – 25 upju ŪO (27 monitoringa stacijas) un 10 ezeru ŪO (11 monitoringa stacijas). 2009. gadā virszemes ūdeņu kvalitātes monitorings tika veikts līdz jūlijam piešķirtā valsts budžeta finansējuma ietvaros.

Salīdzinot Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteikto riska ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti ar 2009. gada un 2010.gada virszemes ūdeņu stāvokļa pārskatā novērtēto upju un ezeru ŪO provizorisko ekoloģisko kvalitāti (skat. 1. tabulu un 1. pielikumu) var secināt, ka laba ūdens kvalitāte 2009. un 2010.gadā bija trīs riska upju ūdensobjektos un nevienā no ezeru riska ūdensobjektiem. Jāatzīmē arī tas, ka par gandrīz pusi no riska ūdensobjektiem ūdens kvalitātes monitoringa dati nav pieejami – no 122 riska ūdensobjektiem monitoringa dati nav par 66 ūdensobjektiem. Abos gados monitoringa veikts 9 upju riska ūdensobjektos un 7 ezeru riska ūdensobjektos, pārējos gadījumos dati ir pieejami tikai vienā no pārskatiem.

Riska ūdensobjektu stāvokļa stabilizācija un uzlabošana ir priekšnosacījums Ūdens apsaimniekošanas likuma mērķu izpildei, tāpēc, izvērtējot nepieciešamību papildus projektu īstenošanai, priekšrocības būtu tādiem projektiem, kas uzlabo to riska ūdensobjektu stāvokli, kur ūdens kvalitāte saskaņā ar monitoringa datiem ir novērtēta kā vidēja vai zemāka.

1. tabula. Ūdens ekoloģiskā kvalitāte upju un ezeru riska ūdensobjektos 2009. un 2010.gadā (avots: pārskati LVGMC mājaslapā www.meteo.lv)

Upju baseinu apgabals	Ūdens ekoloģiskā kvalitāte upju riska ūdensobjektos 2009. un 2010.gadā					Ūdens ekoloģiskā kvalitāte ezeru riska ūdensobjektos 2009. un 2010.gadā				
	Laba vai augstāka abus gadus	Laba vismaz vienā gadā	Vidēja vai zemāka abus gadus	Vidēja vai zemāka vienā gadā	Nav monitoringa datu	Laba vai augstāka abus gadus	Laba vismaz vienā gadā	Vidēja vai zemāka abus gadus	Vidēja vai zemāka vienā gadā	Nav monitoringa datu
Daugavas	1	2	-	4	6	-	-	4	19	15
Gaujas	-	-	1	-	9	-	-	1	1	5
Lielupes	2	-	3	3	15	-	-	1	1	5
Ventas	-	2	2	2	6	-	-	1	4	7

1.4. PLŪDU RISKA NOVĒRTĒŠANAS UN PĀRVALDĪBAS NACIONĀLĀ PROGRAMMA 2008. – 2015.GADAM

Ar Ministru kabineta 2007.gada 20.decembra rīkojumu Nr.830 „Par Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālo programmu 2008. – 2015.gadam” definēti šādi plūdu scenāriji, kam atbilstoši izstrādāti priekšlikumi plūdu riska novēršanai vai mazināšanai:

- 1.plūdu riska scenārijs - Maz iespējami plūdi (ārkārtēji, ekstremāli plūdu scenāriji) ar atkārošanās periodu > 200 gadiem, vai dažādu specifisku iemeslu radītajiem plūdiem);
- 2. plūdu riska scenārijs -Vidēji iespējami plūdi (ar atkārošanās periodu: ≥ 100 gadiem);
- 3. plūdu riska scenārijs -Bieži iespējami plūdi (ar atkārošanās periodu ≤ 10 gadiem).

Katram no plūdu riska scenārijiem pretplūdu pasākumu savstarpējai salīdzināšanai ir definēti atbilstoši kritēriji (skat. 2.tabulu).

2.tabula. Ministru kabineta 2007.gada 20.decembra rīkojuma Nr.830 „Par Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālo programmu 2008. – 2015.gadam” 4.pielikums: Plūdu riska scenārijiem atbilstošo kritēriju raksturojums un to apzīmējums

N.p.k.	Kritēriju apzīmējums	Kritēriju raksturojums
1.	Pirmais plūdu riska vai ārkārtas scenārijs – Mazās varbūtības plūdi (ārkārtēji, ekstremāli plūdu scenāriji ar atkārošanās periodu ≥ 200 gadiem)	
1.1.	1A	Augstākās „A” drošuma klases HES hidrotehnisko būvju avārijas gadījumiem
1.2.	1B	Grūti prognozējamu vižņu – ledus parādību gadījumiem
1.3.	1C	Pilsētām, kuras apdraud vairāku plūdu cēloņu kombinācija
1.4.	1D	Pilsētām, kurās ir vairāk par 10000 iedzīvotāju
1.5.	1E	Ūdenskrātvju kaskādes uz lielajām un vidējām upēm, kuru avārija var radīt plūdu vilni, kas var izsaukt zemāk esošo ūdenskrātvju aizsprostu pārrāvumu, kā arī piegulošo teritoriju applūdumu
2.	Otrais plūdu riska scenārijs – Vidējās varbūtības plūdi (ar atkārošanās periodu ≥ 100 gadiem)	
2.1.	2A	Pilsētām ar iedzīvotāju skaitu virs 2000 cilvēkiem
2.2.	2B	Ar MK 2006.gada 14.februāra noteikumiem Nr.142. noteiktajām nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām
2.3.	2C	Plūdu apdraudētām teritorijām, kurās atrodas saskaņā ar ES Direktīvu 91/271/EEC izbūvētās vai izbūvējamās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (Programma 800+)
2.4.	2D	Plūdu apdraudētām teritorijām, kurās atrodas uzņēmumi, kas veicot A kategorijas piesārņojošo darbību, var radīt paaugstinātas bīstamības ūdeņu piesārņojumu applūšanas gadījumā.
2.5.	2E	Apdzīvotām teritorijām, kuras pakļautas jūras uzplūdu

		apdraudējumam, t.sk. kuras pakļautas jūras krastu erozijai.
2.6.	2F	Iepriekš notikušu nopietnu plūdu teritorijas, kam ir bijusi būtiska nelabvēlīga ietekme uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību, un kas joprojām turpmāk varētu atkārtoties līdzvērtīgā apjomā.
2.7.	2G	Ūdenskrātuvju kaskādes uz mazajām upēm, kuru avārija var radīt plūdu vilni, kas var izsaukt zemāk esošo ūdenskrātuvju aizsprostu pārrāvumu, kā arī piegulošo teritoriju applūdumu
2.8.	2H	Mitru mežu platības
2.9.	2I	Apdzīvotām teritorijām, kuras pakļautas upju baseinu noteces plūdu apdraudējumam
3.	Trešais plūdu riska scenārijs - Lielas varbūtības plūdi (bieži plūdi ar atkārtotības periodu ≤10 gadiem)	
3.1.	3.A	Aizsargājamo vai mitrāju teritoriju izpētes nolūkos, lai izvērtētu, vai iespējams tos saglabāt

1.5. ŪDENSTILPJU UN ŪDENSTEČU HIDROLOĢISKO UN MORFOLOĢISKO PĀRVEIDOJUMU RADĪTO SLODŽU UN TO IETEKMJU ANALĪZE

Līguma „Ūdenstilpju un ūdensteču hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu radīto slodžu un to ietekmju analīze”, kuru 2013.gadā izpildīja SIA „L.U. Consulting”, atskaiti, uzsākot darbu, Izpildītāja rīcībā nodeva darbu Pasūtītājs. Cita starpā līguma izpildes ietvaros tika izvērtēts standarts EVS-EN 15843:2010 „Water quality – Guidance Standard on determining the degree of modification of river hydromorphology” (Ūdens kvalitāte. Norādījumu standarts upju hidromorfoloģijas modificēšanas pakāpes noteikšanai), sagatavots (1) izvērtējums par iespējām izmantot standartā ietvertos kritērijus ūdenstilpju un ūdensteču hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu radīto slodžu un to radītās ietekmes novērtēšanai Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānos un (2) pārskats par šo kritēriju pielietošanai nepieciešamās informācijas avotiem Latvijā, īsi aprakstot katrā avotā atrodamo informāciju un tās pieejamības nosacījumus. Atskaites ziņojumā tika sagatavoti priekšlikumi, kā nodrošināt trūkstošās informācijas ieguvu.

Hidromorfoloģisko pārveidojumu izvērtējuma rezultāti var tikt izmantoti risku analīzei, veicot papildus kartogrāfiskā materiāla apkopošanu un papildus izmantojot datus no LVĢMC datu bāzēm u.c. informācijas avotiem.

1.6. EIROPAS SAVIENĪBAS ZAĻĀS INFRASTRUKTŪRAS STRATĒGIJA

Eiropas Savienības (ES) zaļās infrastruktūras stratēģija (EU Green Infrastructure Strategy, 2013.) atzīmē, ka Eiropas kontinents šobrīd ir ļoti sadrumstalots, un to nosaka ne tikai augstā biotopu fragmentācija, bet arī ekosistēmu intensīvā izmantošana. Eiropas ekosistēmas tiek izmantotas vairāk kā to ekoloģiskā kapacitāte, kā rezultātā to sniegtie pakalpojumi nav pilnvērtīgi, un tam

var būt tālejošas sekas gan attiecībā uz Eiropas ekonomiku un labklājību, gan tās iedzīvotājiem. ES zaļās infrastruktūras stratēģijas mērķis ir saglabāt un, ja iespējams, uzlabot dabisko ekosistēmu funkcijas.

ES zaļās infrastruktūras stratēģija ir jauns politikas dokuments, kurā sniegti priekšlikumi Eiropas dabas kapitāla aizsardzībai, saglabāšanai un uzlabošanai. Zaļā infrastruktūra (ZI) ir instruments, ar kura palīdzību var panākt ekoloģiskus, ekonomiskus un sociālus ieguvumus ar dabiskiem risinājumiem sekojošās jomās: reģionālā politika, klimata pārmaiņas un katastrofu riska pārvaldība, dabas resursi.

REĢIONĀLĀ POLITIKA

ES Komisijas priekšlikumos regulām par Kohēzijas fondu un Eiropas Reģionālās attīstības fondu ZI ir izcelta kā viena no ieguldījumu prioritātēm:

- **Dabas un kultūras mantojuma saglabāšana.** Ekoloģiskās vērtības, vides kvalitāte un kultūras vērtības ir īpaši svarīgs priekšnosacījums labklājībai un turpmākai ekonomiskajai attīstībai. Šo vērtību pārmērīga izmantošana tiek uzskatīta par draudu ilgtspējīgai teritoriālajai attīstībai. Īstenojot ZI projektus iespējams attīstīties saskaņā ar dabas piedāvātajām iespējām un atbilstoši vietējai ainavai, saglabājot apkaimei raksturīgos elementus un identitāti;
- **Resursu ekonomija - zemes izmantošana gaisa kondicionēšanas vietā.** Sakarā ar veģetācijas samazināšanos un pastiprinātu saules enerģijas absorbēšanu, ko veicina tumšas asfaltētas vai betona virsmas, pilsētu teritorijās ir zemāks gaisa mitrums, un tie ir galvenie iemesli tam, ka pilsētu centrā temperatūra bieži ir vairākus grādus augstāka nekā pilsētas apkārtnē. Šī parādība, ko dēvē par pilsētas „siltuma salas” efektu, īpaši karstuma viļņu laikā, var būtiski ietekmēt cilvēku veselību, jo īpaši, cilvēkus ar hroniskām slimībām vai vecāka gadagājuma ļaudis. Mitro gaisu, ko daba nodrošina bez maksas, varētu mākslīgi iegūt, ūdens iztvaicēšanai izmantojot elektroenerģiju, bet ir aplēsts, ka tas izmaksātu aptuveni EUR 500 000 uz hektāru. Darbojoties ar dabas piedāvātajām iespējām un izmantojot ZI pilsētvidē, piemēram, tajā integrējot bioloģiskās daudzveidības ziņā bagātus parkus, zaļās zonas un „svaiga gaisa koridorus”, varētu mazināt pilsētu „siltuma salas” efektu.

KLIMATA PĀRMAIŅAS UN KATASTROFU RISKĀ PĀRVALDĪBA

Stratēģiju un risinājumu pamatā ir uz ekosistēmām balstīta pieeja, kas izmanto dabai raksturīgās pielāgošanās spējas. Tie ir vieni no visplašāk piemērojamiem, ekonomiski dzīvotspējīgākajiem un iedarbīgākajiem līdzekļiem cīņā pret klimata pārmaiņu ietekmi.

- ZI saistībā ar klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos. Viens no piemēriem daudzajiem ieguvumiem no dabas kapitāla atjaunošanas ir palieņu mežu ekoloģiskā atjaunošana. Ja palieņu meži funkcionē pareizi, tie nodrošina daudzas funkcijas, piemēram, ūdens filtrēšanu, gruntsūdens līmeņa saglabāšanu un erozijas novēršanu. Mežs arī mazina klimata pārmaiņu radītās sekas, jo tajā uzkrājas CO₂ un tas nodrošina bioloģiskos materiālus, kas var noderēt kā pagaidu oglekļa krājas (nocirstas koksnes produkti) vai oglekļa aizstājēji, ar kuriem aizvieto materiālus un kurināmo, kas rada lielākas oglekļa emisijas, mežs var kalpot par „drošības vārstu”, proti, tajā uzkrājas ūdens un tādējādi mazinās plūdu risks apdzīvotās vietās. Palieņu mežu atjaunošana projekta īstenošanas un uzturēšanas izmaksu ziņā bieži ir lētāka nekā tīri tehniski risinājumi, piemēram, dambju un palieņu rezervuāru izbūve. Tā kā, pateicoties palieņu meža atjaunošanas pasākumiem, tiek novērsts pārrāvums starp upi un tai piegulošo palieni, tas nodrošina dzīvotņu savienojamību Eiropas nozīmes sugām, piemēram ūdriem un retām zivju un putnu sugām.
- Noturības un aizsardzības uzlabošana. Viens no piemēriem piekrastes pretplūdu aizsardzībai ir Hamberas upes estuāra kontrolēta dabiskā režīma atjaunošana Elkboro līdzenumā Anglijā, kas ne tikai uzlaboja pretplūdu aizsardzību, bet arī ļāva samazināt izdevumus par mākslīgajām piekrastes aizsargbūvēm. Šis ZI projekts izmaksāja GBP 10,2 miljonus (EUR 11,8 miljonus) un tā ietvaros 440 ha lauksaimniecības zemju tika īstenota plūdmaiņu dzīvotņu atjaunošana. Aplēsts, ka, pateicoties šim risinājumam, ieguvums no pretplūdu aizsardzības būs GBP 400 667 (EUR 465 000) gadā, bet kopējo ieguvumu pašreizējā vērtība ir GBP 12,2 miljoni (EUR 14 miljoni), turklāt ir arī citi ieguvumi - dabai un ekosistēmām.

DABAS RESURSI

Zaļajai infrastruktūrai ir svarīga loma ES dabas resursu (kapitāla) aizsardzībā, saglabāšanā un uzlabošanā – attiecībā uz zemi un augsni, ūdeni un bioloģisko daudzveidību.

Zeme un augsne veido nozīmīgu daļu no ES dabas resursiem, tomēr katru gadu vairāk nekā 1000km² teritorijas tiek izmantoti mājokļu būvniecības, rūpniecības, ceļu vai rekreācijas zonu vajadzībām; augsne daudzviet tiek neatgriezeniski izskalota vai tajā ir zems organisko vielu saturs, arī augsnes piesārņojums ir nopietna problēma.

- **Pasākumi lauksaimniecības zemēs.** Seviļas jauno lauksaimnieku apvienība Spānijā īstenoja pirmo LIFE projektu, kura mērķis bija izstrādāt ilgtspējīgāku augsnes apsaimniekošanas modeli. Projekts bija orientēts uz platībām, kurās lielais kokaugu kultūru segums un intensīvā ražošana bija izraisījusi paaugstinātu piesārņojuma uzkrāšanos, mēslojuma noplūdi un pesticīdu piesārņojumu. Projekta ietvaros tika noskaidrots, kāda veida augājs nodrošina vislabāko aizsardzību pret eroziju. Labāka augsnes ūdens ietilpība bija vēl viens ieguvums papildus projekta rezultātā sasniegtajiem ūdens kvalitātes uzlabojumiem, ko panāca, samazinot agroķīmikāliju noplūdes. Projekta rezultātā arī tika pozitīvi ietekmēta vietējās ainavas kvalitāte un bioloģiskā daudzveidība. Zemes virsmas apauguma maiņas rezultātā lauksaimniecības ainava kļuva harmoniskāka un noturīgāka pret klimata pārmaiņām.

ZI risinājumu integrēšana upju baseinu pārvaldībā var ievērojami sekmēt labas ūdens kvalitātes mērķa sasniegšanu, samazināt hidromorfoloģiskās slodzes sekas un samazināt plūdu un sausuma ietekmi.

- Agrovīdes pasākumi saistībā ar ūdens jautājumiem. Sinttreidenā, Beļģijā, tika veikti pasākumi, lai pasargātu ciematu no augsnes erozijas un dubļu plūdiem, piemēram: zālainu ūdensceļu un aizsargjoslu, kā arī nosēdbaseinu izveidošana sateces baseinā. Šo pasākumu kopējās izmaksas nebija augstas (EUR 126/ha/20 gadus), salīdzinot ar dubļu plūdu radīto bojājumu novēršanas un sakārtošanas izmaksām projekta teritorijā (EUR 54/ha/gadā), kā arī visiem sekundārajiem ieguvumiem, tostarp labāku ūdens kvalitāti lejpus pa strautu, zemākām bagarēšanas izmaksām lejpus projekta īstenošanas vietas, mazāku iedzīvotāju psiholoģisko spriedzi un lielāku bioloģisko daudzveidību. Bioloģiskā daudzveidība un pievilcīgāka ainava pavēra jaunas agrotūrisma un ekotūrisma iespējas.

Jūras vidē ZI var palīdzēt praktiski īstenot stratēģijas par jūras teritoriālo plānošanu un integrētu piekrastes zonas pārvaldību.

Pēdējo 25 gadu laikā paveiktais darbs pie NATURA 2000 tīkla izveidošanas un konsolidēšanas nozīmē to, ka ES ZI pamats jau ir izveidots. NATURA 2000 tīkls ir kā bioloģiskās daudzveidības krātuve, kuru var izmantot degradētas vides apdzīvošanai un atdzīvināšanai, kā arī kā ZI attīstības katalizatoru.

Eiropas Savienības zaļās infrastruktūras stratēģijā un saistītajos dokumentos (<http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/>) minēto ZI risinājumu īstenošanas iespējas šī darba ietvaros tika izskatītas, plānojot pasākumus vides risku samazināšanai.

1.7. ŪDENS STRUKTŪRDIREKTĪVAS 2000/60/EC IEVIEŠANAS VADLĪNIJAS

Darba izstrādes ietvaros tika izskatīts Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EC ieviešanas vadlīniju dokuments Nr.26 „Guidance on Risk Assessment and the Use of Conceptual Models for Groundwater” (Vadlīnijas gruntsūdeņu riska novērtēšanai un konceptuālo modeļu pielietošanai) un dokuments Nr. 8 „Public Participation in relation to the Water Framework Directive” (Sabiedrības iesaistīšana attiecībā uz Ūdens Struktūrdirektīvu).

Vadlīniju dokumentā Nr.26 attiecībā uz vides risku novērtējumu UBAP izstrādes otrā cikla ietvaros norādīts uz to, ka ir jāizmanto iegūtās zināšanas, metodikas un dati, kas iegūti UBAP izstrādes pirmajā ciklā. Tomēr jānorāda, ka attiecībā uz Latviju šis ieteikums izmantojams daļēji, jo izmantotās metodes vides risku novērtēšanai ir nepilnīgas un novērojumu dati (pārskati par virszemes ūdeņu stāvokli un monitoringa dati) ir ļoti ierobežoti – pat mazāk pieejami kā iepriekšējā UBAP izstrādes ciklā.

Pašvaldību aptaujas metodikas izstrādei tika pārskatīti ieteikumi un sniegtie sabiedrības iesaistīšanas piemēri no vadlīniju dokumenta Nr. 8.

1.8. JŪRAS VIDES STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMS

Jūras vides stāvokļa sākotnējais novērtējums 2012.gadā izstrādāts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā, nosacījumiem. Jūras vides stāvokļa sākotnējais novērtējums ir viens no Jūras stratēģijas izstrādes un īstenošanas posmiem. Pilns ziņojuma teksts pieejams <http://www.lhei.lv/lv/jurasdirektiva.php>.

Jūras vides stāvokļa sākotnējā novērtējuma ziņojumā ietverta ūdeņu faktiskā vides stāvokļa un cilvēku darbību ietekmes uz vidi novērtējums, laba vides stāvokļa definējums, kā arī noteikti mērķi vides jomā un ar tiem saistītie rādītāji.

Ziņojumā raksturotas nozīmīgākās slodzes un ietekmes uz jūras vidi saskaņā ar indikatīvajiem sarakstiem atbilstoši Jūras stratēģijas pamatdirektīvas (2008/56/EK) III pielikuma 3. tabulai.

2. VIDES RISKU IDENTIFICĒŠANA

Pamatojoties uz pieejamo informāciju par ūdeņu kvalitāti un slodzēm un informāciju no Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalā apsaimniekošanas plāniem 2009.-2015.gadam, iespēju robežās ir sagatavots sākotnējais vides risku saraksts, kas rada vai var potenciāli radīt draudus videi. Identificētajiem riskiem izvērtēta informācija par Latvijas normatīvo aktu nosacījumiem un ar tiem saistītie nacionālas nozīmes un sektoru politikas dokumenti.

2.1. GAISA PIESĀRŅOJUMS

Latvijā līdz šim nav veikti pētījumi pilnvērtīgai gaisa piesārņojošo vielu radīto risku novērtēšanai uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti.

Latvijā, lai aizsargātu cilvēku veselību un vidi, ir pieņemti MK noteikumi Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” (2009.gada 3.novembrī), kas nosaka gaisu piesārņojošo vielu pieļaujamo līmeni vidē 12 gaisu piesārņojošām vielām. Noteikumi nosaka galvenos gaisa kvalitātes novērtējuma veikšanas un monitoringa nosacījumus. Par gaisa piesārņojuma līmeņa mērījumiem un par mērījumos iegūtās informācijas apkopošanu un sagatavošanu atbild valsts SIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”. LVĢMC apkopo informāciju par gaisa kvalitātes stāvokli Latvijā, savukārt informāciju par gaisa piesārņojuma ietekmi uz cilvēka veselību apkopo Veselības inspekcija.

Lai ierobežotu saimnieciskās darbības rezultātā radītās emisijas, ir pieņemti vairāki noteikumi:

- 2002.gada 20.augusta MK noteikumi Nr.379 „Kārtība, kādā novēršama, ierobežojama un kontrolējama gaisu piesārņojošo vielu emisija no stacionāriem piesārņojuma avotiem”;
- Lai samazinātu gaistošo organisko savienojumu emisiju, 2007.gada 3.aprīlī pieņemti MK noteikumi Nr.231 „Noteikumi par gaistošo organisko savienojumu emisijas ierobežošanu no noteiktiem produktiem”;
- Saskaņā ar 2012.gada 12.jūnija MK noteikumiem Nr.400 „Noteikumi par vides aizsardzības prasībām degvielas uzpildes stacijām, naftas bāzēm un pārvietojamām cisternām” tiek ierobežotas arī degvielas uzpildes staciju, naftas bāzu un pārvietojamo cisternu radītā gaistošo organisko savienojumu emisijas.
- Lai ierobežotu paskābināšanu un eitrofikāciju izraisošo piesārņojošo vielu, kā arī ozona prekursoru emisiju un uzlabotu iedzīvotāju veselības aizsardzību, katrai Eiropas Savienības dalībvalstij sākot ar 2010.gadu ir jāievēro sēra dioksīdam, slāpekļa oksīdiem,

gaistošiem organiskajiem savienojumiem un amonjakam noteiktā maksimāli pieļaujamā emisija gaisā, kas Latvijai noteikta ar MK 2011.gada 31.maija noteikumiem Nr.419 „Noteikumi par kopējo valstī maksimāli pieļaujamo emisiju gaisā”.

Atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, izstrādājot sākotnējos ietekmes uz vidi novērtējumus (IVN), IVN vai piesakot piesārņojošās darbības atļauju, potenciālajiem emitētājiem ir jāveic gaisu piesārņojošo vielu emisiju aprēķini. Kopumā piesārņojošo vielu emisijas no stacionārajiem atmosfēras gaisa piesārņojuma emisijas avotiem nedrīkst pārsniegt gaisa kvalitātes normatīvus un emisiju limitus.

Ņemot vērā to, ka piesārņojošo vielu un putekļu emisija gaisā ir stingri reglamentēta joma, šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi valsts līmenī tiek novērtēts kā **nenozīmīgs**.

2.2. LAUKSAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RADĪTAIS PIESĀRŅOJUMS

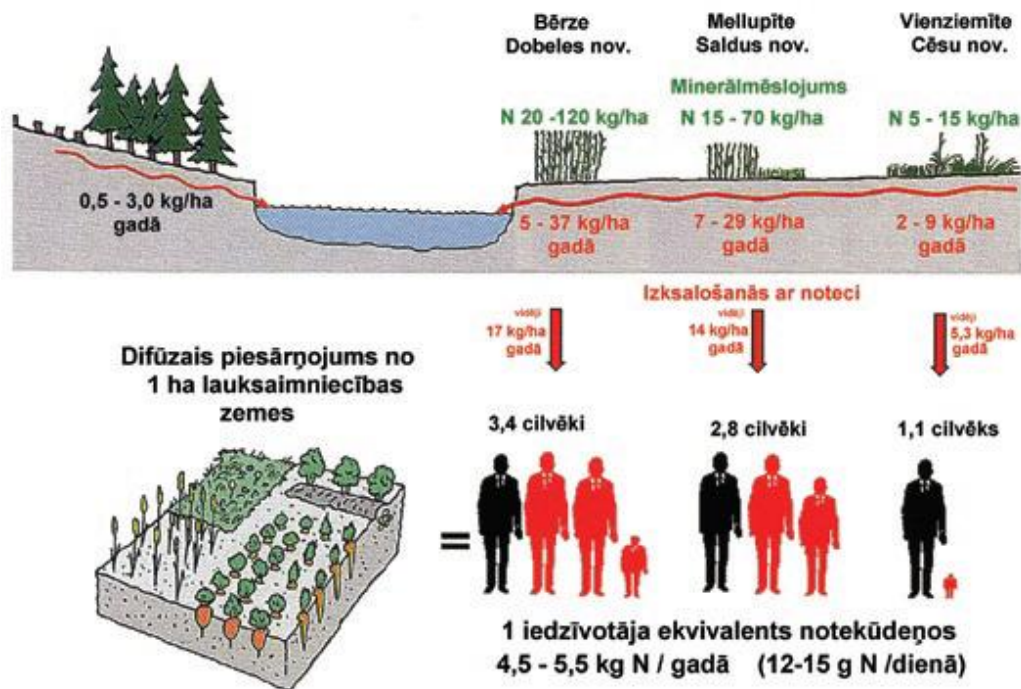
ES Nitrātu direktīva un 2011.gada 11.janvāra MK noteikumi Nr.33 „Par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem” nosaka obligātos vides aizsardzības pasākumus lauksaimniecībā.

Lauksaimnieciskās darbības radītā piesārņojuma galvenie riski ir saistīti ar organiskām vielām un biogēniem elementiem (īpaši fosforu un slāpekli), kas izraisa virszemes ūdensteču un ūdenstilpju pastiprinātu aizaugšanu jeb eutrofikāciju un ietekmē arī pazemes ūdeņu kvalitāti.

Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekta „Starpnozaru zinātnieku grupas un modeļu sistēmas izveide pazemes ūdeņu pētījumiem” (2009/0212/1DP/1.1.1.2.0/09/ APIA/VIAA/060 EF7) ietvaros tika veikts pētījums par lauksaimniecības ietekmi uz ūdens vidi. Pētījuma gaitā tika secināts, ka piesārņojums galvenokārt saistīts ar ūdens noteci no lauksaimniecībā izmantojamām platībām un augu barības vielu koncentrācijas tajā.

Apkopojot ilggadēja (no 1994.–2011.gadam) lauksaimniecības noteču monitoringa rezultātus, pētījuma ietvaros konstatēts, ka lauksaimniecības izraisītais piesārņojums ar slāpekļa savienojumiem gadā veido 2–37 kg/ha slāpekļa tīrvielas (skat 1. attēlu). Salīdzinot to ar viena cilvēka izraisīto notekūdeņu piesārņojuma ekvivalentu (ap 5 kg slāpekļa gadā), viens ha no lauksaimniecībā izmantojamām platībām Zemgalē ir līdzvērtīgs piesārņojumam, ko rada trīs līdz četri cilvēki. Turpretī Vidzemes augstienē 1 ha līdzvērtīgs aptuveni viena cilvēka saražotā piesārņojuma apjomam. Jāņem vērā, ka slāpekļa izskalošanās no augsnes ir dabiska parādība un tā dabiskais izskalošanās līmenis Latvijā ir ap 2–5 kg N no ha gadā.

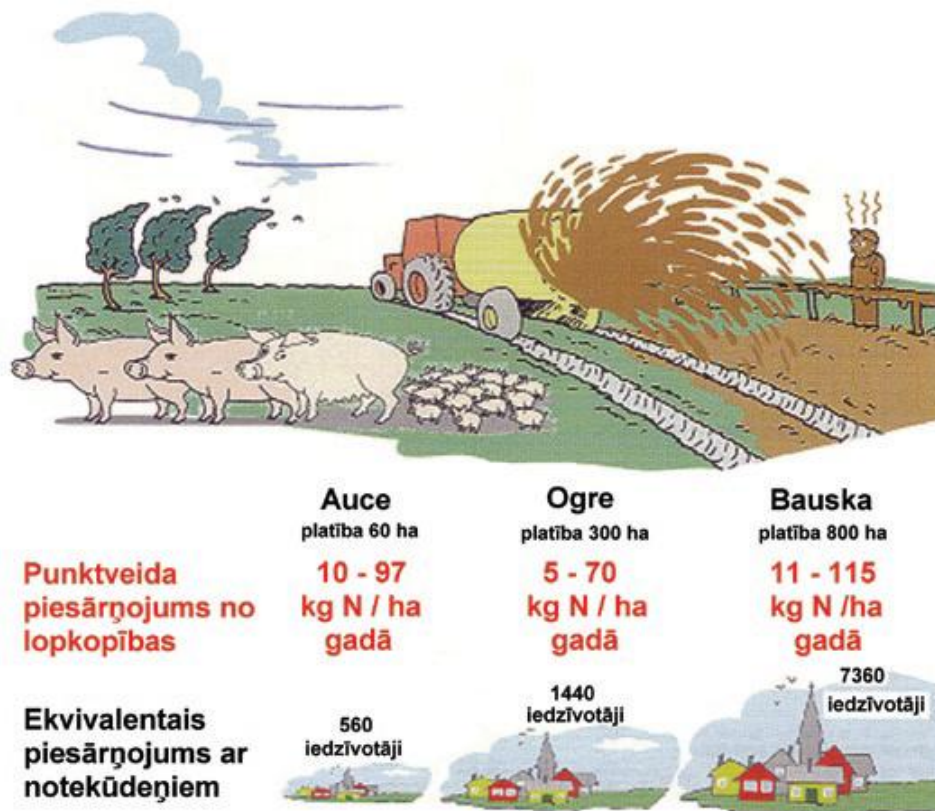
(avots: http://www.puma.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/puma/Medijos/pielikums5.7.2.pdf).

1.attēls. Lauksaimniecības difūzais piesārņojums

(Avots: http://www.puma.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/puma/Medijos/pielikums5.7.2.pdf)

Pētījuma autori ir noskaidrojuši, ka nozīmīgs ir arī vēsturiskais lauksaimnieciskais piesārņojums, piemēram, piesārņojums no bijušās fermas, kas slēgta 1992. gadā, joprojām ir līdzvērtīgs notekūdeņu piesārņojumam, ko rada apdzīvota vieta ar 1440 iedzīvotājiem (skat 2. attēlu). Tik augsts piesārņojuma līmenis rāda, ka noslodze fermas darbības laikā ir vairāk kārt pārsniegusi pieļaujamos organiskā mēslojuma apjomus uz 1 ha lauksaimnieciskās platības.

2. attēls. Lauksaimniecības punktveida piesārņojums

(Avots: http://www.puma.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/puma/Medijos/pielikums5.7.2.pdf)

Šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek vērtēts kā **nozīmīgs**.

Kā nozīmīgu piesārņojumu var vērtēt arī augu aizsardzības līdzekļu lietošanu (informācija pieejama Zemkopības ministrijas Augu aizsardzības dienesta datu bāzē) – šī informācija ir klasificēta un nav publiski pieejama, tāpēc detalizētāks piesārņojuma vērtējums šajā ziņojumā nav iespējams.

2.3. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Latvijā ir izveidota atkritumu apsaimniekošanas sistēma, kas atbilst ES direktīvu prasībām. Atkritumu apsaimniekošana ir stingri reglamentēta nozare, kurā visiem tās dalībniekiem ir jāizņem atbilstošas atkritumu apsaimniekošanas atļaujas vai atļaujas piesārņojošas darbības veikšanai. Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumus kontrolē Valsts vides dienesta reģionālās

vides pārvaldes. Kopš Latvijas iestāšanās ES atkritumu apsaimniekošanas nozares sakārtošanā ir ieguldīti ievērojami naudas līdzekļi atkritumu apsaimniekošanas poligonu izveidei un dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveidei. Tā pat būtiskas investīcijas ir ieguldījuši nozares uzņēmumi, iegādājoties videi draudzīgu atkritumu savākšanas un pārstrādes tehniku.

Latvijā tiesību aktu sistēma izstrādāta saskaņā ar direktīvu 2008/98/EK, kas koncentrējas uz atkritumu rašanās novēršanu un atkritumu apjoma samazināšanu, kā arī uz apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanu, izmantojot atkritumus kā resursu. Arī Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2013.-2020.gadam mērķis ir veicināt atkritumu kā resursa izmantošanu, nevis to apglabāšanu.

Bīstamākās ietekmes, kas varētu būt saistītas ar atkritumu poligonu ierīkošanu, ir saistītas ar poligona apkārtnes hidroloģiskajiem apstākļiem. Poligona teritorijā, lai ierīkotu izolējošo slāni, nepieciešama gruntsūdens līmeņa regulēšana, kas var izraisīt gruntsūdens līmeņa pazemināšanos plašā apkārtņē, kas savukārt var izraisīt ūdens līmeņa pazemināšanos akās.

Tāpat, lai nodrošinātos pret iespējamo virszemes ūdeņu piesārņojumu, atkritumu poligoniem jānodrošina infiltrāta atbilstoša attīrīšana pirms tā novadīšanas virszemes ūdenstilpēs; jāapseko esošās meliorācijas sistēmas poligonam piegulošajās teritorijās, nodrošinot virszemes noteces ūdeņu apvadīšanu ap poligonu, novēršot beznoteces un pārpurvotu teritoriju izveidošanos, kā arī jāizveido virszemes noteces ūdeņu savākšanas sistēma no poligona teritorijas.

Lai gan atkritumu apsaimniekošanas nozare šobrīd ir sakārtota atbilstoši ES direktīvu prasībām, tomēr Latvijā joprojām ir saglabājušās vēsturiskās atkritumu izgāztuves (vietām arī jaunas nelegāli izveidotas atkritumu izmešanas vietas), kuras dažādu iemeslu dēļ vēl līdz šim nav rekultivētas atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai. Visbiežākie iemesli ir nespēja piemērot „piesārņotājs maksā” principu, izgāztuves atrašanās uz privātpersonu īpašumā esošas zemes vai nepietiekami naudas līdzekļi. Lai gan atkritumu izgāztuves ir atkritumu apsaimniekošanas sastāvdaļa, tomēr attiecībā pret līguma mērķi vēsturiskās atkritumu izgāztuves būtu jāskata kā vides risks, ko rada piesārņotās vietas (skat. 2.5. nodaļu).

Ņemot vērā to, ka tiek ievēroti visi tiesiskā regulējuma nosacījumi, šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek novērtēts kā **nenozīmīgs**.

2.4. AUGSNES DEGRADĀCIJA

Latvija ir pievienojusies Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencijai „Par cīņu pret pārtuksnešošanu/ zemes degradāciju valstīs, kur novērojami būtiski sausuma periodi”. Latvijā nedraud pārtuksnešošanās, bet novērojama zemes degradācija. Augšņu degradācijas procesu paātrināšanās pamatā ir klimata izmaiņas.

Latvijā ir izstrādāti un tiek pielietoti augsnes un grunts kvalitātes normatīvi (Ministru kabineta 2005.gada 25. oktobra noteikumi Nr.804 "Noteikumi par augsnes un grunts kvalitātes normatīviem"), spēkā ir arī noteikumi par notekūdeņu dūņu izmantošanu lauksaimniecības zemju uzlabošanai (Ministru kabineta 2006.gada 2.maija noteikumi Nr. 362 "Noteikumi par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli") un nitrātu programma attiecībā uz noteiktajām īpaši jutīgajām teritorijām.

Šobrīd Latvijā nav pieņemti juridiski saistoši dokumenti zemes politikas vai augsnes aizsardzības jomā, ir izstrādāts likumprojekts – Zemes pārvaldības likums (www.mk.gov.lv), kura mērķis ir veicināt ilgtspējīgu zemes pārvaldību, nodrošinot racionālu un efektīvu zemes pārraudzību, izmantošanu un aizsardzību.

Latvijā augsnes degradācija ietekmē ūdens kvalitāti, paaugstinot organisko vielu koncentrāciju ūdenī:

- apvidos, kur ir liels lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars;
- paugurainēs, kur nogāžu slīpums ir lielāks par 5 grādiem;
- karsta procesu apvidos (Zemgalē, Rozulas pagastā);
- lielo upju ielejās - Gaujas, Daugavas, Ventas, Abavas (avots www.mk.gov.lv, Zemes pārvaldības likumu pavadošie dokumenti).

Ņemot vērā to, ka notiek darbs pie normatīvo aktu pilnveidošanas un ir ievēroti visi tiesiskā regulējuma nosacījumi, šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek novērtēts kā **nenozīmīgs**, jo ūdeņu piesārņojums, ko rada noplūde no lauksaimnieciskajām zemēm kā vides risks ir apskatīts atsevišķi 2.2. nodaļā.

2.5. PIESĀRŅOTĀS VIETAS UN PIESĀRŅOJUMS AR BĪSTAMAJĀM VIELĀM

Likuma „Par piesārņojumu” mērķis attiecībā uz piesārņotām vietām ir nodrošināt piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu apzināšanu valsts teritorijā un to reģistrāciju, noteikt pasākumus piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpētei un piesārņotu vietu sanācijai, kā arī noteikt personas, kuras sedz ar piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpēti un piesārņotu vietu sanāciju saistītos izdevumus.

Pētījumi, kas veikti vairākās piesārņotās vietās Latvijā, parāda, ka vēsturiskais piesārņojums atstāj būtisku ietekmi uz virszemes ūdeņu, gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu kvalitāti Latvijā, tāpēc atbilstoši likumam „Par piesārņojumu” būtu nepieciešama šo vietu sanācija. Tanī pat laikā pētījumi atsevišķās piesārņotās vietās ir pierādījuši, ka laiks un dabiskie procesi ir mazinājuši piesārņoto vietu bīstamību, tāpēc pirms konkrētu tehnisko risinājumu izstrādes būtu nepieciešama piesārņoto vietu reģistrā iekļautās informācijas aktualizācija.

Projekta „Nitrātu, prioritāro un bīstamo vielu apsekojums virszemes un pazemes ūdens objektos” (Vides ministrijas iepirkuma līgums Nr.2004/LV/16/C/PA/002-8) noslēguma ziņojumā secināts, ka kopumā PV, BV un CPV piesārņojuma riskam lielākā vai mazākā mērā ir pakļauti gandrīz visi ūdensobjekti, kuros tika veikti PV, BV un CPV novērojumi šī projekta ietvaros. Vairākas PV, BV un CPV konstatētas upēs tikai leņpus apdzīvotām vietām, pie kam ievērojamās koncentrācijās, kas pārsniedz EQS vērtības. Vislielāko PV, BV un CPV piesārņojuma ietekmi rada Rīga uz Daugavas un Ķīšezera kvalitāti.

Neskatoties uz to, ka pastāv dažādi tiesiskā regulējuma nosacījumi, piesārņoto vietu, it īpaši vēsturiski piesārņoto vietu, bīstamība joprojām pastāv, un šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek novērtēts kā **nozīmīgs**.

2.6. UPJU UN EZERU KRASTU UN GULTNES, KĀ ARĪ JŪRAS PIEKRASTES PĀRVEIDOJUMI

Novērtējot hidromorfoloģiskās slodzes, tiek izdalīti šādi pārveidojumu veidi:

- Krastu stiprinājumi;
- Ostas un piestātnes;
- Aizsprosti;

- Upju iztaisnošana;
- Polderi;
- Grunts izņemšana (jūrās un upēs).

Augstāk minēto pārveidojumu uzturēšanas gaitā:

- tiek palielināts gultnes šķērsgriezums vai garenslīpums, tiek veidotas jaunas noteces,
- tiek izņemti saneši un organisko dūņu nosēdumi, lai samazinātu gultnes raupjumu,
- periodiski atjaunojot gultnes parametrus, tiek veikti ūdensteču krastu renovācijas darbi,
- upes gultnēs izvada novadgrāvjus un ūdensnotekas no lauksaimnieciskām zemēm,
- upes gultnēs attīra izvadus no novadgrāvjiem un ūdens notekām.

Hidromorfoloģisko pārveidojumu iespējamā ietekme ir:

- Upes gultnes ģeometrijas izmaiņas;
- Upes gultnes substrāta izmaiņas;
- Augstāko augu veģetācijas un sanešu daudzuma izmaiņas;
- Pastiprināta erozija un sedimentācija;
- Gultnes formas, dziļuma un platuma izmaiņas;
- Upes nepārtrauktības pārtraukšana;
- Krastu struktūras izmaiņas;
- Piekrastes veģetācijas izmaiņas;
- Mākslīgas izcelsmes zemes seguma izveidošanas rezultātā barības vielu notece tiek mainīta;
- Meandrēšanas procesa izjaukšana;
- Paliņu likvidēšana.

Šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek novērtēts kā daļēji nozīmīgs.

2.7. MAZO HES DARBĪBAS IETEKME

Hidroelektrostaciju darbības ietekme uz upes ekoloģisko stāvokli ir saistīta galvenokārt ar upes nepārtrauktības daļēju vai pilnīgu samazināšanu (dzīvo organismu migrācija, sanešu plūsma) un būtiskām hidroloģiskā režīma izmaiņām (straumes ātrums, caurplūdums, līmeņu svārstības).

Mazo HES darbība pastiprina krasta erozijas procesus, bet erodētais materiāls apber dabiskos biotopus zemāk esošajos upes posmos.

Likums „Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu” un tam pakārtotie 2010. gada 26.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.70 „Noteikumi par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošuma programmām un deklarācijām” nosaka HES pasākumus, kas veicami, lai panāktu esošo, atjaunojamo un jaunbūvējamo HES hidrotehnisko būvju drošumu.

2002.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr.27 „Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus” nosaka upes (upju posmus), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus. Noteikumos minēto upju un/vai upju posmu saraksts neattiecas uz hidroelektrostacijām, kuras ir jau uzbūvētas. Aizsprostu izmantošana hidroelektrostaciju un citām vajadzībām nav aizliegta arī augšpus hidroelektrostaciju aizsprostiem.

Izsniedzot ūdens resursu lietošanas atļaujas atbilstoši normatīvo aktu prasībām, pamatojoties uz atzinumu par iespējamiem inženiertehniskajiem risinājumiem zivsaimnieciskā ekspertīzē noteikto zivju resursu aizsardzības pasākumu īstenošanai, tiek izvērtēta katras HES radītā ietekme uz ūdensobjektiem un noteikti piemērotākie pasākumi un tehnoloģiskie risinājumi to negatīvās ietekmes uz vidi novēršanai, nosakot atļaujā nosacījumus darbībai kaskādes režīmā, pasākumus zivju migrācijas uzlabošanai un zivju resursu aizsardzībai.

Enerģētikas attīstības pamatnostādnes 2007. – 2016. gadam nosaka, ka elektroenerģijas, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem, īpatsvara palielināšanai kopējā elektroenerģijas patēriņā valstī, viens no virzieniem ir saprātīga mazo HES potenciāla apgūšana, nedefinējot konkrētus pieauguma apjomus. Tas norāda uz to, ka ievērojama jaunu mazo HES izveide nav sagaidāma.

Šobrīd morfoloģisko izmaiņu ietekmes novērtējums uz ekoloģisko stāvokli nav pietiekams.

Saskaņā ar 2009.gada upju baseinu apsaimniekošanas plāniem bija plānots īstenot pasākumu – „Veikt tehnisko izpēti par katras HES ietekmi uz ekoloģisko stāvokli...”, kamēr šāds vērtējums nav veikts nav pamatojuma mainīt HES ietekmes uz virszemes ūdeņu ekoloģisko kvalitāti vērtējumu.

Ir veikti atsevišķi pētījumi par mazo HES ietekmes izvērtējumu, kā piemēram, ESF projekta „Starpnozaru zinātnieku grupas un modeļu sistēmas izveide pazemes ūdeņu pētījumiem” (2009/0212/1DP/1.1.1.2.0/09/ APIA/VIAA/060 EF7) ietvaros veiktais pētījums par Baronu HES ūdenskrātuves ietekmi uz gruntsūdeņu kvalitāti¹. Pētījuma autori secinājuši, ka, neskatoties uz to, ka teritorijas ģeoloģiskie apstākļi nosaka augstu gruntsūdeņu dabisko aizsargātību, ūdenskrātuves negatīvā ietekme uz gruntsūdeņiem ir novērojama divu līdz četrus metrus attālumā no ūdenskrātuves. Lejasbjefa gruntsūdeņi nav pakļauti ūdenskrātuves ietekmei, to nosaka reljefs, tomēr ūdenskrātuve ietekmē ūdeņu kvalitāti lejasbjefa upes ūdeņos, kā arī vecupē, kas savukārt daudzūdens periodā, sajaucoties ar gruntsūdeņiem, ietekmē gruntsūdeņu kvalitāti.

Neskatoties uz to, ka pastāv dažādi tiesiskā regulējuma nosacījumi, šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek novērtēts kā **nozīmīgs**, jo HES ietekme uz ūdeņu ekoloģisko stāvokli būtu vērtējuma katrā gadījumā atsevišķi, bet, kamēr tādu vērtējumu nav, nav pamatojuma uzskatīt, ka HES ietekme ir nenozīmīga, īpaši ņemot vērā faktu, ka liela daļa mazo HES ir uzbūvēta pirms augstāk minēto noteikumu stāšanās spēkā.

2.8. PLŪDI UN PALI

Plūdi ir dabas parādība, kas nav novēršama. Tomēr cilvēka rīcības un klimata pārmaiņu ietekmē palielinās plūdu rašanās varbūtība un plūdu negatīvās sekas.

Latvijas upju baseinu plānošanas apgabalos kopumā ir uzskaitītas ap 200 tūkstoši ha pavasara palu vai vasaras-rudens plūdu, kā arī jūras uzplūdu apdraudētās teritorijas, (t.sk. katastrofāli - ap 100 tūkst. ha), kurās upju un ezeru paaugstinātie līmeņi apdraud ne tikai cilvēku radītās materiālās vērtības, bet arī cilvēku dzīvības.

Latvijā ir izstrādāta „Plūdu riska novēršanas un pārvaldības nacionālā programma 2008. – 2015.gadam”, kur veikts sekojošu plūdu scenāriju novērtējums: maz iespējami plūdi, vidēji iespējami plūdi, bieži iespējami plūdi.

Latvijā plūdu apdraudētās teritorijas pēc to izcelsmes iedalītas trīs pamata grupās: jūras uzplūdi, upju baseina noteces īpatnības, antropogēnā ietekme - cilvēku saimniecisko aktivitāšu neapbrēķinātas sekas.

Plūdu rezultātā sagaidāmas sekojošas sekas:

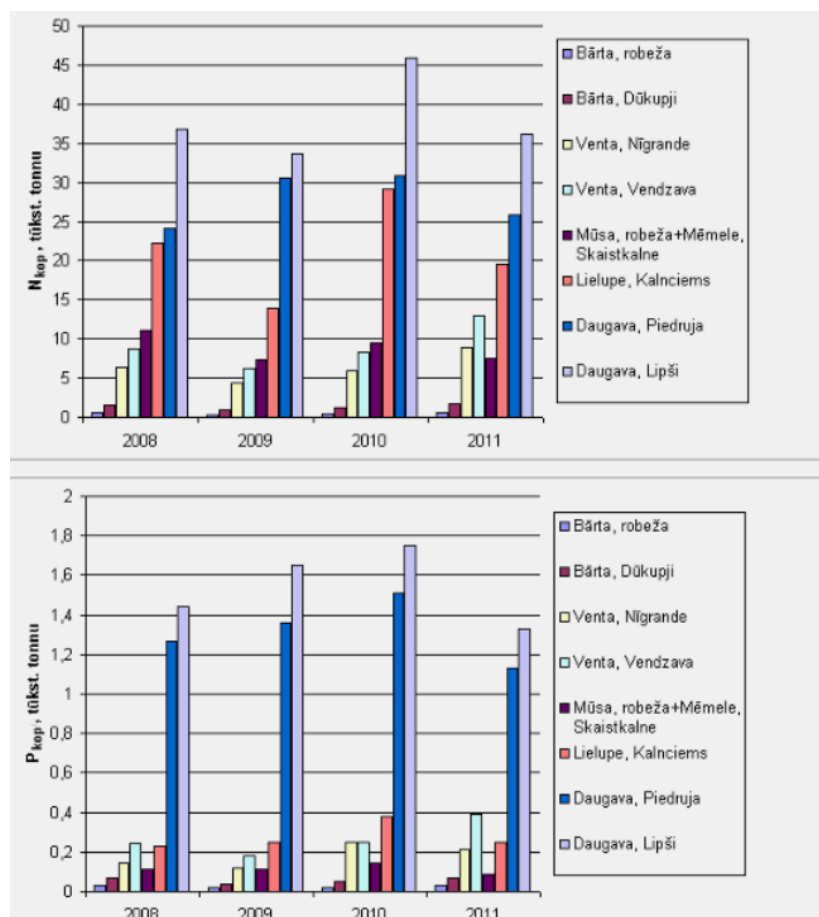
- krastu erozija un krastu nostiprinājumu sabrukšana,
- piesārņojošo vielu nokļūšana ūdens vidē.

¹http://www.puma.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/puma/Publikācijas/Baronu_HEs.pdf

Šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek novērtēts kā daļēji nozīmīgs.

2.9. PĀRROBEŽU PIESĀRŅOJUMS

No Latvijas upju kopējās gada noteces tikai 44% veidojas Latvijas teritorijā, bet 56% tek no Lietuvas, Baltkrievijas un Krievijas kopā ar šo valstu saimniecības radīto piesārņojumu. Piesārņojums Daugavā nonāk no Baltkrievijas un Krievijas, bet Ventā un Lielupes baseinā no Lietuvas. To apliecina arī 2012.gada Vides stāvokļa pārskatā sniegtā informācija: kopējā slāpekļa un kopējā fosfora gada vidējās koncentrācijas lielākajā daļā robežšķērsojošās ūdenstecēs (Bārta, Venta, Lielupe (pie robežas Mūsa un Mēmele), Daugava) pie robežas ir lielākas kā upju grīvās (skat.3.attēlu).

3. attēls. Robežšķērsojošo ūdeņu radītā N_{kop} un P_{kop} slodze (pie valsts robežas) salīdzinājumā ar kopējo upes slodzi uz Baltijas jūru (upju grīvās)
(Avots:http://www2.meteo.lv/varam/udenu_apsaimn/5_3_1.php)

Pārrobežu piesārņojuma problēmas risināšanā liela loma ir starpvalstu sadarbības līgumiem un sadarbībai starptautisko konvenciju ietvaros, īpaši Helsinku konvencijas „Par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru izmantošanu un aizsardzību” ietvaros. Vērtējot pārrobežu piesārņojuma nozīmību pret līguma mērķi, jāņem vērā tas, ka uz Lietuvu kā Eiropas Savienības dalībvalsti attiecas līdzvērtīgas ES direktīvu prasības kā uz Latviju. Lielāks risks pārrobežu piesārņojumam ir virszemes ūdeņiem, kas ienāk no Baltkrievijas un Krievijas, jo šīs valstis ir pasīvas Helsinku konvencijas īstenošanā.

Šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek novērtēts kā **nozīmīgs**.

3. PAŠVALDĪBU APTAUJA

Pašvaldību aptaujas mērķis bija noskaidrot būtiskas problēmas un riskus attiecībā uz ūdeņu apsaimniekošanu, kas saistīti ar sekojošiem jautājumiem:

- Būtiski ar ūdeņu aizsardzību un izmantošanu saistīti jautājumi;
- Pašvaldības plānotās rīcības ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā;
- Plūdu risks un netradicionāli risinājumi plūdu un palu risku mazināšanai.

Izsūtītās pašvaldību aptaujas anketas paraugs pievienots ziņojuma 2.pielikumā. Anketās sniegtā informācija pilnībā pieejama 3. pielikumā, kurš iesniegts darbu pasūtītājam elektroniski. Anketa tika saskaņota ar pasūtītāju, un tā tika izsūtīta visu novadu un republikas pilsētu domēm. 3. tabulā uzskaitītas tās pašvaldības, kuras iesniedza aizpildītu aptaujas anketu. Tika saņemtas atbildes no 95 pašvaldībām jeb 80% no visām pašvaldībām, kurām anketa tika nosūtīta.

3.tabula. Pašvaldības, kuras iesniedza aizpildītu aptaujas anketu

1. Aglonas novads	33. Jēkabpils novads,	65. Rēzekne,
2. Aizkraukles novads,	34. Jēkabpils,	66. Rēzeknes novads,
3. Aizputes novads	35. Jūrmala,	67. Riebiņu novads,
4. Aknīstes novads	36. Kārsavas novads,	68. Rīga,
5. Alojās novads,	37. Kocēnu novads	69. Rojas novads,
6. Alūksnes novads ,	38. Kokneses novads,	70. Ropažu novads,
7. Alūksnes novads,	39. Krimuldas novads,	71. Rucavas novads,
8. Apes novads	40. Krustpils novads,	72. Rugāju novads,
9. Auces novads	41. Kuldīgas novads	73. Rundāles novads
10. Ādažu novads	42. Ķekavas novads,	74. Salas novads,
11. Babītes novads,	43. Lielvārdes novads,	75. Salaspils novads,
12. Baldones novads,	44. Liepāja,	76. Saldus novads,
13. Bauskas novads ,	45. Pāvilostas novads	77. Saulkrastu novads,
14. Beverīnas novads,	46. Limbažu novads,	78. Siguldas novads
15. Burtnieku novads,	47. Līgatnes novads,	79. Skrīveru novads,
16. Cēsu novads,	48. Līvānu novads,	80. Skrundas novads
17. Ciblas novads,	49. Lubānas novads,	81. Smiltenes novads,
18. Dagdas novads	50. Ludzas novads,	82. Stopiņu novads,
19. Daugavpils,	51. Mazsalacas novads	83. Strenču novads,
20. Dobeles novads	52. Mālpils novads,	84. Tērvetes novads
21. Dundagas novads	53. Mārupes novads,	85. Tukuma novads
22. Durbes novads,	54. Naukšēnu novads	86. Valkas novads
23. Engures novads,	55. Ogres novads,	87. Vārkavas novads,

24. Ērgļu novads,	56. Olaines novads,	88. Vecpiebalgas novads
25. Gulbenes novads,	57. Ozolnieku novads	89. Vecumnieku novads,
26. Iecavas novads,	58. Pārgaujas novads,	90. Ventspils novads
27. Ikšķiles novads,	59. Pāvilostas novads,	91. Ventspils,
28. Jaunjelgavas novads,	60. Pļaviņu novads,	92. Viesītes novads,
29. Jaunpiebalgas novads,	61. Preiļu novads	93. Viļakas novads,
30. Jaunpils novads,	62. Priekules novads	94. Viļānu novads
31. Jelgava,	63. Priekuļu novads,	95. Zilupes novads
32. Jelgavas novads,	64. Raunas novads	

Svarīgs nosacījums, kas bija jāņem vērā darba izstrādes ietvaros saskaņā ar līguma tehnisko specifikāciju, **bija tas, ka nebija jāvērtē komunālo notekūdeņu emisijas no apdzīvotām vietām** (ne centralizēti savākto, ne decentralizēti novadīto notekūdeņu emisijas), **tomēr pēc anketu saskaņošanas ar pasūtītāju jautājumi par notekūdeņu emisiju iespējamo ietekmi uz ūdens kvalitāti tika iekļauti aptaujas anketās un pašvaldības sniedza uz tiem atbildes.**

Pašvaldību sadalījums pa upju baseinu apgabaliem, kas atsūtīja anketas, sniegts 4.tabulā. **Nemot vērā to, ka upju baseinu apgabalu robežas un pašvaldību administratīvās robežas nesakrīt, virkne pašvaldību ir divos UBPA.**

4.tabula. Pašvaldību sadalījums, kas atsūtīja anketas, pa upju baseinu apgabaliem

Baseinu apgabals un pašvaldību skaits	Pašvaldības	
Daugavas UBPA 48 pašvaldības	Aglonas novads Aizkraukles novads Aknīstes novads Alūksnes novads Babītes novads Baldones novads Carnikavas novads Ciblas novads Dagdas novads Daugavpils Ērgļu novads Gulbenes novads Ikšķiles novads Jaunjelgavas novads Jēkabpils novads Jēkabpils Kārsavas novads Kokneses novads Krustpils novads Ķekavas novads Lielvārdes novads Līvānu novads Lubānas novads Ludzas novads	Mālpils novads Mārupes novads Ogres novads Olaines novads Pļaviņu novads Preiļu novads Rēzeknes novads Rēzekne Riebiņu novads Rīga Ropažu novads Rugāju novads Salas novads Salaspils novads Siguldas novads Skrīveru novads Stopiņu novads Vārkavas novads Vecpiebalgas novads Vecumnieku novads Viesītes novads Viļakas novads Viļānu novads Zilupes novads
Gaujas UBPA 27 pašvaldības	Alojas novads Alūksnes novads Apes novads Ādažu novads Beverīnas novads Burtnieku novads Carnikavas novads Cēsu novads Gulbenes novads Jaunpiebalgas novads Kocēnu novads Krimuldas novads Limbažu novads Līgatnes novads	Mazsalacas novads Mālpils novads Naukšēnu novads Pārgaujas novads Priekuļu novads Raunas novads Ropažu novads Saulkrastu novads Siguldas novads Smiltenes novads Strenču novads Valkas novads Vecpiebalgas novads
Lielupes UBPA 25 pašvaldības	Aknīstes novads Auces novads Babītes novads Baldones novads Bauskas novads Carnikavas novads	Jēkabpils novads Jūrmala Ķekavas novads Mārupes novads Olaines novads Ozolnieku novads

	Dobeles novads Engures novads Iecavas novads Jaunjelgavas novads Jaunpils novads Jelgava Jelgavas novads	Rīga Rundāles novads Tērvetes novads Tukuma novads Vecumnieku novads Viesītes novads
Ventas UBPA 18 pašvaldības	Aizputes novads Alsungas novads Auces novads Dundagas novads Durbes novads Engures novads Jaunpils novads Kuldīgas novads Liepāja	Pāvilostas novads Priekules novads Rojas novads Rucavas novads Saldus novads Skrundas novads Tukuma novads Ventspils novads Ventspils

3.1. BŪTISKI AR ŪDEŅU AIZSARDZĪBU UN IZMANTOŠANU SAISTĪTI JAUTĀJUMI

3.1.1. AKTUĀLĀKĀS PROBLĒMAS

Aptaujas anketās pašvaldībām tika lūgts identificēt trīs **aktuālākās problēmas**, kas saistītas ar virszemes un pazemes ūdeņu izmantošanu, aizsardzību un apsaimniekošanu. Atbildes par šo jautājumu pašvaldības varēja sniegt, balstoties uz savu pieredzi prioritārā secībā nosaucot aktuālākās problēmas. Jāatzīmē, ka ļoti bieži tika identificētas vairāk kā trīs problēmas.

Atbildes tika sniegtas visās aizpildītajās anketās, apkopojums UBPA daļījumā sniegta 5. tabulā.

5.tabula. Būtiskākās problēmas, kas saistītas ar virszemes un pazemes ūdeņu izmantošanu, aizsardzību un apsaimniekošanu

UBPA	Prioritārās problēmas, iekavās pašvaldību skaits, kas šo problēmu minēja kā pirmo prioritāro problēmu	Piemēri (atsevišķi piemēri no anketās minētajām problēmām)
Daugavas UBPA	• Notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām (16 jeb 33%) • Plūdu draudi pašvaldības teritorijā pavasara sezonas laikā (7 jeb 15%) • Neattīrītu lietus ūdeņu nonākšana ūdenstilpēs (5 jeb 10%) • Meliorācijas sistēmas sakārtošana (4 jeb 8%) • Pazemes ūdeņu piesārņojums ar kanalizācijas notekūdeņiem (3 jeb 6%) • Netiek veikti publisko ūdeņu apsaimniekošanas pasākumi (3) • Pazemes ūdeņu piesārņojums (netamponēti urbumi) (2 jeb 4%) • Slikta dzeramā ūdens kvalitāte (paaugstināts dzelzs saturs ūdenī) (2) • Augsts gruntsūdeņu līmenis (2) • Notekūdeņu novadīšana Baltijas jūrā neattīrītā veidā piekrastes ciemos (1 jeb 2%) • Ezeru eitrofikācija (2) • Sadzīves atkritumi (1)	• Valsts nozīmes meliorācijas sistēmu ekspluatācija (piem. Titurgas upe, Ostvalda kanāls) – sistēmas netiek koptas, gultnes ir aizaugušas ar krūmiem, zālaugiem, ūdens plūsma traucēta, bieži veidojas bebru dambji, nosprostotas caurtekas utt. (Ķekavas novads) • Koplietošanas meliorācijas sistēmu ekspluatācija – grāvju kopīpašnieki nespēj vienoties par grāvju uzturēšanu, neveic nekādus kopšanas darbus, rezultātā gultnes ir aizaugušas ar krūmiem, zālaugiem, ūdens plūsma traucēta, bieži veidojas bebru dambji, nosprostotas caurtekas utt. (Ķekavas novads) • Nav izstrādāta (ne valsts, ne pašvaldību līmenī) vienota kārtība, kādā iznomā publiskos un privātos ūdeņus un tiem piegulošos zemes gabalus dažādu ar ūdens akvatoriju saistītu ieceru (gan kompleksu, kurās nepieciešama krasta izmantošana, gan tikai ūdens teritorijas) realizēšanai. Nav izstrādāta kārtība nomas maksas noteikšanai (Rīgas pilsēta)
Gaujas UBPA	• Notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām (10 jeb 37%) • Slikta dzeramā ūdens kvalitāte (4 jeb 15%) • Ezeru aizaugšana, upju eitrofikācija (3 jeb 11%) • Lietus ūdens kanalizācijas sistēmu trūkums (3) • Plūdu draudi pavasarī (2 jeb 7%) • Ūdens zudumi tīklos (2 jeb 7%) • Virszemes ūdens (lietus ūdens, drenāžas ūdens, sniega kušanas ūdens) nonākšana centralizētās notekūdeņu kanalizācijas sistēmās (2 jeb 7%) • Mazās hidroelektrostacijas - biežās ūdens līmeņa svārstības (1 jeb 4%)	• Ūdens ņemšanas vietas - ūdensgūtnes „Gaujaslīči” applūšana pavasara palu laikā. Šajā ūdensgūtnē tiek iegūts ūdens centralizētajai Cēsu pilsētas ūdensapgādes sistēmai. Ūdensgūtnes adrese -Upes iela 19a un 21, Cēsīs (Cēsu novads) • Ūdensapgādes un kanalizācijas maģistrālo tīklu nolietojums (vairāki novadi) • Centrālā kanalizācija Saulkrastu novadā tiek ieviesta pakāpeniski – Saulkrastu centrs un tā perifērija tiek nodrošināta ar šo pakalpojumu, bet dārzkopības teritorijās šis jautājums tiek risināts, izmantojot individuālos risinājumus. Līdz ar to pavasara plūdu un palu laikā vietējās upēs var veidoties paaugstināts piesārņojuma līmenis. Jāmin arī tas, ka ne visās dārzkopības teritorijās ir iespējams nodrošināt šo pakalpojumu, jo, ņemot vērā Latvijas būvnormatīvus, nav atbilstošs ceļu platums un kritums, kā arī nav novilkta sarkanās līnijas (Saulkrastu novads) • Avārijas stāvoklī esošās hidrotehniskās būves (Tepera ezera dambis ar aizvariem) (Smiltenes novads) • Raunas upes bioloģiskās kvalitātes pasliktināšanās. Iemesli – koku sanesumi un nepietiekama

		notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte, kas veicina upes aizaugšanu, kas traucē lašveidīgo zivju migrācijai
Lielupes UBPA	• Notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām (10 jeb 40%) • Pazemes ūdeņu piesārņojums ar kanalizācijas notekūdeņiem (4 jeb 16%) • Eitrofikācija, lauksaimnieciskās darbības ūdenstilpju, upju, strautu, grāvju tuvumā radītais piesārņojums (minerālmēsli, pesticīdi) (4 jeb 16%) • Netiek koptas meliorācijas sistēmas (3 jeb 12%) • Pavasara plūdi (2 jeb 8%) • Slikta dzeramā ūdens kvalitāte (1 jeb 4%) • Neizmantoto urbumu tamponēšana (1 jeb 4%)	• Aknīstes pilsētā ievērojamai daļai iedzīvotāju nav pieejams centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojums (iedzīvotāju skaits pilsētā < 2000) (Aknīstes novads) • Problēmas saņemt ES finansējumu NAIS izbūvei Tērvetes pagasta Sanatorijas ciematā, jo situācija neatbilst atbalstāmajiem kritērijiem (ciematā ir mazs iedzīvotāju skaits, dārgi tehniskie risinājumi reljefa dēļ, ciemats atrodas dabas aizsargājamā teritorijā un kultūras pieminekļu aizsargzonā). 2012 . gadā lielākā daļa Sanatorijas ciemata zemes bija LR Veselības ministrijas īpašumā (Tērvetes novads) • Salīdzinoši lielais pazemes ūdeņu izmantošanas apjoms ražošanā un fermās, kas pēc tam pārvēršas par notekūdeņiem (Jaunpils novads)
Ventas UBPA	• Notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām (5 jeb 28%) • Eitrofikācija (sanesumi) (4 jeb 22%) • Virszemes ūdens (lietus ūdens, drenāžas ūdens, sniega kušanas ūdens) nonākšana centralizētās notekūdeņu kanalizācijas sistēmās (3 jeb 17%) • Meliorācijas sistēmu trūkums (2 jeb 11%) • Plūdi (1 jeb 6%) • Netamponēti dziļurbumi (1 jeb 6%) • Slikta dzeramā ūdens kvalitāte (1 jeb 6%) • Erozijs (1 jeb 6%)	• Attīrīšanas iekārtas Engurē atrodas Rīgas jūras līcī uz pussalas, kas nav aizsargātas no noskalošanas (V090 un piekrastes ūdensobjekts E, Engures novads) • Aizputes novada pašvaldībā sadzīves kanalizācijas gan maģistrālēs, gan sētu tīklos tiek ievadīti lietus virszemes ūdeņi, jo pilsētā nav vienoti lietus savākšanas un novadīšanas kolektori (Aizputes novads) • Dzeramā ūdens tīklu atjaunošana, jo joprojām saglabājušās azbesta caurules pa kurām iedzīvotājiem tiek pievadīts ūdens (Pāvilostas novads) • Pašvaldība nesaņem informāciju par virszemes ūdeņu kvalitāti, izņemot par peldvietu, kurā tiek veikts monitorings • Novada teritorijā tiek īstenoti valsts nozīmes ūdensnoteku rekonstrukciju projekti. Diemžēl neplānveidīgi īstenojot projektus un sakārtojot noteku augšteces, lejas posmi tiek appludināti (Bruziles upe)

Pēc pašvaldību vērtējuma būtiskākā problēma Latvijā kopumā ir notekūdeņu attīrīšanas iekārtu trūkums, tā tika minēta kā prioritārā problēma 43% anketu. Otrā būtiskākā problēma Latvijā ir eitrofikācija, tā tika minēta kā būtiskākā 14% anketu. Trešā būtiskākā problēma - plūdu draudi, kas kā būtiskākā tika minēta 13% anketu. Ceturtā būtiskākā ir lietus ūdens, drenāžas ūdens, sniega kušanas ūdeņu nonākšana centralizētās notekūdeņu kanalizācijas sistēmās, kas kā būtiskākā problēma tika minēta 12% anketu.

Nekoņas meliorācijas sistēmas un pazemes ūdeņu piesārņojums arī tika minētas kā būtiskas problēmas saistībā ar virszemes un pazemes ūdeņu izmantošanu, aizsardzību un

apsaimniekošanu, lai gan šīs problēmas atšķirībā no iepriekš uzskaitītajām kā prioritārās netika minētas visos UBPA - gan viena, gan otra problēma kā prioritārās tika minētas 9% anketu.

Atsevišķi piemēri no anketās aprakstītajām problēmām iekļauti apkopojošajā tabulā (skat. 5.tabulu).

No aptaujas anketām var secināt, ka visos UBPA problēmas ir ļoti līdzīgas, atšķiras tikai prioritāro problēmu secība dažādos UBPA. Daugavas UBPA, kurā ietilpst visvairāk pašvaldības skaita ziņā, problēmu saraksts ir garāks. Daugavas UBPA minētas arī tādas problēmas, kuras citos UBPA netika minētas, kā piemēram - augsts gruntsūdeņu līmenis (Salaspils novadā un Pļaviņu novadā) un notekūdeņu novadīšana Baltijas jūrā neattīrītā veidā piekrastes ciemos (Carnikavas novadā).

Gaujas UBPA Jaunpiebalgas novadā kā būtiskākā problēma ir norādīta mazo HES radītās biežas ūdens līmeņa svārstības uz Gaujas, kuru darbības rezultātā samazinās ūdens caurplūde, kas veicina upes eitrofikāciju.

Lielupes UBPA salīdzinoši vairāk pašvaldību kā citos UBPA ir minējušas ūdenstilpju eitrofikācijas problēmu saistībā ar lauksaimniecisko darbību ūdenstilpju, upju, strautu, grāvju tuvumā.

Ventas UBPA Engures novadā jūras krasta erozija norādīta kā būtiskākā problēma, kā trešā būtiskākā tā norādīta arī Pāvilostas novadā, šī problēma citos UBPA nav prioritāro problēmu sarakstā. Engures novadā Engures pilsētas attīrīšanas iekārtas atrodas Rīgas jūras līcī uz pussalas, kas nav aizsargātas no noskalošanas.

3.1.2. NEGATĪVĀS IETEKMES CĒLOŅI

Papildus jautājumam par problēmām, kas saistītas ar virszemes un pazemes ūdeņu izmantošanu, aizsardzību un apsaimniekošanu, pašvaldībām tika lūgts sniegt informāciju, kas **negatīvi ietekmē virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti un/vai ūdens resursu pieejamību pašvaldībā.**

No sniegtajām atbildēm var secināt, ka iemesli, kā rezultātā tiek ietekmēta ūdeņu kvalitāte un ūdens resursu pieejamība, sakrīt ar iepriekšējā jautājumā minētajām problēmām: neattīrītu notekūdeņu novadīšana vidē (ko kā būtisku negatīvas ietekmes cēloni minēja 25% pašvaldību); lauksaimniecībā izmantojamā mēslojuma nonākšana virszemes ūdeņos (ko minēja 20% pašvaldību); attīrīšanas iekārtu nolietojums un trūkums lauku apvidos (ko minēja 17% pašvaldību).

Anketās bija arī minēti tādi ūdens kvalitāti ietekmējoši iemesli, kas iepriekš neparādījās - Babītes novads, piemēram, norādīja, ka virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē privātā īpašumā esošo ūdenskrātuvju izmantošana ziemas periodā –braucot ar autotransportu pa ledu.

Kopumā no atbildēm var secināt, ka plūdu draudu problēma pašvaldību skatījumā neatstāj tik būtisku ietekmi uz ūdens kvalitāti kā notekūdeņu attīrīšanas iekārtu trūkums, jo plūdu potenciālais apdraudējums ūdens kvalitātei minēts tikai dažās no anketām.

3.1.3. RISKI, KAS BŪTISKI IETEKMĒ ŪDEŅUS PAŠVALDĪBĀS

Nākamais jautājums, par kuru pašvaldības sniedza savus vērtējumus, bija par darbībām un procesiem, kas būtiski ietekmē ūdeņus pašvaldības teritorijā (jeb **vērtējums par būtiskākajiem vides riskiem**).

Atbilžu apkopojums Latvijā kopumā un upju baseinu apgabalu dalījumā sniegts 6.tabulā.

6. tabula. Atbilžu apkopojums par būtiskākajiem vides riskiem.

Riski, kas ietekmē ūdeņu stāvokli	Visas pašvaldības kopā			Daugavas UBPA			Gaujas UBPA			Lielupes UBPA			Ventas UBPA		
	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	Virszemes	Pazemes	Piekrastes
1. Notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām un uzņēmumiem	68 II* 71%	39 II 41%	9 III 9%	29 II	18 II		17 II	9 II	1	17 I	8 III	4 I	12 I	8 II	4
2. Notekūdeņu novadīšana no centralizētām kanalizācijas sistēmām nepieslēgtām dzīvojamām mājām/ēkām	73 I 77%	54 I 57%	13 I 14%	35 I	26 I	2	21 I	16 I	4 I	16 II	15 I	3	11 II	9 I	5 II
3. Piesārņojošo vielu emisija gaisā no ražotnēm, katlumājām u.tml., kas ietekmē nokrišņu sastāvu un vielu nosēdumus uz augsnes un ūdeņos	39 41%	9 9%		19	7		8	1		8	3		7		
4. Piesārņojošo vielu (mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu pārpalikumu) notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām	49 III 52%	21 II 22%	6	26	10	1	11 III	3		13 III	5	2	6	5	2
5. Atkritumu saimniecības objekti, kas rada vai var radīt piesārņojumu (slēgtās atkritumu izgāztuves, poligoni, neapsaimniekotie atkritumi)	31 33%	35 III 37%		13	14	2	8			9	9 II		7	7	
6. Erozija															
6.1. upju krastu	44 46%	4 4%	8 8%	24	4	12 I		2		6		1	5		3
6.2. jūras krastu	2 2%	2 2%	11 II 12%		1	1		1				1			7 I
7. Piesārņotās vietas – esošās vai bijušās ražotnes, naftas bāzes, citi objekti, no kuriem piesārņojums nonāk upēs, ezeros, jūrā vai pazemes ūdeņos	27 28%	32 34%	2 2%	17	17 III	6 II	5			4	7		6	8 II	4

Riski, kas ietekmē ūdeņu stāvokli	Visas pašvaldības kopā			Daugavas UBPA			Gaujas UBPA			Lielupes UBPA			Ventas UBPA		
	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	Virszemes	Pazemes	Piekrastes
8. Upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras piekrastes pārveidojumi:															
8.1. krastu stiprinājumi	14 15%	2 2%	8 8%	12	1	1	4			3	1	1	2		1
8.2. ostas un piestātnes	3 3%		9 III 9%	1		1	1		1	1	1	1	2	1	5 II
8.3. aizsprosti	20 21%	5 5%	2 2%	10	1		5			2			3	1	1
8.4. upju iztaisnošana	5 5%		2 2%	3	1		1			3		1			
8.5. polderi	19 20%	5 5%	4 4%	5	3	1	2	1	1	2	1		1	1	
9.Hidroelektrostaciju būvniecība un darbība	31 33%	3 3%	3 3%	19	1			5 III		6	1	2	4	1	
10. Pārrobežu piesārņojums	18 19%	6 6%	8 8%	6	3	1				8	3	2	4	1	4
11. Plūdi un pali	47 49%	15 16%	11 II 12%	27 III	8	1	11 III	3	1	11	3	3	8 III	2	2
12. citi															
bebru dambji	3 3%			1						2					
eutrofikācija	3 3%			1						2					

* Ar romiešu cipariem I,II,III norādīti 1.-3. būtiskākais risks prioritārā secībā pašvaldību vērtējumā.

Kā būtiskākie divi riski **Latvijā kopumā** un visos baseinu apgabalos tiek minēti notekūdeņu novadīšana no centralizētām kanalizācijas sistēmām nepieslēgtām dzīvojamām mājām (73 pašvaldībās jeb 77%). Otrā vietā ir notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām un uzņēmumiem (68 pašvaldībās jeb 71%).

Nākošie būtiskākie riski ir sekojoši:

- piesārņojošo vielu notece no lauksaimniecībā izmantojamām platībām (49 pašvaldībās jeb 52%),
- plūdi un pali (47 pašvaldībās jeb 49%),
- upju krastu erozija (44 pašvaldībās jeb 46%),
- piesārņotās vietas (39 pašvaldībās jeb 41%),
- atkritumu saimniecības objekti (31 pašvaldībā jeb 33%).

Daugavas upju baseinu apgabalā virszemes ūdeņiem būtiskākie divi riski ir saistīti ar notekūdeņu novadīšanu (35 pašvaldībās jeb 77%), trešais būtiskākais ir plūdu un palu risks (27 pašvaldībās jeb 56%), tam seko piesārņojošo vielu notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām (26 pašvaldībās jeb 54%). Pazemes ūdeņiem pirmie divi riski ir vienādi ar virszemes ūdeņiem, trešais būtiskākais ir piesārņoto vietu potenciālais risks (17 pašvaldībās jeb 35%), bet ceturtais ir atkritumu saimniecības objektu iespējamais risks (14 pašvaldībās jeb 29%). Attiecībā uz piekrastes ūdeņiem pašvaldības kā būtiskāko risku norādījušas upju krastu eroziju (12 pašvaldības jeb 25%). Pašvaldību skatījumā piekrastes ūdeņi ļoti bieži ir vērtēti kā ūdenstilpes krasta teritorija – nevērtējot to saistībā ar piekrastes ūdeņiem ūdens struktūrdirektīvas izpratnē.

Gaujas upju baseinu apgabalā, tāpat kā Daugavas UBPA virszemes ūdeņiem un pazemes ūdeņiem būtiskākie divi riski ir saistīti ar notekūdeņu novadīšanu (21 pašvaldībā jeb 78%). Virszemes ūdeņiem trešais būtiskākais ir piesārņojošo vielu notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām (11 pašvaldībās jeb 41%) un plūdu un palu risks (11 pašvaldībās jeb 41%), tiem seko piesārņojošo vielu emisija gaisā no ražotnēm un katlumājām (8 pašvaldībās jeb 30%). Pazemes ūdeņiem trešais būtiskākais ir hidroelektrostaciju būvniecības un darbības iespējamais risks (5 pašvaldībās jeb 19%). Attiecībā uz piekrastes ūdeņiem Gaujas UBPA pašvaldības kā būtiskāko risku norādījušas notekūdeņu novadīšanu (4 pašvaldības jeb 15%).

Lielupes upju baseinu apgabalā, attiecībā uz virszemes ūdeņiem būtiskākie divi riski ir saistīti ar notekūdeņu novadīšanu (17 pašvaldībās jeb 68%). Trešais būtiskākais ir notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām (13 pašvaldībās jeb 52%). Attiecībā uz pazemes ūdeņiem būtiskākais ir notekūdeņu novadīšana no nepieslēgtām dzīvojamām mājām un ēkām (15 pašvaldībās jeb 60%). Atšķirībā no citiem UBPA pazemes ūdeņu kvalitātei kā trešais būtiskākais (8 pašvaldībās jeb 32%) ir minēts atkritumu saimniecību objekti (9 pašvaldībās jeb 36%). Attiecībā uz piekrastes ūdensobjektiem būtiskākais risks ir notekūdeņu novadīšana no centrālajai sistēmai nepieslēgtām dzīvojamām mājām un ēkām (4 pašvaldībās jeb 16%).

Ventas upju baseinu apgabalā virszemes ūdeņiem būtiskākie divi riski ir saistīti ar notekūdeņu novadīšanu (12 pašvaldībās jeb 67%), trešais būtiskākais ir plūdu un palu risks (8 pašvaldībās jeb 44%), tam seko piesārņojošo vielu notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām (7 pašvaldībās jeb 39%) un atkritumu saimniecības objekti (7 pašvaldībās jeb 39%). Pazemes ūdeņiem pirmā vietā ir notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām (9 pašvaldībās jeb 50%), bet otrā vietā - centralizētajām kanalizācijas sistēmām nepieslēgto dzīvojamo māju un ēku notekūdeņi (8 pašvaldībās jeb 44%) un piesārņoto vietu risks (8 pašvaldībās jeb 44%). Attiecībā uz piekrastes ūdeņiem Ventas UBPA pašvaldības kā būtiskāko risku norādījušas jūras krastu eroziju (7 pašvaldībās jeb 39%), kam seko centralizētajām kanalizācijas sistēmām nepieslēgto dzīvojamo māju un ēku notekūdeņi (5 pašvaldībās jeb 28%) un ostu un piestātņu iespējamais risks (5 pašvaldībās jeb 28%).

Lielā daļā anketu sniegti paskaidrojumi un pamatojumi, kāpēc pašvaldības kādu no riskiem ir atzīmējušas kā būtisku, vai tieši pretēji - nav atzīmējušas. Piemēram, Alojās novada pašvaldība, norādot, ka centralizētajām kanalizācijas sistēmām nepieslēgto dzīvojamo māju un ēku notekūdeņi ir būtisks risks pazemes ūdeņiem, pamato: „šajās mājās/ēkās ir sausās tualetes vai izsūcamās nosēdbedres, kas nav hermētiski noslēgtas”. Attiecībā uz to, ka atkritumu saimniecības objekti nav norādīti kā potenciālais risks, pašvaldība min: „Nav aktuāli. Izgāztuves novadā ir rekultivētas un tiek veikts monitorings, nav arī lielu nelegālo izgāztuvju, tās tiek kontrolētas un savāktas”. Atzīmējot piesārņotās vietas kā risku, kas var ietekmēt pazemes ūdeņus, pamatojumā rakstīts: „Ir saglabājušās kolhozu minerālmēslu un ķīmikāliju novietnes, mehāniskās darbnīcas, degvielas uzpildes stacijas, kur nav veikta sanācija un bijis liels grunts piesārņojums. Tagad šīs teritorijas galvenokārt atrodas uz privātās zemes. Pašvaldībai ir piesārņoto vietu saraksts” utt.

3.2. PAŠVALDĪBU PLĀNOTĀS RĪCĪBAS ŪDEŅU AIZSARDZĪBĀ UN APSAIMNIEKOŠANĀ

3.2.1. PAŠVALDĪBU PLĀNOTIE PROJEKTI ŪDEŅU AIZSARDZĪBĀ UN APSAIMNIEKOŠANĀ

Pēc būtiskāko risku izvērtējuma kā nākošais jautājums pašvaldībām aptaujā par aktuāliem ūdeņu izmantošanas jautājumiem bija par pašvaldību plānotajām rīcībām ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā.

Anketās sniegtā informācija pilnībā pieejama 3. pielikumā, kurš iesniegts darbu pasūtītājam elektroniski. Turpinājumā sniegts kopsavilkums par pašvaldību plānotajiem projektiem ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā.

Kā jau bija sagaidāms, lielākā daļa no plānotajām un jau uzsāktajām rīcībām bija ar ūdenssaimniecības sakārtošanu saistīti projekti.

No 38 **Daugavas UBPA** pašvaldībām, kuras informēja par plānotajām rīcībām ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā, 25 pašvaldības kā prioritāros projektus minēja ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanas projektus – gan plānotos, gan tādus, kuri šobrīd tiek īstenoti. Starp pārējiem prioritārajiem projektiem tika minēti tādi, kuru ietvaros plānots veikt:

- ūdensteču tīrīšanu un padziļināšanu;
- pretplūdu hidrotehnisko būvju būvniecību;
- ezeru ekspluatācijas noteikumu izstrādi.

No 37 Daugavas UBPA pašvaldībām, kuras informēja par vairāk kā vienu plānoto projektu ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā, 10 pašvaldības kā otro prioritāti norādīja projektus, kas saistīti ar ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanu. Citu projektu ietvaros plānota ezeru ekspluatācijas noteikumu izstrāde, ūdensteču tīrīšana un padziļināšana, tajā skaitā meliorācijas sistēmu tīrīšana, upju krastu stiprināšana (Rēzeknes upe un Ķekaviņas upe), plānota arī izgāztuvju rekultivācija (Deglava ielā Rīgā un Salas novadā izgāztuve „Gustiņu-Rāceņi” u.c.).

Kā trešās prioritātes projekti no plānotajiem projektiem ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā Daugavas UBPA, projekti ūdenssaimniecības sektora sakārtošanas jomā bija minēti 4 pašvaldībās. Kā trešās prioritātes projekti tika minēti projekti salīdzinoši atšķirīgākās jomās – zivju resursu kvalitātes uzlabošana, ezeru apsaimniekošanas plānu izstrāde, ūdenstilpju un ūdensteču tīrīšanas projekti, slūžu un citu hidrotehnisko būvju renovācija un būvniecība, publisko ūdenstilpju krastu sakopšana, u.c. Apmēram 10 pašvaldības Daugavas UBPA sniedza informāciju par vairāk kā trīs prioritārajiem projektiem ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā.

No 23 **Gaujas UBPA** pašvaldībām, kuras informēja par plānotajām rīcībām ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā, līdzīgi, kā Daugavas UBPA, liela daļa pašvaldību kā prioritāros projektus minēja ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanas projektus, kopumā tās bija 10 pašvaldības, kas proporcionāli ir mazāka daļa kā Daugavas UBPA. Kā prioritārie projekti tika minēti arī tādi projekti kā, piemēram,:

- ūdenstilpju apsaimniekošanas un sakārtošanas projekti (Gaujas sakopšanas projekts Jaunpiebalgas novadā, Vaidavas ezera apsaimniekošanas projekts Kocēnu novadā, pludmales ierīkošana Zāģezērā u.c.);
- pretplūdu hidrotehnisko būvju būvniecība un jaunu artēzisko urbumu ierīkošana (Cēsu un Priekuļu novadi).
- Gaujas UBPA kā prioritārais projekts ir minēts arī zaļās infrastruktūras projekts Raunas novadā: „Raunas upes funkcionalitātes atjaunošana, veidojot zaļās infrastruktūras un radot jaunus ekosistēmu pakalpojumus”.

Par vairāk kā vienu prioritāro projektu Gaujas UBPA informēja 16 pašvaldības, salīdzinoši liels skaits – 11 projekti bija saistīti ar ūdenssaimniecības sakārtošanu. Starp šiem projektiem bija arī projekts Natura 2000 teritorijā „Dabas liegumā Dūņezers” - „Notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamības nodrošināšana, izmantoto artēzisko urbumu aizsardzība, dzeramā ūdens zudumu samazināšana”, kurš šobrīd tiek īstenots. Pārējie minētie projekti ir meliorācijas sistēmu sakārtošanas projekti un ezeru apsaimniekošanas projekti. Minēta arī Ādažu novadā plānotā dambja būvniecība plūdu aizsardzībai.

No 14 Gaujas UBPA pašvaldībām kā trešo prioritāti rīcībām ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā 7 pašvaldības minēja ūdenssaimniecības projektus. Plānots īstenot arī projektus, kas saistīti ar ezeru apsaimniekošanu, plūdu draudu mazināšanu un neizmantoto artēzisko urbumu tamponēšanu.

No Gaujas UBPA 4 pašvaldības sniedza informāciju par vairāk kā trīs prioritārajiem projektiem ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā.

No 23 **Lielupes UBPA** pašvaldībām, kuras informēja par plānotajām rīcībām ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā, 17 pašvaldības kā prioritāros projektus minēja ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanas projektus, kas ir proporcionāli lielāka daļa kā Gaujas UBPA (kur bija apmēram 40%) un līdzīgi kā Daugavas UBPA (apmēram 70%). Kā prioritārie projekti tika minēti arī tādi projekti kā:

- ūdenstilpju apsaimniekošanas plānu projekti,
- Iecavas upes revitalizācijas projekts.

No 17 pašvaldībām, kas informēja par vairāk kā vienu prioritāro projektu, 9 pašvaldības plāno īstenot projektus ūdenssaimniecības sektorā. 4 pašvaldības Lielupes UBPA kā otro prioritāti ir norādījušas lietus ūdens savākšanas sistēmu izbūves un atjaunošanas projektu. Kā otrā prioritāte ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā ir meliorācijas sistēmu sakārtošanas projekti un ūdenstilpju sakopšanas projekti tūristu piesaistīšanai.

Ūdenssaimniecības sektora projekti kā trešā prioritāte Lielupes UBPA ir minēti 4 pašvaldību anketās, kā trešā prioritāte vairāki projekti (6 projekti) ir saistīti ar lietus ūdeņu plūdu draudu mazināšanu – meliorācijas sistēmu sakārtošanu un lietus ūdeņu novadīšanas sistēmu sakārtošanu. 4 pašvaldības Lielupes UBPA sniedza informāciju par vairāk kā trīs prioritārajiem projektiem ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā.

No 14 **Ventas UBPA** pašvaldībām, kuras informēja par plānotajām rīcībām ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā, 8 pašvaldības kā prioritāros projektus minēja ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanas projektus, kas ir apmēram puse no pašvaldībām. Kā prioritārie projekti tika minēti seši ūdenstilpju tīrīšanas un krastu sakopšanas projekti.

Kā otro prioritāro projektu 6 pašvaldības Ventas UBPA no 13 pašvaldībām norādīja ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanas projektus. Ventas UBPA kā otrā prioritāte bija

minēti 2 jūras krastu stiprināšanas projekti – Pāvilostas un Rojas novadā, kā arī ūdenstilpju sakopšanas projekti un viens zinātniskais projekts par Usmas ezera hidroloģijas problēmu pētīšanu.

No 10 pašvaldībām, kuras informēja par vismaz trīs projektiem, viens bija saistīts ar ūdenssaimniecības infrastruktūras sakārtošanu. Tika minēts arī izgāztuvju rekultivācijas projekts (Kuldīgas novadā), četri meliorācijas sistēmu un lietus ūdeņu novadīšanas sistēmu sakārtošanas projekti un četri ūdenstilpju labiekārtošanas un sakopšanas projekti. Arī Ventas UBPA 4 pašvaldības sniedza informāciju par vairāk kā trīs prioritārajiem projektiem ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā.

Pašvaldības, informējot par projektiem, norādīja arī informāciju par projektu pašreizējo stadiju, sniedza informāciju par to, vai projektu plāno īstenot gadījumā, ja nebūs pieejams līdzfinansējums. Iespēju robežās pašvaldības informēja par projektu skaitliskajiem indikatoriem: labumu gūstošo cilvēku skaitu, ietekmēto teritoriju (ha vai km), indikatīvajām izmaksām. No kopumā 285 anketās norādītajām plānotajām un jau uzsāktajām rīcībām 54 projektus pašvaldības plāno īstenot arī tādā gadījumā, ja nebūs pieejams līdzfinansējums.

3.2.2. IEPRIEKŠĒJĀ FINANŠU PLĀNOŠANAS PERIODĀ NORAIIDĪTIE PROJEKTI

Lai nākošajā finanšu plānošanas periodā varētu nodrošināt efektīvāku projektu atlases procedūru, pašvaldībām tika lūgts sniegt informāciju par to, vai tās ir sagatavojušas kādu projekta iesniegumu ūdeņu apsaimniekošanas vai ūdens kvalitātes uzlabošanas jomā, kurš tika pieteikts līdzfinansējuma saņemšanai, bet to nesaņēma, jo neatbilda kādiem būtiskiem nosacījumiem.

No visām pašvaldībām (kopā 95), kuras aizpildīja anketas, 33 pašvaldības (jeb 35%) norādīja, ka ir sagatavojušas kādu projekta iesniegumu, kurš līdzfinansējumu nesaņēma.

Visvairāk noraidīto projektu bija saistībā ar ūdenssaimniecības sistēmu sakārtošanu. Biežāk minētais noraidīšanas iemesls bija finansējuma trūkums programmā. Bieži projektu noraidīšanas iemesls ir bijis arī nesakārtotas īpašumtiesības un iedzīvotāju skaita neatbilstība atlases kritērijiem. Vienā pašvaldības anketā kā noraidījuma iemesls tika norādīta piesaistītā konsultanta pieļautās kļūdas, sagatavojot projekta iesnieguma anketu.

Attiecībā uz šo jautājumu, citu starpā, tika saņemti šādi priekšlikumi un komentāri:

- Grūtības rada fakts, ka valstī nav vienotas sistēmas un kārtības, kā realizēt projektus. Vadošās iestādes ļoti haotiski un īsos termiņos izsludina projektu pieteikumu atlasī, izsludinot atklātus konkursus. Ja programmā ir nauda 10 pasākumiem, ir neekonomiski aicināt visām pašvaldībām iesniegt pilnu projektu dokumentāciju, ierakstot noteikumus, ka par to tiek piešķirti papildus punkti. Ņemot vērā, ka katra

pašvaldība centīsies ko panākt sev, tiek bezmērķīgi izšķiesti līdzekļi projektu sagatavošanai. Ir jāveic projektu ideju atlase un jāveic sākotnējais ekonomiskais izvērtējums. Un tikai tad var sludināt konkursa atlasī.

- Kopā ar ZPR sagatavotais LIFE projekts tika noraidīts kā nepietiekami inovatīvs, bet bija ar lielu nozīmi Bauskas novada ūdens noteču eitrofikācijas samazināšanā.
- Mūsu valstī ir tikai 21 + 9 attīstāmas teritorijas, pārējās ir noliktas pašizdīvošanas režīmā. Par kādiem vides projektiem, kuri ir finanšu ietilpīgi, var runāt... .
- Projekts „Ūdenssaimniecības attīstība Trikātas pagasta Trikātas ciemā” noraidīts finansējuma nepietiekamības dēļ, kaut gan ministrija atbalstīja projektu pieteikumus, kuriem nebija apstiprināti TEP, un arī nākošajā plānošanas periodā mūsu valsts nedomā par šo jautājumu mazajās pašvaldībās un apdzīvotās vietās līdz 2000 iedzīvotājiem!
- Tika noraidīts projekts „Jaunmārupes ūdenssaimniecības sakārtošana”, jo tika norādīts, ka dzeramā ūdens infrastruktūra nepieder projekta iesniedzējam – AS „Mārupes komunālie pakalpojumi” (100 % pašvaldības kapitāldaļas), lai gan projekts tika iesniegts tikai par notekūdeņu tīkla sakārtošanu un visa notekūdeņu infrastruktūra uz projekta iesnieguma iesniegšanas brīdi piederēja AS „Mārupes komunālie pakalpojumi”. Šai sakarā **ir uzsākta tiesvedība, jo nepiekrītam noraidījuma iemesliem**, kas neattiecas uz projektu.
- Latvijas - Lietuvas pārrobežu sadarbības projekts programmas LIFE+ Daba un bioloģiskā daudzveidība apakšprogrammā - projekts „Saglabāta bioloģiskā daudzveidība Lielupes upes baseinā pārrobežā”- netika pierādīta tieši bioloģiskās daudzveidības atjaunošana, jo projekts vairāk bija mērķēts uz to, lai sakārtotu upju krastus, tīrītu upju gultnes.
- Nav pieejams ārējs finansējums apdzīvotām vietām, kas mazākas par 2000. Nepietiekama notekūdeņu attīrīšana Jaunaucē pagasta Jaunaucē ciemā, Jaunlutriņu pagasta Ošeniekos, Nīgrandes pagasta Kalnu un Nīgrandes ciemos, Vadakstes pagasta Priedulā – nav iespējams ekonomiski pamatot šos projektus. Kalnos un Nīgrandē projektus varētu pamatot, taču nav kur iesniegt!
- Nav tādu atbalsta programmu, kur iesniegt projektus (piem. hidrotehnisko būvju rekonstrukcija, ezeru tīrīšana un apsaimniekošana).

3.2.3. PAŠVALDĪBU VIEDOKLIS PAR IESPĒJU NOTEIKT MAKSU PAR PUBLISKO VIRSZEMES ŪDEŅU IZMANTOŠANU

Ņemot vērā to, ka pašvaldībām ir problēmas ar publisko ūdeņu apsaimniekošanu, jo trūkst finansējums, tika noskaidrots pašvaldību viedoklis par iespēju noteikt maksu par publisko virszemes ūdeņu izmantošanu (peldvietu ierīkošanai, ūdens tūrismam, ūdenssportam u.c.).

No visām pašvaldībām 7 pašvaldībās (jeb 7%) šobrīd ir noteikta maksa par publisko virszemes ūdeņu izmantošanu vai arī tādu plāno ieviest. Pārsvārā tā ir saistīta ar licencēto makšķerēšanu, bet ir arī maksa par ūdens rekreācijas pasākumu īstenošanu publiskā ūdenstilpē (piemēram, Ādažu novada Vējupes veikborda parks).

Ādažos nauda tiek izmantota Vējupes pludmales labiekārtošanai, Alūksnes novadā – publisko ūdenstilpju apsaimniekošanai, Auces novadā – Lielauces ezera zivju resursu papildināšanai. Viesītes novadā, kur ir ieviesta licencētā makšķerēšana Viesītes un Saukas ezeros, naudu izmanto zivju resursu atjaunošanai un uzlabošanai, zvejošanas noteikumu ievērošanas kontrolei, atpūtas vietu ierīkošanai un uzturēšanai. Jūrmalā ir noteikta maksa par Lielupes ūdenstilpes izmantošanu.

Cīblas novadā, kur maksu vēl tikai plāno ieviest, naudu plānots izmantot Lielā Ludzas ezera ūdens kvalitātes uzlabošanai un zivju resursu papildināšanai. Saldus novadā kur arī maksu vēl tikai plāno ieviest, iegūtos līdzekļus plāno izmantot peldvietu apsaimniekošanā.

Jāsecina, ka pašvaldības ir salīdzinoši kūtras šādas iespējas apsvēršanā, aptaujas gaitā kontaktējāmies ar pašvaldībām, kurās ir vairāku veidu lielas ūdenstilpes, kur kādā no tām varētu tikt īstenoti šādi pasākumi – tika saņemtas atbildes, ka pašvaldībai trūkst speciālistu ar zināšanām, kas šādos jautājumos varētu pieņemt lēmumus.

3.3. PLŪDU RISKS UN NETRADICIONĀLI RISINĀJUMI PLŪDU UN PALU RISKU MAZINĀŠANAI

Noslēdzošā jautājumu grupa bija saistībā ar plūdu riska nozīmi pašvaldībās un risinājumiem plūdu un palu riska mazināšanai, tajā skaitā netradicionāliem risinājumiem. Apskats par zaļajiem risinājumiem sniegts ziņojuma nākošajā sadaļā.

No 95 pašvaldībām 50 pašvaldības (jeb 53%) savās anketās norādīja, ka pašvaldībā pēdējo desmit gadu laikā plūdi (vēja uzplūdu, intensīvu lietusgāžu vai sniega kušanas, pavasara palu maksimuma izraisīta applūšana) ir radījuši būtiskas problēmas, nodarot ievērojamus zaudējumus un prasot nozīmīgus ieguldījumus no pašvaldības to seku likvidācijā.

Pašvaldības pa upju baseinu apgabaliem, kuras norādīja, ka pašvaldībā pastāv plūdu risks uzskaitītas 7. tabulā

7. tabula. Pašvaldības pa UBPA, kuras anketās norādīja, ka pastāv plūdu risks

Daugavas UBPA		Gaujas UBPA
1. Aknīstes novads	15. Ogres novads	1. Ādažu novads
2. Alūksnes novads	16. Olaines novads	2. Alūksnes novads
3. Carnikavas novads	17. Pļaviņu novads	3. Carnikavas novads
4. Dagdas novads	18. Rēzeknes pilsēta	4. Cēsu novads
5. Daugavpils pilsēta	19. Riebiņu novads	5. Gulbenes novads
6. Gulbenes novads	20. Rīga	6. Krimuldas novads
7. Jēkabpils novads	21. Rugāju novads	7. Mālpils novads
8. Kārsavas novads	22. Salas novads	8. Pārgaujas novads
9. Ķekavas novads	23. Salaspils novads	9. Siguldas novads
10. Kokneses novads	24. Siguldas novads	10. Smiltenes novads
11. Krustpils novads	25. Stopiņu novads	11. Strenču novads
12. Līvānu novads	26. Vārkavas novads	12. Valkas novads
13. Mālpils novads	27. Viesītes novads	
14. Mārupes novads	28. Viļakas novads	
Lielupes UBPA		Ventas UBPA
1. Aknīstes novads	9. Ķekavas novads	1. Engures novads
2. Bauskas novads	10. Mārupes novads	2. Pāvilostas novads
3. Dobeles novads	11. Olaines novads	3. Priekules novads
4. Engures novads	12. Rundāles novads	4. Rojas novads
5. Jēkabpils novads	13. Tukuma novads	5. Saldus novads
6. Jelgava	14. Viesītes novads	6. Tukuma novads
7. Jelgavas novads		7. Ventspils novads
8. Jūrmala		8. Ventspils pilsēta

Pašvaldības anketās informēja arī par objektiem, kas applūst vai cieš no plūdiem:

- 1) 36 pašvaldības (jeb 38%) norādīja, ka applūst vai cieš **dzīvojamās mājas**. Tika norādīts arī aptuvens iedzīvotāju skaits, kuri cieš no plūdiem – kopumā tika uzskaitīti apmēram 12 000 iedzīvotāji. Lielāko iedzīvotāju skaitu, kuri varētu ciest plūdos, norādīja Tukuma un Olaines novadi – katrā apmēram 3000 iedzīvotāju. Ventspils pilsētas aplēses ir, ka plūdos var tikt ietekmēti apmēram 2000 cilvēku. Arī Carnikavas novadā tika norādīts salīdzinoši liels iedzīvotāju skaits, kuri potenciāli var tikt ietekmēti plūdos – apmēram 1000 iedzīvotāju.

Vairākās pašvaldībās ir veikti salīdzinoši detāli aprēķini par plūdu iespējamiem zaudējumiem, piemēram Stopiņu novadā, Ogres novadā uzskaitīti ietekmētie īpašumi

un iedzīvotāju skaits šajos īpašumos (DS "Ogre" - 77 īpašumi, no tiem 15 ziemā apdzīvojamas mājas ar ~ 40 iedzīvotājiem, Ogres ielas rajonā Ogres pilsētā – 36 īpašumi (~ 100 iedzīvotāju)).

2) 16 pašvaldības (jeb 17%) norādīja ka to teritorijās plūdu risks apdraud **objektus, kuru applūšana var radīt vides piesārņojumu**. Visbiežāk tika minētas privātmāju kanalizācijas akas un artēziskās akas, Jelgavas pilsēta anketā atzīmēja, ka plūdu risks pastāv kapsētas teritorijā. Tika minēti arī nozīmīgāki objekti, piemēram:

- Carnikavas NAI;
- Gaļas pārstrādes ražotne Priekules novadā;
- DUS Neste, Jelgavas ielā, Saldū;
- Ances ciema NAI;
- Puzes ciema NAI.

3) 5 pašvaldības (jeb 5%) savās anketās norādīja, ka plūdi apdraud **kultūrvēsturiskus objektus**, piemēram:

- Litenes muižas parks Gulbenes novadā;
- Vecā pilsētas daļa Pāvilostā;
- Kundziņsalas vēsturiskā apbūve Rīgā, u.c.

4) Salīdzinoši visvairāk pašvaldības – 42 norādīja (jeb 44%), ka applūst infrastruktūras objekti.

Anketās pašvaldības norādīja konkrētus ceļu posmus, autoceļu numurus vai arī ielu nosaukumus pilsētās. No Stopiņu un Līvānu novadiem un Rīgas ir pieejams kartogrāfiskais materiāls ar detālāku informāciju.

5) 5 pašvaldības (jeb 5%) informēja arī par atsevišķiem citiem objektiem, kuri applūst, piemēram,:

- Ventspils 1. mūzikas skolas teritorija;
- Strenčos brīvdabas estrāde un transformatora sadales punkts;
- Salas novadā applūst vairākas ražotnes;
- Pļaviņu mūzikas skola, Jauniešu iniciatīvu centrs „Ideja”, Pļaviņu novada ģimnāzijas internāts, sociālās aprūpes centrs „Pļaviņas”, Valsts policija, Pašvaldības policija, Kultūras centrs.

Pašvaldībām tika lūgts aptuveni norādīt plūdu nodarīto zaudējumu apmēru finansiālā izteiksmē (pēdējo piecu gadu laikā). Aptuveno zaudējumu apmērus savās anketās norādīja 25 pašvaldības (jeb 26%). Pēdējo piecu gadu griezumā zaudējumus norādīja tikai dažas pašvaldības, lielākā daļa uzrādīja aptuvenas aplēses par pēdējiem pieciem gadiem kopā vai par 2013. gadu. Saskaitot kopā aptuveni aplēstos zaudējumus par 2013.gadu, pārrēķinot naudas summas eiro, noskaidrojām, ka visām 25 pašvaldībām tie ir bijuši apmēram 2 milj. eiro apmērā. Lielākie izdevumi, spriežot pēc anketās sniegtās informācijas, bija Pļaviņu novadā un Daugavpils novadā katrā apmēram 400 000 eiro.

29 pašvaldības (jeb 31%) iesniegtajās anketās informēja par pretplūdu projektiem, kurus plānots īstenot līdz 2020.gadam. Iespēju robežās pašvaldības norādīja informāciju par projektu, plānoto finansējuma avotu, projekta attīstības stadiju un paredzamos projekta ietekmes rādītājus (labumu gūstošo cilvēku skaits, ietekmētā teritorija (ha vai km), indikatīvas izmaksas).

Pretplūdu pasākumus plāno īstenot sekojošas pašvaldības:

1. Aknīstes novads
2. Alūksnes novads
3. Bauskas novads
4. Carnikavas novads
5. Cēsu novads
6. Daugavpils pilsēta
7. Engures novads
8. Gulbenes novads
9. Jēkabpils
10. Jelgavas novads
11. Jelgava
12. Jūrmala
13. Ķekavas novads
14. Krustpils novads
15. Līvānu novads
16. Ogres novads
17. Olaines novads
18. Pāvilostas novads
19. Pļaviņu novads
20. Priekules novads
21. Rēzeknes pilsēta
22. Rīga
23. Rojas novads
24. Salas novads
25. Saldus novads
26. Smiltenes novads
27. Stopiņu novads
28. Tukuma novads
29. Ventspils pilsēta

Pašvaldību plānotie projekti tika izvērtēti un ņemti vērā, sagatavojot informāciju 5.nodaļā.

3.4. ZAĻIE RISINĀJUMI

Atbildes uz jautājumiem par pašvaldību viedokli plūdu, palu vai cita veida applūšanas problēmu risināšanai izmantojot kādu no „zaļajiem” risinājumiem, kas nav saistīti ar sarežģītiem inženiertehniskiem būvdarbiem, sniedza 28 pašvaldības (jeb 29%).

No saņemtajām atbildēm 7 pašvaldības sniedza ļoti īsas atbildes – norādot kādu konkrētu vietu, kur kādu no zaļajiem risinājumiem varētu īstenot, vai izsakot viedokli par to, ka šādu risinājumu izvērtēšanai trūkst zināšanu vai finansējuma.

No saņemtajām atbildēm 12 pašvaldības bija no Daugavas UBPA, 4 pašvaldības bija no Gaujas UBPA, 6 pašvaldības bija no Lielupes UBPA un 6 pašvaldības no Ventas UBPA.

Atbildot uz jautājumu, kur pašvaldības tika lūgtas atzīmēt piemērotākos risinājumus, no piedāvātajiem, vislielāko atbalstu guva piedāvātais risinājums „Ūdenscaurlaidīgu laukumu, ietvju u.tml. segumu izmantošana, papildu zaļo zonu ierīkošana urbanizētās teritorijās”. Kā nākošais populārākais bija „Ūdens līmeņa regulēšanas sliekšņu, piemēram, akmeņu krāvumu, ierīkošana ūdenstecēs vai grāvjos”. Apkopojums par visiem piedāvātajiem risinājumiem un pašvaldību skaitu, kas atzīmēja tos kā piemērotus risinājumus, skatīt 8. tabulā.

8. tabula. Apkopojums par piedāvātajiem risinājumiem un pašvaldību skaitu, kas atzīmēja tos kā piemērotus risinājumus

Piedāvātais risinājums	Pašvaldību skaits, kas atzīmēja tos kā piemērotus risinājumus
Divpakāpju meliorācijas grāvju ierīkošana (palīdz kontrolēt augsnes eroziju, ūdens līmeni un augu barības vielu un minerālmēslu nonākšanu virszemes ūdeņos).	7
Mākslīgo mitrzemju izveide (mitrzemes uztver ar lauksamniecības noteci izskalošanās augu barības vielas (t.sk., fosfora un slāpekļa savienojumus), pirms tās nonāk ūdenstilpnēs).	2
Dabisko plūdu un palu ūdeņu uztveršanas platību atjaunošana vai uzturēšana dabiskā stāvoklī (paliemes kalpo par ekoloģisko koridoru, kas plūdu gadījumā aizsargā apkārtējās teritorijas no applūšanas).	9
Ūdenscaurlaidīgu laukumu, ietvju u.tml. segumu izmantošana, papildu zaļo zonu ierīkošana urbanizētās teritorijās (ļauj nokrišņu ūdeņiem iesūkties augsnē).	13
Ūdens līmeņa regulēšanas sliekšņu , piemēram, akmeņu krāvumu, ierīkošana ūdenstecēs vai grāvjos	11

(veicina sedimentācijas procesus).	
Cits „zaļais” risinājums	10

Kā citus ”zaļos” risinājumus pašvaldības minēja šādus risinājumus:

- mākslīgu ezeru izveidošana gruntsūdeņu savākšanai Eimuru polderī (Carnikavas novads),
- pašvaldības teritorijā savāktu bioloģiski noārdāmo atkritumu komposta laukuma sakārtošana, lai novērstu izskaloto barības vielu noplūdi gruntsūdeņos (Jēkabpils pilsēta),
- publiski pieejamas lolojumdzīvnieku kapsētas izveide, lai novērstu augsnes un gruntsūdeņu piesārņojumu no stihiskajām dzīvnieku apbedījuma vietām, kas difūzi izvietotas visā pilsētas teritorijā (Jēkabpils pilsēta),
- mākslīgais diķis, kur savācās lietusgāzu laikā virszemes notekūdens un pakāpeniski tiek izlaists uz Svētes upes pusi (Jelgavas pilsēta),
- laukakmeņi, kārklu pinumi (Pāvilostas novads),
- laukakmeņu krāvumi (Pāvilostas novads),
- aizsargvalnis, kas pasargā pilsētu no ledus iekļūšanas dzīvojamā sektorā (Pļaviņu novads),
- apbūves noteikumos iestrādāts princips, lai veicinātu lietus notekūdeņu novadīšanu dabiskās ūdenstecēs, vai veidot ainaviski iederīgus uzkrāšanas estuārus (diķus, baseinus), nevis aizvadīt pilsētas lietus notekūdeņu kanalizācijā. Pamatā virzība uz to, ka visur tiek saglabāta esošā meliorācijas sistēma, aizvietošana ar cauruļvadu pieļaujama izņēmuma gadījumos (Rīga),
- dabīgi lietus ūdeņu uzkrāšanas baseini, kas tiek izmantoti intensīva lietus apstākļos (Smiltenes novads),
- Gaujas krasta stiprinājums Strenču pilsētas teritorijā (Strenču novads),
- Tukuma ezera veidošana uz upes pie slūžām pirms Tukuma pienotavas, lai veidotu bufera zonu upes līmeņa regulēšanai (Tukuma novads).

Uz jautājumu par to, vai pašvaldībām ir pieredze šādu „zaļo” risinājumu izmantošanā – 6 pašvaldības (Dobeles novads, Jelgavas novads, Jelgavas pilsēta, Pāvilostas novads, Pļaviņu novads, Viļakas novads) sniedza pozitīvu atbildi un 4 pašvaldības norādīja, ka nav pieredzes.

Par pieredzes iegūšanu pašvaldības norādīja sekojošu informāciju:

- Apmeklēts seminārs par "zaļo" risinājumu pielietošanu;
- Jelgavā sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības Universitātes Lauku inženieru fakultāti tika izstrādāts diplomdarbs par uzkrāšanas diķa izbūvi;
- Zemnieku saimniecības izmanto iespēju piesaistīt LAD izsludināto projektu līdzfinansējumu.

Tika norādītas arī konkrētas kontaktpersonas pašvaldībās.

Atbildot uz jautājumu - *Kādas priekšrocības jūs redzat šādu risinājumu izmantošanai?*, 15 pašvaldības ir sniegušas savu viedokli par to, kādas, viņuprāt, ir priekšrocības „zaļo” risinājumu izmantošanai. Vairumā gadījumu vērtējums nav sniegts par konkrētiem risinājumiem, bet par „zaļajiem” risinājumiem kopumā.

Pašvaldības sniedza šādus viedokļus:

- Mazākas izmaksas, mazāks resursu patēriņš izveides laikā un uzturēšanā;
- Videi draudzīgāka pieeja;
- Minimāli iejaucoties upju ekosistēmā, tā tiek attīrīta no zaļā aizauguma un tiek izveidoti akmeņu krāvumi ūdens bagātināšanai ar skābekli. Upju attīrīšana dod ilglaicīgu pozitīvu efektu upes ekosistēmas stabilizēšanai, zivju resursu pavairošanai, ainavas atsvaidzināšanai;
- Var komplikēti risināt lietus ūdens uzkrāšanu un nepieļaut tīklu applūšanu, paredzēt pakāpeniskas izlaides;
- Divpakāpju grāvju sistēmu ar sliekšņiem veido mākslīgu, pievilcīgu skatu, tādējādi tiek piesaistīti arī tūristi;
- Iespējams, šādi risinājumi ir iespējami vietās, kur ir noteikti ierobežojumi centralizētas lietus kanalizācijas sistēmas ierīkošanai;
- Dabisks, netraucē zivju migrācijai, atrisina ūdens noteces problēmas mazūdens periodā;
- Ar salīdzinoši mazām naudām var daļēji ierobežot jūras krasta noskalojumu (Pāvilostas novads par laukakmeņu krāvumiem);
- Dabisko plūdu un palu ūdeņu uztveršanas platības samazinātu plūdu risku īstermiņa nekontrolēta ūdens pieplūdes gadījumā. Tas nenovērstu ilgtermiņa ūdens pieteces palielināšanos;
- Saglabā dabīgu vidi, veicina estētisku apkārtējās vides veidošanu, ir labākais variants meliorācijas sistēmai (2 pašvaldības);
- Salīdzinoši lētas un vienkārši uzturamas sistēmas;
- Videi draudzīgi risinājumi, kas ainaviski iekļaujas dabiskā vidē;
- Papildus finansējuma piesaistīšanas iespējas;
- Lietus ūdens savākšana ir efektīvāka, nenoslogo notekūdeņu attīrīšanas ietaises.

Uz jautājumu - *Kādas ar šo risinājumu izmantošanu saistītas grūtības jūs saskatāt?* tika saņemtas atbildes no 17 pašvaldībām.

Šeit ir dažas no atbildēm (tajā skaitā arī par konkrētiem projektiem):

- Finansējuma trūkums „zaļo” risinājumu izbūvei un uzturēšanai (vairākas pašvaldības to minēja);

- Pašvaldība (Aknīstes novada Asares pagasts) 2002.-2005.gadā piedalījās Jēkabpils rajona padomes vadītā LIFE programmas vairāku pašvaldību projektā par ūdeņu apsaimniekošanu (tai skaitā piedalījās Lielupes baseina apsaimniekošanas plāna izstrādē), kurā pašvaldības atteicās no kārkļu lauku (mākslīgo mitrzemju) izmantošanas pašvaldību komunālo notekūdeņu attīrīšanā (kas sākotnēji bija paredzēts projektā), jo tie ir derīgi privātmājām vai atsevišķām, atsevišķi stāvošām, nelielām sabiedriskajām ēkām, kurām tas ir labs risinājums, bet ne liela apjoma, ar nevienmērīgu plūsmu notekūdeņu attīrīšanai samērā kontinentālā klimatā ar lielām negatīvām temperatūrām ziemā.
- Lielākās problēmas saistās ar:
 - „zaļajiem” risinājumiem ir vajadzīgas pietiekamas, plašas zemes teritorijas, kuru pašvaldības īpašumā nav;
 - Latvijā nav praktisku piemēru „zaļo” risinājumu izmantošanai mūsu klimatiskajos apstākļos;
 - Latvijā trūks speciālistu, kas „zaļos” risinājumus spētu izprojektēt un nav saprotams, kā var aprēķināt prognozējamās izmaksas šādiem risinājumiem;
- Plūdu apdraudētās teritorijas atrašanās īpaši aizsargājamā dabas teritorijā;
- Bieži dabas aizsardzības organizācijas iejaucas projektu īstenošanā un rada būtiskus zaudējumus upju ekosistēmām;
- Blīvs esošo pazemes inženierkomunikāciju koridors un maz zemes sarkano līniju robežās (pārsvarā privatizēti īpašumi pilsētas teritorijā);
- Maza pieredze jaunu projektu izstrādē un jaunu materiālu izmantošanā;
- Īpašumtiesību jautājums – problēmas, kas saistītas ar projektu īstenošanu privātīpašumā esošajās zemes platībās (to norādīja vairākas pašvaldības);
- Ilgstošā procedūra ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai;
- Pašvaldības darbību plūdu risku mazināšanā ierobežo vairāki normatīvie akti, t.sk. Aizsargjoslu likums, kā arī ierobežojumi teritorijai, kas atrodas NATURA 2000 teritorijā – AAA „Ziemeļgauja”.

Secinājumi par pašvaldību viedokli plūdu, palu vai cita veida applūšanas problēmu risināšanai izmantot kādu no „zaļajiem” risinājumiem, kas nav saistīti ar sarežģītiem inženiertehniskiem būvdarbiem:

- **29 pašvaldības jeb 29%** no visām Latvijas pašvaldībām ir **dzirdējušas** par „zaļajiem” risinājumiem plūdu, palu vai cita veida applūšanas problēmu risināšanai, savukārt tikai **21 pašvaldībai jeb 22%** ir lielākas vai mazākas **zināšanas** vai izpratne par „zaļajiem” risinājumiem;
- **Vislielāko atbalstu – atbalstu no 13 pašvaldībām**, guva piedāvātais pasākums – **„Ūdenscaurlaidīgu laukumu, ietvju u.tml. segumu izmantošana, papildu zaļo zonu ierīkošana urbanizētās teritorijās”**, kas varētu būt saistīts ar to, ka šajā gadījumā nav jārisina problemātiskais īpašumtiesību jautājums un šāda veida pasākumi ir paredzami jaunbūvējamos būvobjektos;

- **Tikai 6** (jeb 6%) no visām pašvaldībām norādīja, ka **ir pieredze** „zaļo” risinājumu izmantošanā. Pieredze iegūta, apmeklējot kādu semināru vai īstenojot LAD atbalsta pasākumus. Jelgavas pilsētai bijusi veiksmīga sadarbība ar LLU LIF diplomdarba izstrādes ietvaros;
- **16 (jeb 57%) no 28 pašvaldībām**, kas sniedza atbildes uz jautājumiem par „zaļajiem” risinājumiem, **ir viedoklis par ieguvumiem**, īstenojot šos pasākumus - videi draudzīgi risinājumi, kas ainaviski iekļaujas dabiskā vidē, labākais risinājums meliorācijas sistēmai, mazākas izmaksas, mazāks resursu patēriņš izveides laikā un uzturēšanā, u.c.;
- **17 pašvaldībām** no 28, kas sniedza atbildes uz jautājumiem par „zaļajiem” risinājumiem, bija savs **viedoklis par to**, kādas **problēmas** ir sagaidāmas, plānojot šo risinājumu izmantošanu – **finansējuma trūkums**, „zaļajiem” risinājumiem ir vajadzīgas pietiekamas plašas **zemes teritorijas**, pašvaldībām **nav pieredze** jaunu inovatīvu projektu izstrādē un jaunu materiālu izmantošanā, **nav praktisku piemēru** (ja ir kāds, tad nav plašas informācijas), plūdu apdraudētās teritorijas atrašanās **īpaši aizsargājamās dabas teritorijās**, u.c.

4. VIDES RISKU BŪTISKUMA VĒRTĒJUMS

Riska būtiskums noteikts balstoties uz diviem vērtējumiem – ekspertu un pašvaldību viedokli. Pašvaldību vērtējuma pamatā ir 6.tabulā apkopotā informācija – atbilžu apkopojums par būtiskākajiem vides riskiem. Ekspertu vērtējums, būtiskāko risku noteikšanai, veikts pamatojoties uz kritērijiem atbilstoši aprakstam 4.2.nodaļā.

4.1. PAR KRITĒRIJIEM RISKU VĒRTĒJUMAM

Vides riski ir saimnieciskās darbības emisiju, atkritumu, resursu noplicināšanas kaitīgās ietekmes pastāvošie vai potenciālie draudi videi.

Lai varētu novērtēt risku būtiskumu attiecībā uz pazemes un virszemes, tai skaitā jūras piekrastes ūdeņu vispārīgo stāvokli, kas ir šī darba uzdevums, svarīgi ir vairāki priekšnosacījumi – jābūt pieejamai informācijai par:

- pašreizējo ūdeņu kvalitāti;
- slodžu un ietekmju analīzi;
- sociālekonomiskajām prognozēm;
- pamata jeb obligātajiem pasākumiem, kuri īstenojami ievērojot Latvijas normatīvo aktu nosacījumus.

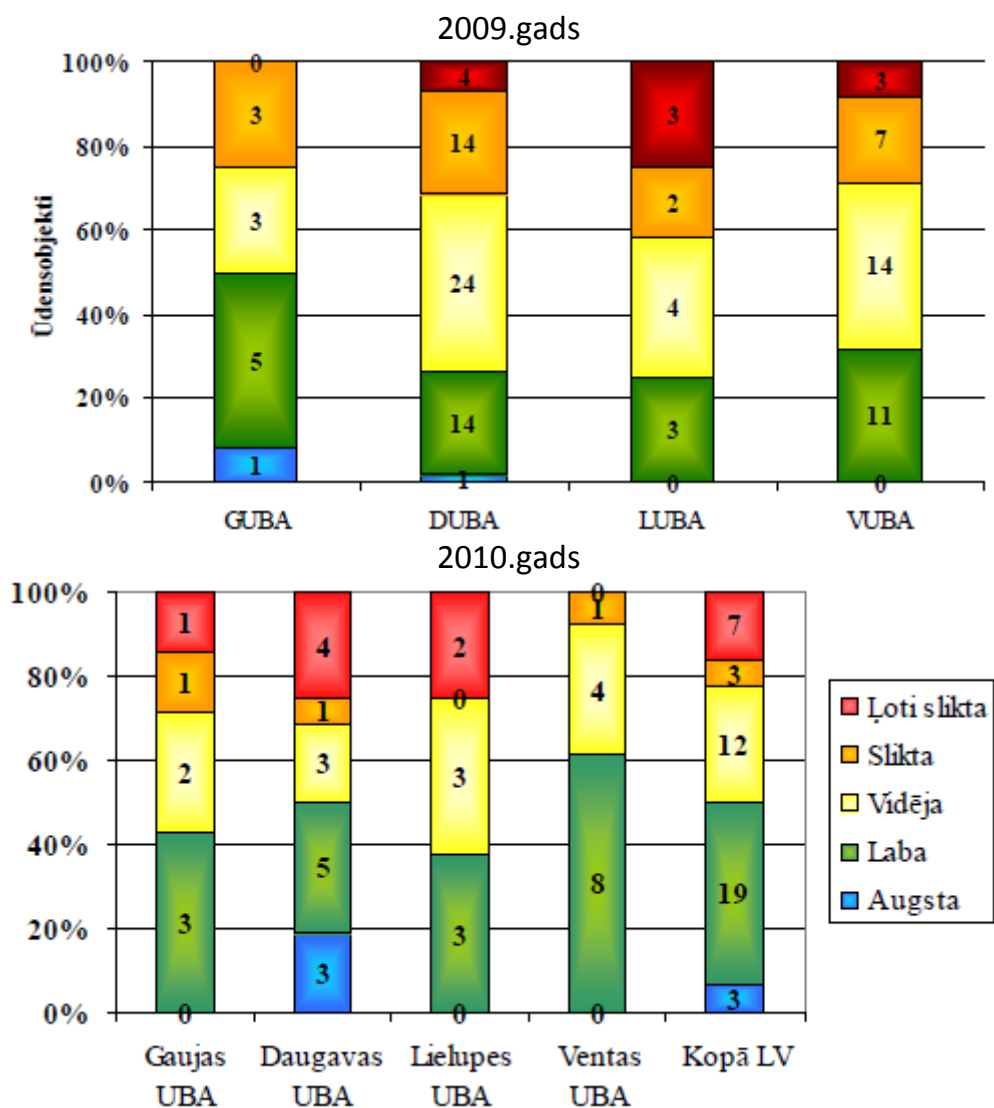
Šī darba izpildes ietvaros lielākā daļa no iepriekš uzskaitītās informācijas nav izmantota, jo informācija, kas pieejama par Latvijas ūdensobjektiem upju baseinu dalījumā, attiecas uz

iepriekšējo upju baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādes ciklu, kura ietvaros risku būtiskuma vērtējums jau tika veikts.

Informācija par pašreizējo ūdeņu kvalitāti

Kā jau pirmajā nodaļā tika rakstīts par periodu no 2009.gada, kopš ir apstiprināti šobrīd spēkā esošie UBAP, ir pieejami divi pārskati – par 2009.gadu un 2010.gadu (vasaras un rudens sezonu). Kopsavilkums par ūdensobjektu provizorisko ekoloģisko kvalitāti 2009. gadā Latvijas upju baseinu apgabalos un 2010.gada vasaras un rudens sezonā redzams 4. attēlā.

No kopumā apmēram 500 virszemes ūdensobjektiem 2009. gada monitoringa dati pieejami par 116 ūdensobjektiem, savukārt 2010.gada dati par 44 ūdensobjektiem.

4. attēls. Kopsavilkums par virszemes ūdeņu provizorisko ekoloģisko kvalitāti ūdensobjektos Latvijas upju baseinu apgabalos 2009.gadā un 2010.gada vasaras un rudens sezonās (avots: LVĢMC)

2010.gada pārskatā ir pieejama arī informācija par pazemes ūdeņu stāvokli un aizsargātību. Novērtēta pazemes ūdeņu kvantitāte, krājumi un aizsargātība. Saskaņā ar ziņojumā sniegto informāciju lielākajā daļā visos brīvās ūdens apmaiņas zonas horizontos ir dabīgs vai nenozīmīgi traucēts pazemes ūdeņu režīms. Izņēmumi ir “Lielās Rīgas” un Liepājas reģioni, kur deviņdesmito gadu sākumā intensīvi traucētas teritorijas bija apmēram 7000 un 1000 km² lielumā. Sākot ar 1992.-1993.gadu šie laukumi ievērojami samazinājās un šobrīd pārsvarā visā Latvijas teritorijā ir dabīgais pazemes ūdeņu režīms.

Ziņojumā iekļauta pazemes ūdeņu aizsargātības karte, kurā izdalītas dažādas pazemes ūdeņu aizsargātības teritorijas. Tās ir zonas ar augstu artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku, zonas ar zemu artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku un zonas ar vidēju piesārņojuma risku (http://www.meteo.lv/fs/CKFinderJava/userfiles/files/Vide/Udens/stat_apkopojumi/udens_kv_alit/2010_Zinojums_par%20_virszemes_un_pazemes_udenu_aizsardzibu.pdf).

Zonas ar augstu artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku lielā mērā teritoriāli sakrīt ar augstieņu rajoniem. Šīs teritorijas aizņem nelielu daļu no Latvijas teritorijas. Īpaša loma artēzisko ūdeņu barošanā ir Vidzemes centrālajai daļai. Zonas ar vidēju artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku aizņem lielāko daļu Latvijas teritorijas, izplatītas visā teritorijā. Zonas ar zemu artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku ir pazemes ūdeņu augšupejošas plūsmas apgabali, kur pjezometriskais spiediens ir virs zemes virsmas, un kur artēzisko horizontu piesārņojums fiziski nav iespējams. Teritoriāli šīs zonas sakrīt ar zemieņu un upju ieleju teritorijām, kur notiek artēzisko ūdeņu pārtece kvartāra nogulumos un to noplūde upēs. Šī zona pārsvarā aizņem Lielupes baseinu un piejūras zemienes.

Jūras vides stāvokļa sākotnējā novērtējuma ziņojumā ietverts ūdeņu faktiskā vides stāvokļa novērtējums.

Slodžu un ietekmju analīze

Datu par slodžu analīzi attiecībā uz virszemes un pazemes ūdeņiem, kas būtu veikta pēc 2009.gada upju baseinu apsaimniekošanas plānu izstrādes, izņemot informāciju no jūras vides stāvokļa novērtējuma, nav pieejama.

Jūras vides stāvokļa sākotnējā novērtējumā raksturotas sekojošas slodzes un ietekmes, kas varētu būt attiecināmas arī uz piekrastes virszemes ūdensobjektiem:

- Fiziska ietekme – grunts izņemšana un deponēšana. Ziņojuma autori, gan norāda, ka šī brīža uzraudzības sistēma nedod iespēju novērtēt deponētā materiāla ietekmi uz jūras dzīvotnēm un sugām, tai skaitā noslāpšanu;
- Piesārņojums ar bīstamām vielām:
 - Dioksīni un furāni. Vislielākais dioksīnu un furānu depozīcijas apjoms reģistrēts Rīgas līča piekrastē pie Rīgas;

- Smagie metāli. Latvijā vislielākais svina, dzīvsudraba un kadmija apjoms deponējas Rīgas līcī un atklātās jūras piekrastē pie Liepājas;
- Naftas piesārņojums (naftas noplūdes galvenokārt notiek Liepājas, Ventspils un Rīgas ostās);
- Mēslošanas līdzekļu un citu slāpekli saturošu vielu ieplūdes. Novērtējot Latvijas lielāko upju radīto slodzi uz Rīgas līci un Baltijas jūru, ziņojuma autori konstatējuši, ka ar Daugavas ūdeņiem tiek radīta lielākā daļa no slāpekli un fosforu saturošo vielu kopējās slodzes.

Sociālekonomiskās prognozes

Lai varētu izpildīt līguma ietvaros noteikto uzdevumu un veiktu būtisku vides risku apzināšanu Latvijas pašvaldībās 2014. - 2020.gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas perioda atbalstāmo Eiropas Savienības fondu aktivitāšu identificēšanai, sociālekonomiskā prognoze, kas būtu veikta pamatojoties uz slodžu un ietekmju analīzi nav veikta, jo iepriekš minētā informācija nav pieejama.

Informācija par pamata jeb obligātajiem pasākumiem, kuri īstenojami, ievērojot Latvijas normatīvo aktu nosacījumus

Šeit izmantojama informācija, izvērtējot normatīvo aktu nosacījumus, lai novērtētu vai ūdeņu kvalitāte būs pakļauta riskam pēc visu plānoto pasākumu īstenošanas.

4.2. VIDES RISKU BŪTISKUMA NOVĒRTĒJUMS

Lai identificētu prioritāros riskus (skat. 9.1. – 9.4. tabulu) un izstrādātu priekšlikumus pasākumiem to novēršanai, vides riski tika izvērtēti, izmantojot šādu pieeju:

- Vai ir pieejami papildus informācijas avoti (references), pētījumi u.c. dokumenti par konkrētā riska ietekmi uz **Latvijas** ūdens ekoloģisko kvalitāti (skatīt riska aprakstu, kurš sniegts 2.nodaļā);
- Ir nepieciešami tiesiskā regulējuma nosacījumi, kas saistīti ar attiecīgā riska ietekmes jomu (skatīt riska aprakstu, kurš sniegts 2.nodaļā);
- Upju baseinu apgabalā pieejama informācija par konkrētā riska ietekmi uz ūdens ekoloģisko kvalitāti.

Tehniskos kritērijus (novērojumu vai monitoringa datus) risku izvērtēšanai šī darba ietvaros bija iespējams veikt tikai daļēji (izmantojot LVGMC gatavotos virszemes ūdeņu stāvokļa pārskatus par 2009.gadu un 2010.gadu, skat. 1. pielikumu), jo detalizētai risku izvērtēšanai nepieciešami papildus dati, tajā skaitā kartogrāfiskais materiāls, ĢIS speciālista analīzes darbs, u.c. informācija, kura nav šī līguma darba priekšmets.

Ņemot vērā darba uzdevuma tehniskās specifikācijas nosacījumu, ka nav jāvērtē komunālo notekūdeņu emisijas no apdzīvotām vietām (ne centralizēti savākto, ne decentralizēti novadīto notekūdeņu emisijas), šie riski netika vērtēti, jo pasākumu izstrāde šajā sektorā, nav šī darba uzdevums.

Katram no identificētajiem riskiem to būtiskumu novērtēja projekta darba grupas eksperti, kā arī tika ņemts vērā pašvaldību vērtējums.

Eksperti riska būtiskumu vērtēja izmantojot sekojošus kritērijus:

1.kritērijs

Informācija (monitoringa dati, pie mums vai citās valstīs veikti pētījumi, riska novērtējumi, antropogēnās ietekmes raksturojums upju baseinos, ekspertu viedokļi) liecina, ka konkrētā darbība (riskā veids) Latvijā pašlaik traucē sasniegt iekšzemes, piekrastes vai pazemes ūdeņiem noteiktos kvalitātes mērķus (labu ūdeņu stāvokli).

2.kritērijs

Valstī tiek īstenoti pasākumi, kas konkrēto risku samazina. „Pasākumi” nozīmē gan regulējumu, gan tā ieviešanu praksē un ieviešanas kontroli, praktiskus projektus ietekmes mazināšanai, pētījumus, monitoringu u.tml. – visu šo kompleksu, ne tikai atsevišķu tā elementu.

Punkti 1.kritērijam:	Punkti 2.kritērijam:
5 – dati, pētījumi un tml. informācija apliecina, ka šis riska veids neļauj sasniegt labu ūdeņu stāvokli Latvijā	5 – pasākumi neeksistē vispār
4 – literatūra un citās valstīs veikti pētījumi u.tml. informācija liecina, ka šis riska veids būtiski ietekmē ūdeņu stāvokli, lai arī Latvijā un/vai UBPA šī ietekme nav pētīta	4 – pasākumi eksistē „uz papīra”, taču praksē tie konkrēto risku samazina nebūtiski
3 –atsevišķi informācijas avoti pieļauj negatīvu ietekmi uz ūdeņu stāvokli, bet trūkst pārliecinošu pierādījumu	3 – pasākumi eksistē „uz papīra”, bet praksē tiek īstenoti daļēji vai arī regulējums ir nepilnīgs un tādēļ arī praktiskā ietekmes samazināšana - viduvēja
2 –šī riska veida ietekme uz ūdeņu stāvokli nav zināma, tomēr nav arī pierādījumu, kas šādu ietekmi pilnībā izslēgtu	2 – pasākumi risku lielākoties novērš, tomēr ne pilnībā
0– dati, pētījumi u.tml. informācija apliecina, ka šī riska veida ietekme uz Latvijas un/vai UBPA ūdeņu stāvokli nav būtiska	0– īstenotie pasākumi vislabākā iespējamā veidā samazina konkrētā riska ietekmi uz ūdeņu stāvokli

Ja tika saņemti 10-13 punkti risks tika vērtēts kā „būtisks, jeb augsts(A)”, „vidējs” (V) –6-9 punkti, „zems” (Z) –0-5 punkti.

Attiecībā uz augsnes degradāciju tika pielietota sekojoša skala 10-8 punkti, „vidējs” – 7-5 punkti, „zems” – 0-4 punkti, jo par šo risku nebija pašvaldību vērtējums.

Par pašvaldību vērtējumu piešķiram papildu punktus. Ja pašvaldības konkrēto risku vērtējušas kā „augstu” – 3 punkti, „vidējs” – 2 punkti, „zems” – 1 punkts.

Nosakot pašvaldību vērtējumu, tika ņemts vērā atbilžu sadalījums no anketām (skat. 6.tabulu) atbilstoši sekojošai skalai:

Vērtējums (pašvaldību skaits, kuras šo risku anketās norādīja kā būtisku)	Ūdensobjekti		
	virszemes	pazemes	piekrastes un pārejas
zems	<14	<6	<4
vidējs	15-30	7-14	5-8
augsts	>31	>15	>9

Risku būtiskuma novērtējums attiecībā uz iekšzemes, pazemes un pārejas un piekrastes ūdeņu ekoloģisko kvalitāti pa UBPA sniegts 9.1.-9.3. tabulās.

9.1.tabula. Risku būtiskuma novērtējums attiecībā uz iekšzemes ūdeņu ekoloģisko kvalitāti

Risks	1.kritērijs				2.kritērijs				Pašvaldību vērtējums				Punkti				Prioritāte				Būtiskuma vērtējums			
	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas
Upju baseinu apgabals																								
Gaisa piesārņojums	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	9	9	9	9	3	3	3	3	V	V	V	V
Lauksaimniecības noteču piesārņojums	5	5	5	5	3	3	4	4	3	3	3	3	11	11	12	12	1	1	1	1	A	A	A	A
Atkritumu apsaimniekošana	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3	8	8	8	8	4	4	4	4	V	V	V	V
Augsnes degradācija	3	2	2	2	2	2	2	2	n.v	n.v	n.v	n.v	5	4	4	4	6	5	6	6	V	Z	Z	Z
Piesārņotas vietas	5	5	5	5	3	3	3	3	2	2	2	2	10	10	10	10	2	2	2	2	A	A	A	A
Piesārņojums ar bīstamām vielām	5	5	5	5	3	3	3	3	2	2	2	2	10	10	10	10	2	2	2	2	A	A	A	A
Krastu un gultnes pārveidojumi	2	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	7	8	7	8	5	4	5	4	V	V	V	V
Mazo HES darbība	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	9	9	9	9	3	3	3	3	V	V	V	V
Lielo HES darbība	3	n.v	n.v	n.v	2	n.v	n.v	n.v	3	n.v	n.v	n.v	8	n.v	n.v	n.v	4	n.v	n.v	n.v	V	n.v	n.v	n.v
Plūdi un palī	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	10	10	10	9	2	2	2	3	A	A	A	V
Pārrobežu piesārņojums	5	0	5	3	4	2	3	2	2	2	2	2	11	4	10	7	1	5	2	5	A	Z	A	V

n.v- nav vērtēts

9.2.tabula. Risku būtiskuma novērtējums attiecībā uz pazemes ūdeņu ekoloģisko kvalitāti

Risks	1.kritērijs				2.kritērijs				Pašvaldību vērtējums				Punkti				Prioritāte				Būtiskuma vērtējums			
	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas
Gaisa piesārņojums	2	2	2	2	3	2	3	3	1	1	1	1	6	5	6	6	5	5	5	5	V	Z	V	V
Lauksaimniecības noteču piesārņojums	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3	3	3	10	10	10	10	2	2	2	2	A	A	A	A
Atkritumu apsaimniekošana	4	4	4	4	2	2	2	2	3	3	3	3	9	9	9	9	3	3	3	3	V	V	V	V
Augsnes degradācija	2	2	2	2	2	2	2	2	n.v	n.v	n.v	n.v	4	4	4	4	7	6	7	7	Z	Z	Z	Z
Piesārņotas vietas	5	5	5	5	3	3	3	3	3	3	3	3	11	11	11	11	1	1	1	1	A	A	A	A
Piesārņojums ar bīstamām vielām	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	10	10	10	10	2	2	2	2	A	A	A	A
Krastu un gultnes pārveidojumi	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	7	7	7	7	4	4	4	4	V	V	V	V
Mazo HES darbība	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	5	5	5	5	6	5	6	6	Z	Z	Z	Z
Lielo HES darbība	2	n.v	n.v	n.v	2	n.v	n.v	n.v	1	n.v	n.v	n.v	5	n.v	n.v	n.v	6	n.v	n.v	n.v	Z	n.v	n.v	n.v
Plūdi un palī	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	9	9	9	9	3	3	3	3	V	V	V	V
Pārrobežu piesārņojums	3	0	3	3	3	0	3	3	1	1	1	1	7	1	7	7	4	7	4	4	V	Z	V	V

9.3.tabula. Risku būtiskuma novērtējums attiecībā uz piekrastes un pārejas ūdeņu ekoloģisko kvalitāti

Risks	1.kritērijs				2.kritērijs				Pašvaldību vērtējums				Punkti				Prioritāte				Būtiskuma vērtējums			
	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas	Daugavas	Gaujas	Lielupes	Ventas
Gaisa piesārņojums	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1	1	7	7	7	7	5	4	5	4	V	V	V	V
Lauksaimniecības noteču piesārņojums	5	5	5	5	4	4	4	4	2	2	2	2	11	11	11	11	1	1	1	1	A	A	A	A
Atkritumu apsaimniekošana	3	2	3	3	2	2	2	2	1	1	1	1	6	5	6	6	6	6	5	5	V	Z	V	V
Augsnes degradācija	2	2	2	2	2	2	2	2	n.v	n.v	n.v	n.v	4	4	4	4	8	7	8	7	Z	Z	Z	Z
Piesārņotas vietas	4	4	4	3	3	3	3	2	1	1	1	1	8	8	8	6	4	3	4	5	V	V	V	V
Piesārņojums ar bīstamām vielām	4	4	4	3	3	3	3	3	1	1	1	1	8	8	8	7	4	3	4	4	V	V	V	V
Krastu un gultnes pārveidojumi	3	2	3	2	3	3	3	4	2	2	2	2	8	7	8	8	4	4	4	3	V	V	V	V
Mazo HES darbība	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	5	5	5	5	7	6	7	6	Z	Z	Z	Z
Lielo HES darbība	2	n.v	n.v	n.v	2	n.v	n.v	n.v	1	n.v	n.v	n.v	5	n.v	n.v	n.v	7	n.v	n.v	n.v	Z	n.v	n.v	n.v
Plūdi un pāli	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	9	10	9	10	3	2	3	2	V	A	V	A
Pārrobežu piesārņojums	5	2	5	5	4	2	3	3	2	2	2	2	11	6	10	10	1	5	2	2	A	V	A	A

Apkopojot iepriekš veikto risku novērtējumu pa UBPA un ūdensobjektu veidiem, vides riskus pašvaldībās var sakārtot prioritārā secībā saskaņā ar 9.4.tabulā sniegto informāciju.

9.4.tabula. Būtiski vides riski pašvaldībās prioritārā secībā – apkopojums

Prioritāte	Risks	Kopējais punktu skaits	Punkti būtiskuma vērtējumam ($\Sigma/12$ (kopējais vērtēto vienību skaits -3 ŪO tipi 4 UBPA))	Būtiskums
1	Lauksaimniecības noteču piesārņojums	130	10.8	A
2	Piesārņotas vietas	114	9.5	A
3	Plūdi un pali	113	9.4	V
4	Atkritumu apsaimniekošana	108	9.0	V
5	Piesārņojums ar bīstamām vielām	91	7.6	V
5	Pārrobežu piesārņojums	91	7.6	V
6	Krastu un gultnes pārveidojumi	89	7.4	V
7	Gaisa piesārņojums	87	7.3	V
8	Mazo HES darbība	77	6.4	V
9	Augsnes degradācija	49	4.1	Z
10	Lielo HES darbība	18	1.5	Z

5. PASĀKUMI

5.1. PRIEKŠLIKUMI PASĀKUMIEM UN IESPĒJAMĀM ATBALSTĀMAJĀM AKTIVITĀTĒM

Pamatojoties uz iepriekšējā nodaļā veikto vides risku prioritizāciju, šajā nodaļā ir izstrādāti priekšlikumi to novēršanai. Pasākumi un aktivitātes noteikti visiem vides riskiem, kuri tika izvērtēti šī darba izstrādes gaitā.

10.tabula. Priekšlikumi pasākumiem un iespējamām atbalstāmām aktivitātēm vides risku mazināšanai.

Nr. p.k.	Vides risks	Pasākumi riska novēršanai	Iespējamās atbalstāmās aktivitātes
1.	Piesārņojošo vielu (mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu pārpalikumu) notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām	1.Regulārs noteces monitorings 2.Mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu optimāla lietošana 3.Mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu noteces samazināšana (buferjoslas, strukturālā kaļķošana, mitrzesmes, u.c.)	Aktivitāte „Mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu noteces samazināšanas pasākumi”: Iespējamie atbalsta saņēmēji: • Komersanti (lauksaimnieki) • ZMNĪ (valsts nozīmes ūdensnoteku apsaimniekotāji)
2.	Piesārņotās vietas – esošas vai bijušas ražotnes, naftas bāzes, citi objekti, no kuriem piesārņojums nonāk upēs, ezeros, jūrā vai pazemes ūdeņos	Piesārņoto vietu sanācija	Aktivitāte „Piesārņoto vietu sanācija” Iespējamie atbalsta saņēmēji: • Zemes īpašnieki (gan, privātpersonas, gan juridiskas personas, gan pašvaldību un valsts iestādes)
3.	Plūdi un pali	Pasākumi individuāli katrai aplūstošajai teritorijai (skat. 17. tab.)	Aktivitāte „Pretplūdu pasākumi” (skat. 17. tab.)
4.	Atkritumu saimniecības objekti, kas rada vai var radīt piesārņojumu (slēgtās atkritumu izgāztuves, poligoni, neapsaimniekotie atkritumi)	Piesārņoto vietu sanācija	Aktivitāte „Piesārņoto vietu sanācija” Iespējamie atbalsta saņēmēji: • Zemes īpašnieki (gan, privātpersonas, gan juridiskas personas, gan pašvaldību un valsts iestādes)
5.	Piesārņojums ar bīstamām vielām	Piesārņoto vietu sanācija	Aktivitāte „Piesārņoto vietu sanācija” Iespējamie atbalsta saņēmēji: • Zemes īpašnieki (gan,

Nr. p.k.	Vides risks	Pasākumi riska novēršanai	Iespējamās atbalstāmās aktivitātes
			privātpersonas, gan juridiskas personas, gan pašvaldību un valsts iestādes)
6.	Pārrobežu piesārņojums	Konkrēti pasākumi ir veicami starpvalstu sadarbības ietvaros	-
7.	Krastu un gultnes pārveidojumi, tajā skaitā: • Upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras piekrastes pārveidojumi: aizsprosti	Aizsprostu uzturēšana un apsaimniekošana Konkrēti pasākumi (izņemot pretplūdu pasākumu) nevar tikt izstrādāti pirms ūdensobjektu līmenī nav veikts upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras piekrastes hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtējums.	Aktivitāte „Pretplūdu pasākumi” (skat. 17. tab.) Aktivitāte “Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti”
	• Polderi	Polderu uzturēšana un apsaimniekošana Konkrēti pasākumi (izņemot pretplūdu pasākumu) nevar tikt izstrādāti pirms ūdensobjektu līmenī nav veikts upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras piekrastes hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtējums.	Aktivitāte „Pretplūdu pasākumi” (skat. 17. tab.) Aktivitāte “Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti”
	• Ostas un piestātnes	Ostu un piestātņu uzturēšana un apsaimniekošana Konkrēti pasākumi nevar tikt izstrādāti pirms ūdensobjektu līmenī nav veikts upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras piekrastes hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtējums.	Aktivitāte “Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti”
	• Jūras krastu erozija	Jūras krastu stiprināšana Konkrēti pasākumi (izņemot pretplūdu pasākumu) nevar tikt izstrādāti pirms ūdensobjektu līmenī nav veikts upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras	Aktivitāte „Jūras krastu stiprināšana” Aktivitāte “Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri

Nr. p.k.	Vides risks	Pasākumi riska novēršanai	Iespējamās atbalstāmās aktivitātes
	• Upju krastu erozija • Upju iztaisnošana	piekrastes hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtējums. Upju krastu stiprināšana, t.sk. zaļie risinājumi Konkrēti pasākumi (izņemot pretplūdu pasākumu) nevar tikt izstrādāti pirms ūdensobjektu līmenī nav veikts upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras piekrastes hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtējums.	pārveidoti” Aktivitāte „Upju krastu stiprināšana” Aktivitāte “Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti”
8.	Gaisa piesārņojums: Piesārņojošo vielu emisija gaisā no ražotnēm, katlumājmāc u.tml., kas ietekmē nokrišņu sastāvu un vielu nosēdumus uz augsnes un ūdeņos	Konkrētu pasākuma izstrāde nevar tikt veikta pirms lokālo (piemēram, individuālo māju un uzņēmumu, kas nepakļaujas piesārņojošās darbības regulējumam) gaisa piesārņojuma avotu un to ietekmes apzināšanas	-
9.	Mazo HES darbība	Konkrēti pasākumi nevar tikt izstrādāti pirms ūdensobjektu līmenī nav izpētes par katras HES ietekmi uz ekoloģisko stāvokli	Aktivitāte “Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti” Aktivitāte „Pasākumi hidroelektrostaciju darbības ietekmes samazināšanai”
10.	Augsnes degradācija	Šis vides risks attiecībā pret līguma mērķi tiek novērtēts kā nenozīmīgs, jo ūdeņu piesārņojums, ko rada noplūde	Aktivitāte „Mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu noteces samazināšanas pasākumi”:

Nr. p.k.	Vides risks	Pasākumi riska novēršanai	Iespējamās atbalstāmās aktivitātes
		no lauksaimnieciskajām zemēm kā vides risks ir apskatīts atsevišķi.	
11.	Lielo HES darbība	Konkrēti pasākumi nevar tikt izstrādāti pirms ūdensobjektu līmenī nav izpētes par katras HES ietekmi uz ekoloģisko stāvokli. Jāatzīmē, ka energoapgādes vajadzībām izveidotās Rīgas, Ķeguma un Pļaviņu HES ūdenskrātuves joprojām ir upju ūdensobjektu sastāvdaļa, bet pēc būtības pašreiz ir jau ezeru ūdensobjekti ar atbilstošu sugu sastāvu.	Aktivitāte "Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti" Aktivitāte „Pasākumi hidroelektrostaciju darbības ietekmes samazināšanai”

5.2. PAŠVALDĪBU PRIEKŠLIKUMI PASĀKUMIEM

Šajā nodaļā pasākumi iepriekš identificēto vides risku novēršanai noteikti, pamatojoties uz pašvaldību anketās sniegto informāciju par pasākumiem, kādus pašvaldības īsteno, plāno īstenot, vēlētos īstenot un kurus vajadzētu īstenot ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas jomā.

Apkopojot pašvaldību anketās sniegto informāciju par pasākumiem, kādus pašvaldības īsteno, plāno īsteno, vēlētos īstenot ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas jomā un izvērtējot vides riskus, kuri būtu nozīmīgi attiecībā uz ūdeņu apsaimniekošanu pašvaldībās, pasākumi sagrupējami šādās projektu grupās:

- Plūdu riska mazināšana:
 - upju krastu stiprināšana;
 - pretplūdu hidrotehnisko būvju būvniecība;
 - slūžu un citu hidrotehnisko būvju renovācija un būvniecība;
- „Zaļās infrastruktūras” pretplūdu risinājumi;
- Meliorācijas sistēmu renovācija;
- Lietus ūdens savākšanas sistēmu izbūve un atjaunošana;
- Jūras krastu stiprināšana;
- Ūdenstilpju apsaimniekošana, labiekārtošana t.sk.:

- tīrīšana;
- krastu sakopšana;
- peldvietu iekārtošana;
- zivju resursu kvalitātes uzlabošana;
- licencētās makšķerēšanas ieviešana;
- Plānošanas un izpētes dokumentu, un ūdenstilpju apsaimniekošanas un ekspluatācijas noteikumu izstrāde;
- Piesārņojuma riska mazināšana:
 - izgāztuvju rekultivācija;
 - urbumu tamponēšana.

Plānoto rīcību skaits un kopējās izmaksas UBPA pa projektu grupām apkopots 11.tabulā. Izmaksu ziņā ietilpīgākie pasākumi, neskaitot ūdenssaimniecības projektus, saistās ar plūdu riska mazināšanu; ūdenstilpju apsaimniekošanu un labiekārtošanu; lietus ūdens savākšanas sistēmu izbūvi un atjaunošanu.

11. tabula. Plānoto projektu skaits un pašvaldību plānotās kopējās izmaksas UBPA pa projektu grupām

Nr.	Pašvaldību plānoto projektu grupas	Daugavas UBPA (Pasākumu skaits, Eiro)	Gaujas UBPA (Pasākumu skaits, Eiro)	Lielupes UBPA (Pasākumu skaits, Eiro)	Ventas UBPA (Pasākumu skaits, Eiro)	Aptuvenas izmaksas kopā (Eiro)
1.	Plūdu riska mazināšana: ● upju krastu stiprināšana; ● pretplūdu hidrotehnisko būvju būvniecība ● slūžu un citu hidrotehnisko būvju renovācija un būvniecība	17 projekti 12 713 917	5 projekti 8 454 000	10 projekti 11 830 000	8 projekti 6 875 295	39 873 212
2.	„Zaļās infrastruktūras” pretplūdu risinājumi	6 Projekti *	5 Projekti *	10 Projekti *	5 Projekti *	*
3.	Meliorācijas sistēmu renovācija	5 projekti 1 370 000	2 projekti 500 000	3 projekti 16 60 000	2 projekti 358 540	38 88 540
4.	Lietus ūdens savākšanas sistēmu izbūve un atjaunošana	6 projekti 8 700 861	1 pasākums 500 000	4 projekti 10 158 000	3 projekti 4811000	24 169 861
5.	Jūras krastu stiprināšana				2 projekti 5 000 000	5 000 000

6.	Ūdenstilpju apsaimniekošana, labiekārtošana t.sk. • tīrīšana; • krastu sakopšana; • peldvietu iekārtošana; • zivju resursu kvalitātes uzlabošana; • licencētās makšķerēšanas ieviešana	30 projekti 7 308 277	14 projekti 3 092 731	13 projekti 1 168 000	17 projekti 13 466 194	25 035 202
7.	Plānošanas un izpētes dokumentu, un ūdenstilpju apsaimniekošanas un ekspluatācijas noteikumu izstrāde	6 projekti 191 872	1 pasākums			191 872
8.	Piesārņojuma riska mazināšana: • izgāztuvju rekultivācija; • urbumu tamponēšana	8 projekti 8 613 000			1 pasākums	8 613 000
Kopā						106 771 687

* Attiecībā uz zaļās infrastruktūras izmaksām, šobrīd Latvijā tiek veikti pirmie pilotprojekti, līdz ar to uz šo brīdi nav iespējams noteikt pamatotas izmaksas zaļās infrastruktūras izveidei.

Tā kā prioritārie pasākumi pašvaldību vērtējumā saistāmi ar plūdu risku mazināšanu, noteikti pasākumi to novēršanai Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalos. Sagatavots prioritāri veicamo pasākumu apkopojums un aplēstas pasākumu indikatīvās izmaksas (skat. 5.2.1. nodaļu). Darba izstrādes ietvaros izvērtētas arī zaļās infrastruktūras (dabisko plūdu un palu ūdeņu uztveršanas platību) izveides iespējas būtiskam plūdu riskam pakļautajās teritorijās kā alternatīva pretplūdu infrastruktūras būvēm un sagatavoti priekšlikumi par vietām, kur būtu pamatoti izveidot šādu zaļo infrastruktūru plūdu riska mazināšanai (skat. 5.2.2. nodaļu).

Pārējie projekti Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalos pa projektu grupām apkopoti sekojošās tabulās 12.-15.

12.tabula. Projekti Daugavas UBPA

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (Eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija*
Aglona	Apsaimniekošanas plānu izstrāde Aglonas novada ezeriem (Koškina, Akšjonovas, Lielais Kalvīšu ezers u.c.)	9 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Aglona	Zivju resursu kvalitātes uzlabošana Aglonas novada ezeros (Ilzas, Dubuļu, Karašu, Saviņu u.c.)	35 572	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Aglona	Aktīvās atpūtas vides labiekārtošana Aglonas,	60 000	6	Projekts paredzēts

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (Eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija*
	Priežmales, Šķeltovas, Grāveru un Jaunaglonas ciemos (Geraņimovas - Ilzas, Ciriša, Jazinkas, Rušonas un Šķeltovas ezeru peldvietas)			pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Aizkraukle	Pilsētas dīķa sakopšana	60 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Alūksne	Alūksnes ezera iekšezera daļas dūņu slāņa izpēte, metodikas izstrāde un dūņu samazināšana ; Alūksnes ezera iztekas atjaunošana; Alūksnes ezera ūdens kvalitātes monitoringa nodrošināšana, pētījums par ezera ekosistēmas kvalitāti; Alūksnes ezera Pilsalas attīstības projektu realizācija, t.sk. servisa ēkas izbūve; Alūksnes ezera piekrastes labiekārtošana	2 600 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Atsevišķas aktivitātes tiks iekļautas Alūksnes novada attīstības programmas aktualizētajā investīciju plānā
Baldone	Projekts "Ilgtspējīgas lietus ūdeņu apsaimniekošanas sistēmas Baldones pilsētas centrā". Projektā risinātas trīs teritorijas, kas realizējamas pa kārtām.	700 000	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Izstrādāts tehniskais projekts
Cibla	Lielā Ludzas ezera un Zilezera tīrīšana	15 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Daugavpils	Porohovkas ezera krastu un gultnes tīrīšanas darbi	70 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Daugavpils	Šūņu upes tīrīšana	70 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Daugavpils	Meļņičkas upes tīrīšana	65 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Jaunjelgava	Vides kvalitātes uzlabošanas pasākumi Vīgantes parka dīķu sistēmas apkārtņē (Daugavas krasta teritorija)	20 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Jēkabpils novads	Pieejamības uzlabošana publiskajām ūdenskrātuvēm	NA**	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Jēkabpils	Donaviņas upes un Pils dzirnavu dīķa attīrīšana, sakopšana, krastu labiekārtošana	NA	6	nav informācijas
Kārsava	Šņitkas upes gultnes tīrīšana un krastu sakārtošana Kārsavas pilsētā	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Kārsava	Rītupes tīrīšana un peldvietas ierīkošana	NA	6	Projekts paredzēts

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (Eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija*
				pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Ķekava	Meža meliorācijas sistēmu „Ezeri” un „Kraukļu purvs” rekonstrukcija kopprojektā ar VAS „Latvijas valsts meži” Daugmales pagastā	70 000	3	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Izstrādāts tehniskais projekts; Projekts tiek īstenots
Ķekava	Lietus kanalizācijas sistēmas izbūve (6 projekti)	224 000	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; 3 projektiem izstrādāts tehniskais projekts; 1 projekts tiek īstenots; par 5 projektiem tiek veikti plānošanas darbi
Ķekava	Dažādu koplietošanas meliorācijas grāvju tīrīšana	NA	3	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Kokneses novads	Lietus ūdeņu attīrīšanas sistēmas izveide Vecbebru ciema centrā	NA	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Kokneses novads	Ornicāna dīķa tīrīšana un labiekārtotas atpūtas bāzes izveide pie tā	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Kokneses novads	Esošo artēzisko aku rekonstrukcija un jauna artēziskā urbuma izbūve Iršu ciemā	NA	8	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Līvānu novads	Dubnas upes gultnes un krastu regulāra tīrīšana HES baseina teritorijā aktīvās atpūtas un tūrisma attīstībai.	38 716	6	Izstrādāts tehniskais projekts
Līvānu novads	Daugavas krasta pussalā tīrīšana ūdens tūrisma attīstībai Līvānu novadā	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Līvānu novads	Pārceltuvei pieguļošās teritorijas labiekārtošana Līvānos	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Ludzas novads	Cirmas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumu izstrādei	NA	7	Projekts tiek izvērtēts
Ludzas novads	Iesniegts projekts Pildas un Nirza ezera zivju resursu pavairošanai	NA	6	Projekta īstenošana apstiprināta
Mārupes novads	Meliorācijas sistēmu sakārtošana	1 300 000	3	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana;

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (Eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija*
				nav sakārtotas īpašumtiesības saistībā ar meliorācijas likumā noteikto, līdz ar to pašvaldībai nav tiesību ieguldīt līdzekļus privātīpašumu teritorijā, savukārt privātīpašniekiem nav jārisina kompleksi meliorācijas sistēmu jautājumi, kas skar visu novadu
Mārupes novads	Lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas sakārtošana	5 000 000	4	Projekts daļēji paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Ogres novads	Veikt hidroloģisko pētījumu plūdu apdraudētajās teritorijās Ogres novadā (visa Ogres novada pašvaldības teritorijas upju teritorijas)	15 500	7	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Ogres novads	Veidot jaunas un labiekārtot esošās peldvietas (peldvieta Ogres pilsētā pie Ogres vecupes)	549 275	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Izstrādāts tehniskais projekts; Tiek īstenots
Ogres novads	Izveidot laivu piestātņi Ogres pilsētā (Ogres upē)	310 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Ogres novads	Pašvaldības teritorijā esošo neapsaimniekoto artēzisko urbumu apzināšana un likvidēšana	3 000	8	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Olaine	Meliorācijas sistēmu inventarizācija un sakārtošana	NA	3	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Preiļu novads	Preiļupītes un parka dīķu un kanālu sistēmas tīrīšana	NA	6	Notiek plānošana
Rēzeknes novads	Labiekārtot publiskās zaļās un zilās zonas	400 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Rēzeknes novads	Atkritumu savākšanas punktu, infrastruktūras izveide novada zaļās un zilās atpūtas zonās	107 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Rēzeknes novads	Degradēto lauku teritoriju rekultivācija	175 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (Eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija*
Riebiņu novads	Ūdens vides aizsardzība un zaļā dzīvesveida aktivitāšu veicināšana -Feimankas upe	1 000 000	6	Notiek plānošana; Tiek īstenots
Rīga	Ekspluatācijas noteikumu izstrāde, kuros paredzēts ūdens teritorijas izmantošanas plānojums un resursu aizsardzības pasākumi	86 000	7	Tiek īstenots
Rīga	Deglava izgāztuves rekultivācija	8 000 000	8	Tiek īstenots
Rīga	Kleistu izgāztuves rekultivācija	NA	8	Notiek plānošana
Ropažu novads	Meliorācijas sistēmas sakārtošana	NA	3	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Rugāju novads	Vienotas lietus ūdens novades sistēmas projektu izstrādāšana un ieviešana Rugājos, Benislavā un Skujetniekos	426 861	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Rugāju novads	Novada teritorijā esošo mežu platību, dabas liegumu, ūdens baseinu, lauksaimniecībā izmantojamo zemju inventarizācija	42 686	7	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Rugāju novads	Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanas plāna izstrāde (Pokratas ezers)	42 686	7	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Salas novads	Normatīvo aktu prasībām neatbilstošas Salas novadā Salas pagastā izgāztuves „Jeļejas” Nr.56868/5298/ ppv rekultivācija	NA	8	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Izstrādāts tehniskais projekts; Projekts iesniegts līdzfinansējuma saņemšanai
Salas novads	Normatīvo aktu prasībām neatbilstošas Salas novadā Salas pagastā izgāztuves „Gustiņu-Rāceņi”) Nr.56868/5303/ ppv rekultivācija	NA	8	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Izstrādāts tehniskais projekts; Projekts iesniegts līdzfinansējuma saņemšanai
Salaspils novads	Lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas sakārtošana dzīvojamajiem masīviem: Meldru – Smilgu ielu rajonā; „Purva” dzīvojamo māju rajons; Budeskalnu rajons	2 350 000	4	Projekti paredzēti pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Meldru – Smilgu ielu rajonā; „Budeskalnu rajons – tiek īstenoti; Purva” dzīvojamo māju rajons – notiek plānošana

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (Eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija*
Stopiņu novads	Ūdensteču tīrīšana un padziļināšana	918 714	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Izstrādāts tehniskais projekts; Izsludināts iepirkums
Stopiņu novads	Degradētās teritorijas -bijušās padomju laika militārās teritorijas Cekulē reģenācija	580 000	8	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Stopiņu novads	Sauriešu bijušā ģipša karjera teritorijas revitalizācija novēršot krasta eroziju un rekreācijas zonas izveide Salaspils un Stopiņu novados	500 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Stopiņu novads	Virszemes ūdens noteču apsaimniekošana, lai samazinātu plūdu risku un īstenotu pretplūdu pasākumus, lai tai skaitā nodrošinātu esošo uzņēmumu darbību un transporta infrastruktūras uzturēšanu, kā arī attīstāmo teritoriju hidroloģisko režīmu sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām	300 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Stopiņu novads	Vides kvalitātes normatīvu robežlielumu datu aktualizāciju slēgtās izgāztuves „Getliņi” pieguļošajā teritorijā un cilvēku veselības un vides apdraudējuma aprēķinu un piesārņojuma izplatības izpēti Pļaviņu ūdens horizontā	30 000	8	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Tiek īstenots
Vecpiebalga	Vecpiebalgas novada ezeru apsaimniekošanas koncepcija	5 000	7	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Vecpiebalga	Vecpiebalgas novada ezeru apsaimniekošanas projekts	5 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
	KOPĀ	26 184 010		

*Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju līdz 2014.gada 1.aprīlim

**NA – nav aprēķinātas

13.tabula. Projekti Gaujas UBPA

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija
Ādažu novads	Licencēta maksšķerēšanas ieviešana	NA	6	Nav informācijas
Beverīnas novads	Ūdenstilpju apsaimniekošana (ezeri un upes)	5 690	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija
Burtnieku novads	Atgriezt labu ekoloģisko stāvokli Burtnieka ezerā	2 000 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Cēsis	Meliorācijas sistēmu rekonstrukcija	500 000	3	Notiek sistēmu apzināšana, īpašnieku identificēšana
Cēsis	Lietus ūdens sistēmas sakārtošana pilsētā	500 000	4	Sagatavots plānoto darbu prioritārais plāns, sistēmu sakārtošana tiks veikta kopā ar ielu rekonstrukcijas projektiem
Jaunpiebalga	Gaujas sakopšanas projekts	7 214	6	Projekts iesniegts Latvijas vides aizsardzības fonda administrācijai
Kocēnu novads	Vaidavas ezera apsaimniekošana	30 000	6	Notiek plānošana
Kocēnu novads	Ūdenstilpju apsaimniekošana- Mazezers Dauguļos	25 000	6	Notiek plānošana
Kocēnu novads	Ezeru apsaimniekošana: Lielais Ansis un Mazais Ansis Rubenē	45 000	6	Notiek plānošana
Limbažu novads	Dūņezers, Natura 2000 teritorija. Notekūdeņu savākšanas pakalpojumu pieejamības nodrošināšana, izmantoto artēzisko urbumu aizsardzība, dzeramā ūdens zudumu samazināšana Dūņezers, Nature 2000 teritorija Ezeru padziļināšana, izsūkņējot sapropeli	499 827	6	Parakstīts līgums par ERAF līdzekļu saņemšanu; uzsākta projekta realizācija
Smiltene	Pašvaldības ūdenstilpju apsaimniekošanas plānu izstrāde	NA	7	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Smiltene	Zivju resursu pavairošana	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Smiltene	Smiltenes pilsētas ezeru kaskādes tīrīšana	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Smiltene	Meliorācijas grāvju /sistēmu tīrīšana un rekonstrukcija	NA	3	nav informācijas
Valkas novads	Oficiālas pludmales ierīkošana Zāģezērā (Valka) un ezerā Valdis (Ērgemes pagasts)	100 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Valkas novads	Valkas pilsētas diķu renovācija	50 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Valkas	Pedeles upes gultnes ūdenstilpju renovācija	80 000	6	Izstrādāts tehniskais

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija
novads	Valkas pilsētā			projekts
Valkas novads	Pedeles upes rekreācijas zonas izveide Valkas pilsētā	250 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
	KOPĀ	4 092 731		

14.tabula. Projekti Lielupes UBPA

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija
Aknīste	Apsaimniekošanas plānu izstrāde pašvaldībai piederošajiem ezeriem, to ieviešana, licenzētās makšķerēšanas ieviešana. Zuju, Vecmuižas ezeri, Gārsenes centra dīķis.	90 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Aknīste	Gārsenes dīķa apkārtnes labiekārtošana rekreācijas un tūrisma attīstības vajadzībām. Uz Dienvidsusējas	70 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Aknīste	Sabiedrisko tualetu pieejamības (skaita) palielināšana novadā	8 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Aknīste	Gravu un upju krastu, upju sakopšana, labiekārtošana novadā	50000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Aknīste	Indrānu strauta iztīrīšana, mazā aizsprosta, ūdenskrātuves atjaunošana Gārsenē. Dienvidsusēja	50 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Aknīste	Teritoriju labiekārtošana pie ezeriem, ūdenskrātuvēm, tūrisma objektiem rekreācijas iespēju nodrošināšanai	500 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Aknīste	Peldvietu, laivu piestātņu, pludmaļu izveidošana novada teritorijā	100 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Aknīste	Dienvidsusējas upes ūdenstūrisma maršruta izveide. Aprīkoti ar dabas aizsardzības infrastruktūru 2 dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma objekti, saistīti ar ūdeņiem, iekārtotas 5 laivu piestātnes, 4 informatīvie stendi, iegādāti kajaki, plosti, glābšanas vestes nomai. Lielupes sateces baseins	150 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Jaunpils novads	Ir projekts apstiprināts LAD par Rūšu strauta lejteces gultnes tīrīšanu Jaunpils centrā, kas nodrošinās ātrāku noteci pavasaros un mazinās piesārņojuma iespēju applūstot laukiem augštecē	360 000	3	Izstrādāts tehniskais projekts
Jaunjelgava	Seces, Iecaviņas, Lauces, Viesītes upes krastu	100 000	6	Projekts paredzēts

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija
	iztīrīšana un izveidošana par laivojamo upi			pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos;
Jelgavas novads	LŪK sistēmu atjaunošana un izbūve Jelgavas novada ciemu teritorijās (ietverot ūdeņu attīrīšanu)	NA	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Tiek īstenots
Jelgavas novads	Lielupes baseina upju tīrīšana	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Jelgavas pilsēta	Jelgavas pilsētas lietus ūdens kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija un virsūdeņu novadīšanas sistēmas sakārtošana	5 158 000	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Notiek plānošana
Jēkabpils novads	Pieejamības uzlabošana publiskajām ūdenskrātuvēm	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos;
Jūrmala	Meliorācijas sistēmas uzturēšanas darbi , renovācijas darbi, rekonstrukcijas darbi	NA	3	Notiek plānošana
Mārupes novads	Meliorācijas sistēmu sakārtošana	1 300 000	3	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Nav sakārtotas īpašumtiesības saistībā ar meliorācijas likumā noteikto
Mārupes novads	Lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas sakārtošana	5 000 000	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Rundāles novads	Lielupes upes gultnes attīrīšana no aizaugumiem	25 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Rundāles novads	Kopīgi ūdens apsaimniekošanas pasākumi pārrobežu Lielupes baseinā	25 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Projekts īstenots
Viesītes novads	Lietus ūdens savākšanas sistēma Viesītē	NA	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
	KOPĀ	12 986 000		

15.tabula. Projekti Ventas UBPA

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija
Aizputes novads	Apriķu skolas apkārtnes sakārtošana, takas izveide līdz Alokstes upei	36 600	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Kuldīgas novads	Izgāztuvju rekultivācija (3 gab.)	NA	8	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Liepāja	Liepājas ezera Dabas aizsardzības plāna īstenošana	1 000 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Liepāja	Liepājas ezera piekrastes sakopšana	9 000	6	Tiek īstenots
Liepāja	Liepājas notekūdens attīrīšanas iekārtu krasta aizsargbūves - būnas izbūve	4 000 000	5	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Liepāja	Peldvietas izveide un glābšanas stacijas būvniecība Karostas jūrmalā	2 840 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Liepāja	Ezera piekrastes pieejamības uzlabošana	3 000 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Priekules novads	Lietus ūdens savākšanas sistēma Priekules pilsētā (vaļējie grāvji)	100 000	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Rojas novads	Rojā, Krasta iela un Valgalciemā, Kaltenē jānostiprina krasts, kārkļu stādīšana, akmens krāvumi	1 000 000	5	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Rojas novads	Aplūšanas riska mazināšana Rojas, Mazupītes, Rojupes upēs	2 000 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Saldus novads	Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un aizsardzība Cieceres upē	88 220	6	Projekts tiek īstenots kārtās
Saldus novads	Kursīšu pagasta centra dīķa atjaunošana, dīķa padziļināšana	28 460	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Saldus novads	Saldus pilskalna un Saldus ezera apkārtnes labiekārtošana	711 440	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Saldus novads	Ainavu dīķu tīrīšana un teritorijas labiekārtošana Saldus pilsētā	71 150	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Saldus novads	Kursīšu pagasta Stilmju veco dzirnavu dīķa atjaunošana	28 460	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	Projekts	Izmaksas (eiro)	Projektu grupa	Pašreizējā projekta stadija
				plānošanas dokumentos
Saldus novads	Atpūtas vietu ierīkošanas Saldus novadā	355 720	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Saldus novads	Saldus pagasta centra dīķa atjaunošana, dīķa padziļināšana	64 030	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Skrunda	Virszemes ūdens notek sistēmas rekonstrukcija	711 000	4	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Skrunda	Meliorācijas sistēmas atjaunošana un uzturēšana, virsūdens novadgrāvju izveide	85 400	3	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Tukuma novads	Lietus ūdens savākšana un atdalīšana no saimnieciskās kanalizācijas sistēmas, attīrīšana novada apdzīvotajās teritorijās	4 000 000	4	Notiek plānošana
Tukuma novads	Meliorācijas sistēmas sakārtošana novadā	3 500 000	3	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
Ventspils novads	Ūdens tūrisma kā dabas un aktīva tūrisma komponentes attīstība Latvijā un Igaunijā	33 114	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Izstrādāts tehniskais projekts; Tiek īstenots
Ventspils novads	Baltijas jūras piekrastes apsaimniekošana (labiekātošana)	NA	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; Tiek īstenots
Ventspils pilsēta	Būšnieku ezera krastu apsaimniekošana	2 500 000	6	Notiek plānošana; izstrādāts tehniskais projekts (daļēji)
Ventspils pilsēta	Staldzenes stāvkrasta aizsardzība un apsaimniekošana	700 000	6	Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos; notiek plānošana
	KOPĀ	26 862 594		

5.2.1. PAŠVALDĪBU PIEDĀVĀTIE PASĀKUMI PLŪDU RISKĀ MAZINĀŠANAI

Vērtējot pašvaldību sniegtās atbildes pretplūdu jautājumos, tās var iedalīt trīs tipos: 1) pašvaldības, kurām nav plūdu problēmas; 2) pašvaldības, kurām ir plūdu problēmas, taču tās nav būtiskas vai pietiekoši pētītas un 3) pašvaldības, kurām plūdi sagādā būtiskas problēmas,

līdz ar to ir veikta padziļināta izpēte un notiek institucionālā un tehniskā plānošana pretplūdu pasākumiem. 16. tabulā ir apkopota pašvaldību sniegtā informācija par pašvaldību plānotajiem pretplūdu pasākumiem līdz 2020. gadam.

Indikatīvo pasākumu izmaksas, ietekmēto iedzīvotāju skaits un teritorija ir balstītas uz pašvaldību sniegto informāciju, Līguma ietvaros Izpildītājs nav veicis objektu apsekojumu dabā, kā arī Līguma izpildei netika prasīta sertificēta tāmētāja piesaiste. Tā kā pašvaldības ir vistuvāk plūdu problēmas epicentram, kā arī daudzās pašvaldības ir uzsākta tehniskās dokumentācijas sagatavošana pretplūdu pasākumu īstenošanai, pašvaldību sniegtā informācija šajā konkrētajā momentā ir uzskatāma par visprecīzāko indikatīvo pasākumu izmaksu noteikšanai.

16.tabula. Pašvaldību sniegtā informācija par pašvaldību plānotajiem pretplūdu pasākumiem līdz 2020. gadam

Pašvaldība	UBPA	ŪO Kods	Plūdu pasākums	Ietekmēto iedzīvotāju skaits	Ietekmētā teritorija	Ietekmētā infrastruktūra	Plānotās izmaksas, EUR
Aknīstes novads	L	L169	Pretplūdu dambja un gājēju promenādes gar Dienvidsusēju izveide Aknīstes pilsētas centrā	3000	1km	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	250 000
Alūksnes novads	G	G234	Inženierbūves „Dambja tilts” slūžu renovācija uz Melnupes	400	7km	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	54 000
Bauskas novads	L		Ceļu caurteku sakārtošana, lai samazinātu ceļu applūšanu palu laikā (Lielupe pie Mežotnes un Cepļa)	NA*	700km ²	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	NA*
Carnikavas novads	G		Plūdu riska novēršanas inženierbūves Gaujas, Siguļu un Carnikavas ciemos (projekts līdz 2015.gada rudenim) Gaujas krastu stiprināšana un aizsargdambja izveidošana ap Carnikavas ciema Cēlāju daļu	7100	3500ha	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra, objekti, kas rada vides piesārņojumu	7 000 000

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	UBPA	ŪO Kods	Plūdu pasākums	Ietekmēto iedzīvotāju skaits	Ietekmētā teritorija	Ietekmētā infrastruktūra	Plānotās izmaksas, EUR
Carnikavas novads	D		Eimuru-Mangaļu poldera un Laveru poldera darbības atjaunošana (virszemes plūdi)				
Cēsu novads	G	G209	Jauna aku lauka ierīkošana neapplūstošā teritorijā	16764	21,8ha	Infrastruktūra	1 000 000
Daugavpils pilsēta	D	D500	Dambis Nometņu ielas rajonā, Daugavpilī	2000	2,7km	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	80 000
Engures novads	V	V090	Paredzēts regulēt Lāčupītes gultni	800	400ha, 4km	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	50 000
			Atjaunot novadgrāvi Klapaknciemā; Atjaunot noteci Kīšupīte (Engure)				
	L	L100SP	Nosusināšanas grāvja būvniecība Vecslocenes upes iespaida zonā Bigauņciemā - plānots iztīrīt Vecslocenes upes gultni līdz Sulu ielai un izbūvēt apvadgrāvi līdz Siliņupei. Īstenošanas laiks 2014-2015.gads				
Gulbenes novads	D	D444	Aizsargvalņa pagarināšana Litenes pagasta „Parka līcī” Litenē	26	NA	Dzīvojamās ēkas, kultūrvēsturiski objekti, infrastruktūra	NA
Jelgavas novads	L	L143	Plānoti ir automātiskie līmeņdevēji, kas palīdzētu kontrolēt ūdenslīmeni upēs, tie palīdzētu laicīgi uzzināt par plūdu draudiem Lielupes baseina upēs un purvu teritorijās un plānveidīgi un mērķtiecīgi rīkoties	27000	1317km ²	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	1 500 000
Jelgavas pilsēta	L	L108SP	Jelgavas lidlauka poldera	8000	870ha	Dzīvojamās ēkas,	9 880 000

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	UBPA	ŪO Kods	Plūdu pasākums	Ietekmēto iedzīvotāju skaits	Ietekmētā teritorija	Ietekmētā infrastruktūra	Plānotās izmaksas, EUR
			rekonstrukcija plūdu draudu novēršanai			infrastruktūra	
Jelgavas pilsēta	L	L143	Lietuvas šosejas pretplūdu caurteku rekonstrukcija				
Jelgavas pilsēta	L	L123	Svētes upes vecās gultnes pārtīrīšana un caurplūdes atjaunošana				
Jelgavas pilsēta	L	L123	Pretplūdu pasākumu veikšana gar Svētes upi (t.sk. aizsargdambja būvniecība) Miezītes, Malkas, Vangaļu, Zanderu ceļu rajonā				
Jūrmala	L	L100S P	Lielupes grīvas padziļināšana/ gultnes sanesumu likvidēšana, lai nodrošināt upes ūdeņu netraucētu caurplūdumu visa gada garumā;	NA	NA	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	200 000
Ķekavas novads	D	D 414	Ķekavas upes krasta stiprināšana	6000	1,5km ²	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	110 000
	D	D413 SP	Olektes upes tīrīšana (papildus Rīgas ūdens projektam, upes augštecē)	1500	4,5km ²		300 000
	D	D414	Titurgas upes, Bērzenes upes tīrīšana	5000	7,5km ²		400 000
	D	D414	Daugavas-Misas kanāla hidrotehnisko būvju rekonstrukcija	3000	4,5km ²		200 000
	D	D414	Ostvalda kanāla tīrīšana	4000	10,5km ²		NA
Krustpils novads	D	D469	Daugavas gultnes tīrīšana pie Zeļķu tilta. Citus pretplūdu projektus pašvaldība varētu veikt, ja būtu pieejams finansējums.	36666	NA	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	UBPA	ŪO Kods	Plūdu pasākums	Ietekmēto iedzīvotāju skaits	Ietekmētā teritorija	Ietekmētā infrastruktūra	Plānotās izmaksas, EUR
Līvānu novads	D	D477S P	Dubnas upes rekonstrukcija pilsētas robežās- tehniskā projekta realizācija. Vajadzības gadījumā paredzēta aizsargdambju ierīkošanu gar Dubnas upes krastiem plūdu mazināšanai. Ošas upes rekonstrukcija Līvānu novada Rudzātu pagastā.	8481	22,7ha	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	NA
Ogres novads	D	D416	Sanesumu izņemšana Ogres upes ietekā Daugavā un Ogres upes aizsargdambja rekonstrukcija Ogrē	100	7ha	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	NA
Ozolnieku novads	L	L129, L143	Sakārtot pretplūdu sistēmas Ozolnieku novada Ozolnieku, Ānes un Dalbes ciemos	4500	NA	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	NA
Pāvilosta	V	V013S P	Krasta stiprinājums ar ģeotenzīvu, laukakmeņiem un gabioniem.	700	NA	Dzīvojamās ēkas, kultūrvēsturiski objekti, infrastruktūra	700 000
Pļaviņas	D	D427S P	Daugavas un Aiviekstes upju krastu nostiprināšana, plūdu riska novēršana	7000	10 km ²	Dzīvojamās ēkas, kultūrvēsturiski objekti, infrastruktūra	360 000
Pļaviņas	D	D427S P	Pagarināt esošo aizsargdambi par 700m Gostiņos un 800m Pļaviņu pilsētā	1000	15ha	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	1 500 000
Priekules novads	V	V007S P	Veikt projektēšanu, kā arī atjaunot dambi un slūžas uz Dobeļupes. Veikt ūdenskrātuves iztīrīšanu	500	2km ²	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	67 000

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Pašvaldība	UBPA	ŪO Kods	Plūdu pasākums	Ietekmēto iedzīvotāju skaits	Ietekmētā teritorija	Ietekmētā infrastruktūra	Plānotās izmaksas, EUR
			(padziļināšanu), lai būtu, kur uzkrāt ar slūžām aizturēto ūdens masu, plūdu gadījumā.				
Rēzeknes pilsēta	D	D463	Rēzeknes upes posmu iztaisnošana	NA	9ha	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	NA
			Rēzeknes upes krastu stiprināšana				
			Rēzeknes upes gultnes tīrīšana pilsētas teritorijā				
			Slūžu būvniecība uz Rēzeknes upes pilsētas teritorijā				
Rīga	D	D400S P	Rīgai ir izstrādāts pretplūdu pasākumu plāns, kurā paredzētie pasākumi plūdu draudu samazināšanai un novēršanai ir iestrādāti Rīgas vides stratēģijā. Konkrēti šobrīd nevar pateikt, kurš no šiem pretplūdu pasākumiem varētu tikt īstenots līdz 2020.gadam	NA	NA	Dzīvojamās ēkas, kultūrvēsturiski objekti, infrastruktūra	NA
		D401					
		D413S P					
Roja	V	V089S P	Meliorācijas sistēmas nosusināšanas projekts Rojā, Selgas ielā līdz 2018.gadam	2622	619ha	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	1 500 000 (kopējās projekta izmaksas)
Salas novads	D	D470	Salas pagasta aizsargdambja rekonstrukcija turpināsies	3311	294ha	Dzīvojamās ēkas, kultūrvēsturiski objekti, infrastruktūra	21 500
Saldus novads	V	V054	Lietus ūdens novades sistēmas sakārtošana un hidrotehnisko būvju būvniecība	NA	NA	Infrastruktūra	426 860
Saldus novads	V	V054	Jaunas kapsētas izbūve un ar to saistītā ūdens	NA	NA	Infrastruktūra	711 435

Pašvaldība	UBPA	ŪO Kods	Plūdu pasākums	Ietekmēto iedzīvotāju skaits	Ietekmētā teritorija	Ietekmētā infrastruktūra	Plānotās izmaksas, EUR
			atvades sistēmas sakārtošana Saldus pilsētai pieguļošā teritorijā				
Smiltene	G	G220	Tepera ezera hidrotehnisko būvju rekonstrukcija (ezers 10ha, aizsprosta augstums 10m)	500	5km ²	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	400 000
Stopiņu novads	D	D401 D410	Dzīvojamās apbūves teritoriju aizsardzība pret applūšanu (Ūdens līmeņa pazemināšana)	NA	NA	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	7 298 560
Stopiņu novads	D	D401 D410	Ceļu klātņu paaugstināšana	NA	NA	Infrastruktūra	2 443 857
Tukuma novads	V	V091	Slocenes tīrīšana, meliorācijas sistēmas sakārtošanai, upes plūdu novēršanai, 2015./2016.gads	5000	119ha	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	3 000 000
Ventspils	V	V029S P	Vidumupītes pārbūve	10000	70ha	Dzīvojamās ēkas, infrastruktūra	420 000

*NA – nav aprēķinātas

Jāatzīmē, ka vairākas pašvaldības ir atzīmējušas, ka saskaras ar plūdiem savas pašvaldības teritorijā, bet nepietiekama finansējuma un kapacitātes dēļ nav izvērtējušas pasākumus, kurus tās varētu veikt plūdu samazināšanai, līdz ar to, plānojot valsts vai ES fondu līdzfinansējumu pretplūdu pasākumu īstenošanai, būtu jāparedz finansējums atbalsta sniegšanai pašvaldībām pētījumu un tehniskās dokumentācijas sagatavošanai.

Vērtējot pretplūdu pasākumus, kā galvenie prioritizācijas kritēriji būtu jāvērtē ietekmēto iedzīvotāju skaits, ietekmētās teritorijas platība, apdraudētās infrastruktūras nozīmība un potenciāli rādītais piesārņojums, tomēr esošā pieredze rāda, ka galvenie kritēriji veiksmīgai projektu ieviešanai ir sakārtoti zemes tiesību jautājumi un ietekmes uz vidi novērtējums, līdz ar to galīgā projektu prioritizācija ir iespējama tikai atklāta konkursa apstākļos.

Analizējot pašvaldību plānotos pretplūdu pasākumus, Rīga būtu jāvērtē atsevišķi no pārējām pašvaldībām, jo, ņemot vērā tās lielumu un iedzīvotāju blīvumu, būtu nesamērīgi salīdzināt tajā plānotos pasākumus ar pasākumiem citās pašvaldībās.

5.2.2. PAŠVALDĪBU PIEDĀVĀTIE ZAĻĀS INFRASTRUKTŪRAS RISINĀJUMI

Kā parāda apkopojums par zaļās infrastruktūras risinājumiem 17.tabulā, šobrīd tikai dažas pašvaldības savās anketās ir uzrādījušas zaļās infrastruktūras projektus, kuras tās būtu gatavas īstenot tuvākajā laikā.

17.tabula. Priekšlikumi vietām, kur būtu pamatoti izveidot zaļo infrastruktūru plūdu risku mazināšanai atbilstoši pašvaldību anketēšanas rezultātiem

	Pašvaldība	Vieta, kur būtu pamatoti izveidot zaļo infrastruktūru plūdu risku mazināšanai
Divpakāpju meliorācijas grāvju ierīkošana		
1.	Jēkabpils pilsēta	Teritorija pie Kapeles kapiem; teritorija starp Radžu ūdenskrātuvi un bijušo dzīvnieku kapsētu; teritorija starp Donaviņas upi un dzīvojamo māju mikrorajonu (Aizupes, Krāces, Madonas ielas)
2.	Jelgavas novads	Jelgavas novada Valgundes pagastā Vilkabūdu grāvis – 2,9km, Glūdas pagastā Poļu grāvis – 3,1km
3.	Jelgavas pilsēta	Rīgas iela posmā no Pumpura ielas līdz Kalnciema ceļam, Dobeles šoseja no Pūra ceļa līdz 6.līnijai
4.	Ventspils novads	Zlēku pagasta Upesciema teritorijā
Mākslīgo mitrzemju izveide		
1.	Jēkabpils pilsēta	Bijušās Cukurfabrikas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un filtrācijas lauki Cukurfabrikas ielas galā pie Daugavas; Slimnīcas ielas galā esošā degradētā teritorija (starp Slimnīcas ielu un bijušā Laiduma(MŽBK) teritoriju)
2.	Jelgavas pilsēta	Kārklū iela no Tērvetes ielas līdz Putnu ielai
Dabisko plūdu un palu ūdeņu uztveršanas platību atjaunošana vai uzturēšana dabiskā stāvoklī		
1.	Aknīstes novads	Vēsturiskā Indrānu strauta aizsprosta atjaunošana Gāršenes centrā. Radzupes bijušā dzirnavu aizsprosta pie Dambēm rekonstrukcija, aprīkošana Aknīstes centrā, regulējot noteci
2.	Engures novads	Kaņiera ezera Ragaciema kanāla tīrīšana no apauguma, dūņām un sanesumiem
3.	Jēkabpils pilsēta	Bijusī Daugavas palieņe (Vecupe) posmā starp Viestura- Dambja ielām, Dambja-Vienības ielām (Kena parkā) un Ledus un Neretas ielām
4.	Jelgavas pilsēta	Svētes palieņu pļavas, Lielupes palieņu pļavas gar Kalnciema ceļu
5.	Pārgaujas novads	Straupe, Braslas ieplaka
6.	Priekules novads	Daļējai ūdeņu uztveršanai pirms Dobeļupes plūdu ietekmes vietas
7.	Saldus novads	Kaļķupīte, Saldus pilsēta
Ūdens līmeņa regulēšanas sliekšņu, piemēram, akmeņu krāvumu, ierīkošana ūdenstecēs vai grāvjos		
1.	Jēkabpils pilsēta	Donaviņas upe un Pils dzirnavu dīķis, Pelītes upe
2.	Jelgavas novads	Visas mazās upes pēc upju tīrīšanas talkām
3.	Jelgavas pilsēta	Rūpniecības ielā, Kārklū ielā, Atmodas ielā
4.	Ozolnieku novads	Akmens krāvuma sliekšņa izbūve uz Iecavas upes savienojuma ar Velnagrāvi; Upes gultnes tīrīšana; Krastu apaugumu noņemšana
5.	Pļaviņu novads	Torņupīte, Skanstupīte
6.	Rundāles novads	Īslīces upe, Bērsteles upe, Kauču strauts
7.	Salaspils novads	Novadgrāvī pie Salaspils luterāņu baznīcas
8.	Saldus novads	Kaļķupīte – Saldus pilsēta
9.	Smiltenes novads	Abuls u.c. dabīgās ūdensteces

	Pašvaldība	Vieta, kur būtu pamatoti izveidot zaļo infrastruktūru plūdu risku mazināšanai
10.	Ventspils novads	Uzbērums - caurteka pār Vecventu. Tilts pār Dzirnāvupi - ceļš uz nekustamo īpašumu "Vanagi"
Cits „zaļais” risinājums		
1.	Carnikavas novads	Mākslīgu ezeru izveidošana gruntsūdeņu savākšanai Eimuru polderī starp Garciešu un Ādažu novadu
2.	Jelgavas pilsēta	Mākslīgais dīķis Atmodas un Asteru ielas krustojumā, kur savācās lietusegāžu laikā virszemes notekūdens un pakāpeniski tiek izlaist uz Svētes upes pusi
3.	Pāvilostas novads	Laukakmeņi, kārkļu pinumi
4.	Ļaviņu novads	Aizsargvalnis, kas pasargā pilsētu no ledus iekļūšanas dzīvojamā sektorā. Plaisainais dolomīts nenodrošina ūdens neiekļūšanu pilsētas teritorijā plūdu laikā.
5.	Raunas novads	Raunas upes funkcionalitātes atjaunošana, veidojot zaļās infrastruktūras un radot jaunus ekosistēmu pakalpojumus
6.	Smiltenes novads	Dabīgi lietusegāžu uzkrāšanas baseini, kas tiek izmantoti intensīva lietus apstākļos
7.	Strenču novads	Gaujas krasta stiprinājums Strenču pilsētas teritorijā
8.	Tukuma novads	Tukuma ezera veidošana uz upes pie slūžām pirms Tukuma pienotavas, lai veidotu bufera zonu upes līmeņa regulēšanai.

5.3. PRIORITĀRI VEICAMO PASĀKUMU SARAKSTS UN IEKĻAUTO PASĀKUMU INDIKATĪVĀS IZMAKSAS

18. tabulā ir izstrādāts veicamo pasākumu saraksts atsevišķi katram upju baseinu apgabalam, kā arī aplēstas pasākumu indikatīvās izmaksas. Prioritizējot pasākumus, ir ņemts vērā ziņojuma 3. nodaļā apkopotais risku būtiskuma novērtējums upju baseinu apgabalu griezumā, kā arī 5.1. un 5.2. nodaļās sniegtie priekšlikumi pasākumiem to novēršanai.

18. tabula. Identificētās aktivitātes būtisko vides risku samazināšanai

Nr. p.k.	UBPA	Vides risks	Riska būtiskums* UBPA (%)	Piedāvātās aktivitātes nosaukums	Pasākumu indikatīvās izmaksas, EUR	Indikatīvo izmaksu aplēšu pamatojums
1	Daugavas ²	Plūdi un pali (Upju krastu erozija)	56 (25)	Aktivitāte „Pretplūdu pasākumi”	39 873 212	Novērtējot pasākumu indikatīvās izmaksas, tika ņemti vērā pašvaldību sniegtie priekšlikumi par īstenojamiem pasākumiem un to īstenošanai nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem Daugavas UBPA (skat 16. tabulu).
		Piesārņojošo vielu (mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu pārpalikumu) notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām	54	Aktivitāte „Mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu noteces samazināšanas pasākumi” ³	14 270 828	Pasākuma indikatīvās izmaksas tika aprēķinātas, ņemot vērā vidējās mitrzemju (viens no ekonomiski pamatotākajiem pasākumiem) izbūves izmaksas uz 1 ha aramzemes, reizinot šo skaitli ar aramzemju platību Daugavas UBPA. Aktivitātes ietvaros var īstenot arī citus pasākumu veidus – buferjoslas, divpakāpju grāvji, utt.
		Piesārņotās vietas, kas rada vai var radīt piesārņojumu	35	Aktivitāte „Piesārņoto vietu sanācija”	25 000 000	Balstoties uz ekspertu pieredzi, viena sanācijas projekta cena tika pieņemta 200 000 EUR ⁴ apmērā, šī summa tika reizināta ar piesārņoto vietu skaitu Daugavas UBPA.
		Atkritumu saimniecības objekti, kas rada vai var radīt piesārņojumu	29			
2	Gaujas	Piesārņojošo vielu (mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu pārpalikumu) notece no lauksaimniecībā	41	Aktivitāte „Mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu noteces samazināšanas pasākumi”	6 803 940	Pasākuma indikatīvās izmaksas tika aprēķinātas, ņemot vērā vidējās mitrzemju (viens no ekonomiski pamatotākajiem pasākumiem) izbūves izmaksas uz 1 ha aramzemes, reizinot šo skaitli ar aramzemju platību Gaujas UBPA. Aktivitātes ietvaros var īstenot arī citus pasākumu

² Informācija par aramzemju platībām un PPV skaitu iegūta no Daugavas UBAP 2009. – 2015. gadam

³ Aprēķiniem izmantota informācija no <http://www.llkc.lv/files/biblioteka/201309/20130910-1446-baltic-deal-gr-www.pdf>

⁴ balstoties uz Izpildītāja veikto izpēti „2007. - 2013.gada finanšu plānošanas perioda ierobežotas atlasē 3.4.1.4. aktivitātes „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija” projektu saraksta papildināšanas iespēju izvērtēšana, veicot piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā iekļauto vietu izvērtēšanu atbilstoši piesārņojumu pakāpei un nosakot to atbilstību vēsturiski piesārņotās vietas statusam”

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr. p.k.	UBPA	Vides risks	Riska būtiskums* UBPA (%)	Piedāvātās aktivitātes nosaukums	Pasākumu indikatīvās izmaksas, EUR	Indikatīvo izmaksu aplēšu pamatojums
		izmantotajām platībām				veidus – buferjoslas, divpakāpju grāvji, utt. ⁵
		Plūdi un pali	41	Aktivitāte „Pretplūdu pasākumi”	9 454 000	Novērtējot pasākumu indikatīvās izmaksas, tika ņemti vērā pašvaldību sniegtie priekšlikumi par īstenojamiem pasākumiem un to īstenošanai nepieciešamajiem finansu līdzekļiem Gaujas UBPA (skat 16. tabulu).
		Piesārņojošo vielu emisija gaisā no ražotnēm, katlumājām u.tml., kas ietekmē nokrišņu sastāvu un vielu nosēdumus uz augsnes un ūdeņos	30	-	-	Nepieciešama lokālo gaisa piesārņojuma avotu un to ietekmes apzināšana
		Hidroelektrostaciju būvniecība un darbība	19	Aktivitāte “Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti”	60 000	Atbilstoši informācijai, kas sniegta Gaujas UBAP 2009. – 2015. gadam, tajā ir 2 SPŪO. Aprēķinot pasākuma indikatīvās izmaksas, eksperti pieņem, ka vienas izpētes cena ir 30 000 EUR.
				Aktivitāte „Pasākumi hidroelektrostaciju darbības ietekmes samazināšanai”	-	Atbilstoši iepriekšējā pasākumā minēto pētījumu rezultātiem ⁶
3	Lielupes ⁷	Piesārņojošo vielu (mēslošanas	52	Aktivitāte „Mēslošanas un augu	10 014 797	Pasākuma indikatīvās izmaksas tika aprēķinātas, ņemot vērā vidējās mitrzemju

⁵ Informācija par aramzemju platībām iegūta no Gaujas UBAP 2009. – 2015. gadam

⁶ <http://www.iecava.lv/page/318&mode=print>. Atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likuma 25. panta 3. daļai, lēmumu par pienākumu ūdens resursu lietotājam aizsprostā izveidot zivju ceļu pieņem Valsts vides dienesta reģionālā vides pārvalde (turpmāk RVP). Šādu lēmumu RVP pieņem, ja zivju ceļa izveidošanas nepieciešamība ir bioloģiski pamatota zivsaimniecības ekspertīzē.

⁷ Informācija par aramzemju platībām un PPV skaitu iegūta no Lielupes UBAP 2009. – 2015. gadam

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr. p.k.	UBPA	Vides risks	Riska būtiskums* UBPA (%)	Piedāvātās aktivitātes nosaukums	Pasākumu indikatīvās izmaksas, EUR	Indikatīvo izmaksu aplēšu pamatojums
		un augu aizsardzības līdzekļu pārpalikumu) notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām		aizsardzības līdzekļu noteces samazināšanas pasākumi”		(viens no ekonomiski pamatotākajiem pasākumiem) izbūves izmaksas uz 1 ha aramzemes, reizinot šo skaitli ar aramzemju platību Lielupes UBPA. Aktivitātes ietvaros var īstenot arī citus pasākumu veidus – buferjoslas, divpakāpju grāvji, utt. ⁸
		Atkritumu saimniecības objekti, kas rada vai var radīt piesārņojumu	36	Aktivitāte „Piesārņoto vietu sanācija”	6 400 000	Balstoties uz ekspertu pieredzi, viena sanācijas projekta cena tika pieņemta 200 000 EUR ⁹ apmērā, šī summa tika reizināta ar piesārņoto vietu skaitu Lielupes UBPA.
4	Ventas	Plūdi un pali	44	Aktivitāte „Pretplūdu pasākumi”	12 044 835	Novērtējot pasākumu indikatīvās izmaksas, tika ņemti vērā pašvaldību sniegtie priekšlikumi par īstenojamiem pasākumiem un to īstenošanai nepieciešamajiem finansu līdzekļiem Ventas UBPA (skat 16. tabulu).
		Piesārņojošo vielu (mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu pārpalikumu) notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām	39	Aktivitāte „Mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu noteces samazināšanas pasākumi”	11 647 584	Pasākuma indikatīvās izmaksas tika aprēķinātas, ņemot vērā vidējās mitrzemju (viens no ekonomiski pamatotākajiem pasākumiem) izbūves izmaksas uz 1 ha aramzemes, reizinot šo skaitli ar aramzemju platību Ventas UBPA. Aktivitātes ietvaros var īstenot arī citus pasākumu veidus – buferjoslas, divpakāpju grāvji, utt. ¹⁰
		Atkritumu saimniecības objekti, kas rada vai var radīt piesārņojumu	39	Aktivitāte „Piesārņoto vietu sanācija”	7 200 000	Balstoties uz ekspertu pieredzi, viena sanācijas projekta cena tika pieņemta 200 000 EUR apmērā, šī summa tika reizināta ar piesārņoto vietu skaitu Ventas UBPA.
		Piesārņotās vietas, kas rada vai var radīt	44			

⁸ Informācija par aramzemju platībām iegūta no Gaujas UBAP 2009. – 2015. gadam

⁹ balstoties uz Izpildītāja veikto izpēti „2007. - 2013.gada finanšu plānošanas perioda ierobežotas atlasē 3.4.1.4. aktivitātes „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija” projektu saraksta papildināšanas iespēju izvērtēšana, veicot piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā iekļauto vietu izvērtēšanu atbilstoši piesārņojumu pakāpei un nosakot to atbilstību vēsturiski piesārņotās vietas statusam”

¹⁰ Informācija par aramzemju platībām iegūta no Gaujas UBAP 2009. – 2015. gadam

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr. p.k.	UBPA	Vides risks	Riska būtiskums* UBPA (%)	Piedāvātās aktivitātes nosaukums	Pasākumu indikatīvās izmaksas, EUR	Indikatīvo izmaksu aplēšu pamatojums
		piesārņojumu				
		Jūras krastu erozija	39	Aktivitāte „Jūras krastu stiprināšana”	5 000 000	Novērtējot pasākumu indikatīvās izmaksas, tika ņemti vērā pašvaldību sniegtie priekšlikumi par īstenojamiem pasākumiem un to īstenošanai nepieciešamajiem finansu līdzekļiem.
		Upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras piekrastes pārveidojumi	28	Aktivitāte “Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti”	210 000	Gaujas UBPA ir 7 SPŪO. Aprēķinot pasākuma indikatīvās izmaksas eksperti pieņem, ka vienas izpētes cena ir 30 000 EUR.

* saskaņā ar Pasūtītāja norādījumiem kā prioritārie vides riski tika noteikti riski, kas kā būtiski tika novērtēti vismaz 10% konkrētā UBPA pašvaldībās.

6. ZAĻĀS INFRASTRUKTŪRAS IZVEIDES IESPĒJU IZVĒRTĒJUMS BŪTISKAM PLŪDU RISKAM PAKĻAUTAJĀS TERITORIJĀS

Klimata pārmaiņu rezultātā plūdu risku mazināšana un upju un jūras krastu erozijas novēršana ir kļuvusi par nopietnu problēmu. Valsts 2006.–2009.gada pētījumu programmas „Klimata maiņas ietekme uz Latvijas ūdeņu vidi” (KALME) eksperti prognozē, ka Baltijas jūras ūdens līmenis līdz 2100.gadam pieaugs par 18 cm, gada vidējais nokrišņu daudzums palielināsies par 8-12%, un nākamo 50 gadu laikā kļūs intensīvāka jūras krasta erozija. Saskaņā ar projekta „Priekšlikumu izstrāde nacionālā plāna plūdu risku novēršanai un samazināšanai” („Vides projekti”, 2007) datiem 25% no Latvijas 496 km garās jūras robežas spēcīgu vētru un viļņu ietekmē pakļauta intensīvai noskalošanai (erozijai). Plūdi apdraud arī pilsētas un iedzīvotājus, kuri dzīvo pārplūstošajās teritorijās potamālo (lēni plūstošo) upju tuvumā, kas palu un spēcīgu lietavu laikā apdraud satiksmes darbību, kā arī komunikācijas un energoapgādi. Šīs dabas norises rada arī lauksaimniecības un meža platību zaudējumus, kā arī apdraud medicīnisko pakalpojumu pieejamību, atkritumu apsaimniekošanu un industriālās iekārtas.¹¹

Saskaņā ar projekta „Priekšlikumu izstrāde nacionālā plāna plūdu risku novēršanai un samazināšanai” („Vides projekti”, 2007) gūtajām atziņām Latvijā ir jāreķinās ar šādām plūdu parādībām:

- pavasara paliem vidējās un lielākajās upēs, kurus bieži vien pastiprina ledus sastrēgumi (pavasara pali);
- vasaras – rudens lietus plūdiem lielākajās upēs (lietus plūdi);
- jūras vētru uzplūdiem teritorijās gar jūras krastu un lielāko upju grīvās (jūras uzplūdi);
- hidrotehnisko būvju avāriju plūdu risku leņķus lielākajām ūdenskrātuvēm (avāriju plūdi).¹²

Izvērtējot augstāk minētos plūdu veidus, eksperti secina, ka zaļie risinājumi galvenokārt varētu tikt izmantoti pavasara un lietus plūdu samazināšanai vai novēršanai. Ņemot vērā ūdens masu, kas veido jūras uzplūdus vai rodas avāriju gadījumā, zaļo risinājumu piemērotība šāda veida plūdu samazināšanai vai novēršanai ir maz ticama.

Papildus Plūdu risku novēršanas un samazināšanas nacionālajā programmā 2008.-2015.gadam apskatīti šādi plūdu scenāriji un atbilstoši tiem, izstrādāti priekšlikumi plūdu riska novēršanai vai mazināšanai:

¹¹ http://www.esfondi.lv/upload/Planosana/FMPlans_20062014_Partn_lig.pdf

¹² „Priekšlikumu izstrāde nacionālā plāna plūdu risku novēršanai un samazināšanai” („Vides projekti”, 2007)

- 1. plūdu riska scenārijs - Maz iespējami plūdi (ārkārtēji, ekstremāli plūdu scenāriji) ar atkārošanās periodu > 200 gadiem, vai dažādu specifisku iemeslu radītajiem plūdiem);
- 2. plūdu riska scenārijs -Vidēji iespējami plūdi (ar atkārošanās periodu: > 100 gadiem);
- 3. plūdu riska scenārijs -Bieži iespējami plūdi (ar atkārošanās periodu ≤ 10 gadiem).

Izvērtējot augstāk minētos riska scenārijus, eksperti secina, ka zaļie risinājumi galvenokārt varētu tikt izmantoti 2. plūdu scenārija – Vidēji iespējami plūdi - samazināšanai vai novēršanai. Ņemot vērā ūdens masu, kas rastos ārkārtēju, ekstremālu plūdu scenārijā, zaļo risinājumu piemērotība šāda veida plūdu samazināšanai vai novēršanai ir maz ticama.

Zaļās infrastruktūras izveides iespēju izvērtējums būtiskam plūdu riskam pakļautajās teritorijās veikts saskaņā ar 19.tabulā attēloto izvērtējuma metodoloģijas matricu, kur ar zaļu krāsu ir iekrāsoti tie plūdu riska scenāriji un plūdu veidi, kuros zaļos risinājumus būtu iespējams īstenot.

19. tabula. Izvērtējuma metodoloģijas matrica

Kritērijs	Plūdu riska scenārijs	Plūdu veidi Latvijā	
Zaļās infrastruktūras izveides iespēju izvērtējums būtiskam plūdu riskam pakļautajās teritorijās	Maz iespējami plūdi - 1. plūdu riska scenārijs (ārkārtēji, ekstremāli plūdu scenāriji) ar atkārošanās periodu > 200 gadiem, vai dažādu specifisku iemeslu radītajiem plūdiem)	Pavasara pali Lietus plūdi	Turpmākajā tekstā izvērtējums veikts atbilstoši „Priekšlikumu izstrāde nacionālā plāna plūdu risku novēršanai un samazināšanai” („Vides projekti”, 2007) minētajiem pasākumiem
	Vidēji iespējami plūdi - 2. plūdu riska scenārijs (ar atkārošanās periodu: >100 gadiem)	Jūras uzplūdi	
	Bieži iespējami plūdi - 3. scenārijs (ar atkārošanās periodu ≤ 10 gadiem)*	Avāriju plūdi	

* Nav paredzami pasākumi plūdu riska samazināšanai trešā plūdu riska scenārija gadījumiem, saskaņā ar Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālo programmu 2008.-2015.gadam pieņemts, ka bieži atkārojamie plūdi pārsvarā skar palieņu vai īpaši aizsargājamās teritorijas, kurās bioloģiskās daudzveidības un īpaši aizsargājamo sugu un biotopu saglabāšanas nolūkos nav pieļaujams veikt pretplūdu pasākumus, kas samazina palieņu pļavu platības un maina hidroloģisko režīmu tajās.

Izvērtējot projekta „Priekšlikumu izstrāde nacionālā plāna plūdu risku novēršanai un samazināšanai” ietvaros sagatavotos priekšlikumus nepieciešamajiem pasākumiem plūdu risku novēršanai un samazināšanai, tika secināts, ka tajā plānotie pasākumi galvenokārt ir saistīti ar hidrotehnisko būvju rekonstrukciju un applūduma teritoriju izpēti un iespējamo pasākumu noteikšanu. Tāpēc šobrīd attiecībā uz zaļās infrastruktūras izveides iespēju

izvērtējumu galvenokārt vajadzētu fokusēt uz zaļo risinājumu pielietojšanas iespēju izvērtējumu iekļaušanu iespējamo pasākumu pamatojumu un/vai tehniskā projekta izstrādes laikā.

Kopumā, izvērtējot zaļās infrastruktūras projektus pasaulē, kā piemēram:

- dabisko plūdu un palu ūdeņu uztveršanas platību atjaunošana vai uzturēšana dabiskā stāvoklī;
- ūdenscaurlaidīgu laukumu, ietvju u.tml. segumu izmantošana, papildus zaļo zonu ierīkošana urbanizētās teritorijās,

to darbības efektivitāte parāda, ka pēc detalizētu hidroģeoloģisko pētījumu veikšanas šādus zaļās infrastruktūras projektus būtu iespējams īstenot Latvijas pilsētās ar blīvu apdzīvotību, tādējādi efektīvi apsaimniekojot virszemes noteci un atslogojot pilsētu lietus kanalizācijas sistēmas. Tai pat laikā, ņemot vērā ūdens masu, kas saistāma ar 1.plūdu riska scenārija plūdiem, kā arī jūras uzplūdu un avārijas plūdiem šobrīd zināmā informācija par zaļajiem risinājumiem liecina, ka tie ir mazefektīvi, jo to izveidošana saistīta ar plašu papildus teritoriju izmantošanu, kas blīvi apdzīvotās teritorijās nav pieejamas.

Saskaņā ar Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālo programmu 2008.-2015.gadam, kas izstrādāta atbilstoši Direktīvas 2007/60/EK prasībām un kurā ir ietverta informācija par plūdu veidiem, apdraudētajām teritorijām (km²) un iedzīvotājiem, plūdu riska apdraudējums ir vairāk par 30% Latvijas iedzīvotāju, tai skaitā 6 Latvijas pilsētās ar blīvu apdzīvotību (Rīga, Ventspils, Liepāja, Daugavpils, Ogre un Jelgava), kur applūduma riski cita starpā ir saistīti ar jūras uzplūdu vai upju gultnes piesērējuma, vai virszemes noteces ietekmi uz pilsētu lietus kanalizācijas sistēmām. Apdraudēti ir ~ 400 tūkstoši iedzīvotāju.¹³

Ūdens ir ievērojams spēks, kas nepareizi apsaimniekots var radīt lielus zaudējumus, tāpēc, vērtējot jebkuru zaļo risinājumu, tas ir jāizvērtē tikpat rūpīgi kā jebkurš cits hidrotehniskais risinājums gan no ekonomiskā, gan vides, gan sociālā viedokļa.

Kā secināts iepriekšējās ziņojuma nodaļās Latvijas pašvaldībām ir ierobežotas zināšanas par „zaļās infrastruktūras” risinājumiem un to izmantošanas iespējām plūdu, palu un cita veida applūšanas problēmu risināšanai, līdz ar to šobrīd nebūtu pamatoti prioritizēt 2014.-2020. gada finanšu plānošanas periodā veicamos šāda veida pasākumus, tādējādi diskriminējot pašvaldības, kurām līdz šim nav bijusi iespēja iepazīties ar „zaļās infrastruktūras” risinājumu būtību un īstenošanas principiem. Tāpat jebkura veiksmīga „zaļās infrastruktūras” risinājuma pamatā ir sakārtoti īpašumtiesību jautājumi, atbilstošs teritoriālais plānojums un detalizēta hidroģeoloģiskā izpēte (kāda veidā „zaļās infrastruktūras” risinājuma ietekmē mainīsies ūdens režīms apkārtējās teritorijās), līdz ar to nav iespējams novērtēt „zaļās infrastruktūras” risinājumu piemērošanu konkrētas pašvaldības teritorijā bez pašvaldību un specializētu inženieru līdzdalības. Kā parāda apkopojums par „zaļās infrastruktūras” risinājumiem

¹³ http://www.esfondi.lv/upload/Planosana/FMPlans_20062014_Partn_lig.pdf

17.tabulā, t.sk. būtiskam riskam pakļautajās pilsētās, šobrīd tikai dažas pašvaldības savās anketās ir uzrādījušas „zaļās infrastruktūras” projektus, kuras tās būtu gatavas īstenot tuvākajā laikā. Pēc iepriekš aprakstīto izvērtējumu veikšanas šie pašvaldību minētie projekti varētu tikt īstenoti.

Attiecībā uz zaļās infrastruktūras izmaksām, šobrīd Latvijā tiek veikti pirmie pilotprojekti, līdz ar to uz šo brīdi nav iespējams noteikt pamatotas izmaksas un ieguvumus zaļās infrastruktūras izveidei, tomēr, balstoties uz pieredzi Ziemeļeiropā, zaļās infrastruktūras objektiem ir noteiktas šādas indikatīvās izmaksas: divpakāpju grāvju izveide – 20-25 EUR/m, mitrāju izveide – 465-7465 EUR/ha.

KOPSAVILKUMS

Lai apzinātu būtiskākos vides riskus Latvijas pašvaldībās, tika izvērtēti 2009.-2015. gada Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni; normatīvie akti; Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālā programma 2008. – 2015.gadam; Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EC ieviešanas vadlīnijas; virszemes ūdeņu stāvokļa pārskati; Valsts statistikas pārskats „2-Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu”; Rekomendācijas Zaļās infrastruktūras stratēģijai; līguma „Ūdenstilpju un ūdensteču hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu radīto slodžu un to ietekmju analīze” atskaites materiāls u.c. informācijas avoti.

Lai noskaidrotu pašvaldību viedokli par būtiskām problēmām un riskiem attiecībā uz ūdeņu apsaimniekošanu, tika organizēta pašvaldību aptauja, kur pašvaldības sniedza informāciju par sekojošiem jautājumiem:

- Būtiski ar ūdeņu aizsardzību un izmantošanu saistīti jautājumi;
- Pašvaldības plānotās rīcības ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā;
- Plūdu risks un netradicionāli risinājumi plūdu un palu risku mazināšanai.

Kā divi būtiskākie riski Latvijā kopumā un visos baseinu apgabalos tiek minēti notekūdeņu novadīšana no centralizētajām kanalizācijas sistēmām nepieslēgtajām dzīvojamajām mājām, otrā vietā ir notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām un uzņēmumiem.

Sākotnēji, saskaņā ar darba tehnisko specifikāciju, netika plānots aptaujas anketās iekļaut jautājumus par komunālajiem notekūdeņiem, bet tā kā darba gaitā pasūtītājs tomēr vēlējās noskaidrot šī jautājuma aktualitāti, tas tika iekļauts aptaujas anketās. Sniegtās atbildes anketās atkārtoti apstiprina to, ka jautājums par NAI izbūvi un izmantošanas iespējām Latvijā ir ļoti aktuāls.

Nākošie būtiskākie riski ir saistīti ar piesārņojošo vielu noteci no lauksaimniecībā izmantojamām platībām; plūdiem un paliem; piesārņotajām vietām; atkritumu saimniecības objektiem un upju krastu eroziju.

No 95 pašvaldībām 50 pašvaldības (jeb 53%) savās anketās norādīja, ka pašvaldībā pēdējo desmit gadu laikā plūdi (vēja uzplūdu, intensīvu lietusgāžu vai sniega kušanas, pavasara palu maksimuma izraisīta applūšana) ir radījuši būtiskas problēmas, nodarot ievērojamus zaudējumus un prasot nozīmīgus ieguldījumus no pašvaldības to seku likvidācijā.

Izvērtējot identificēto vides risku risku iestāšanās iespējamību un nozīmību, ko veica eksperti, kā arī ņemot vērā pašvaldību speciālistu vērtējumu, vides riskus pašvaldībās var sakārtot sekojošā prioritārā secībā:

1. Lauksaimniecības noteču piesārņojums

2. Piesārņotas vietas
3. Plūdi un pali
4. Atkritumu apsaimniekošana
5. Piesārņojums ar bīstamām vielām
5. Pārrobežu piesārņojums
7. Krastu un gultnes pārveidojumi
8. Gaisa piesārņojums
9. Mazo HES darbība
10. Augsnes degradācija
11. Lielo HES darbība

Ņemot vērā risku būtiskuma novērtējums kā arī pašvaldību sniegtos priekšlikumus pasākumiem to novēršanai identificētās aktivitātes būtisko vides risku samazināšanai:

- Mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu noteces samazināšanas pasākumi;
- Pretplūdu pasākumi;
- Piesārņoto vietu sanācija;
- Hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti novērtēšana ūdensobjektos, kas šobrīd ir noteikti kā stipri pārveidoti;
- Jūras krastu stiprināšana;
- Pasākumi hidroelektrostaciju darbības ietekmes samazināšanai.

Saistībā ar zaļo risinājumu īstenošanas izvērtējumu, darba izstrādes gaitā tika secināts sekojošais:

- Apmēram 1/3 no visām Latvijas pašvaldībām ir dzirdējušas par „zaļajiem” risinājumiem plūdu, palu vai cita veida applūšanas problēmu risināšanai, savukārt tikai 1/5 daļai ir lielākas vai mazākas zināšanas vai izpratne par „zaļajiem” risinājumiem;
- Vislielāko atbalstu guva piedāvātais pasākums – „Ūdenscaurlaidīgu laukumu, ietvju u.tml. segumu izmantošana, papildu zaļo zonu ierīkošana urbanizētās teritorijās”, kas varētu būt saistīts ar to, ka šajā gadījumā nav jārisina problemātiskais īpašumtiesību jautājums un šāda veida pasākumi ir paredzami jaunbūvējamos būvobjektos;
- Tikai 6 no visām pašvaldībām norādīja, ka tām ir pieredze „zaļo” risinājumu izmantošanā. Pieredze iegūta apmeklējot kādu semināru vai īstenojot LAD atbalsta pasākumus. Jelgavas pilsētai bijusi veiksmīga sadarbība ar LLU LIF diplomdarba izstrādes ietvaros;
- Vairumam no pašvaldībām – 16 no 28 pašvaldībām, kas sniedza atbildes uz jautājumiem par „zaļajiem” risinājumiem, ir viedoklis par ieguvumiem, īstenojot šos pasākumus - Videi draudzīgi risinājumi, kas ainaviski iekļaujas dabiskā vidē;
- Lielākai daļai no pašvaldībām, kas sniedza atbildes uz jautājumiem par „zaļajiem” risinājumiem, bija arī savs viedoklis par to, kādas problēmas ir sagaidāmas, plānojot šo risinājumu izmantošanu – finansējuma trūkums; „zaļajiem” risinājumiem ir

vajadzīgas pietiekami plašas zemes teritorijas; pašvaldībām nav pieredzes jaunu inovatīvu projektu izstrādē un jaunu materiālu izmantošanā; nav praktisku piemēru (ja ir kāds, tad nav plašas informācijas); plūdu apdraudētās teritorijas atrašanās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, u.c.

Zaļie risinājumi galvenokārt varētu tikt izmantoti pavasara un lietus plūdu samazināšanai vai novēršanai. Ņemot vērā ūdens masu, kas veido jūras uzplūdus vai rodas avāriju gadījumā, zaļo risinājumu piemērotība šāda veida plūdu samazināšanai vai novēršanai ir maz ticama.

Šobrīd nebūtu pamatoti prioritizēt 2014.-2020. gada finanšu plānošanas periodā veicamos šāda veida pasākumus, tādējādi diskriminējot pašvaldības, kurām līdz šim nav bijusi iespēja iepazīties ar „zaļās infrastruktūras” risinājumu būtību un īstenošanas principiem. Tāpat jebkura veiksmīga zaļās infrastruktūras risinājuma pamatā ir sakārtoti īpašumtiesību jautājumi, atbilstošs teritoriālais plānojums un detalizēta hidroģeoloģiskā izpēte (kādā veidā zaļās infrastruktūras risinājuma ietekmē mainīsies ūdens režīms apkārtējās teritorijās), līdz ar to nav iespējams novērtēt zaļās infrastruktūras risinājumu piemērošanu konkrētas pašvaldības teritorijā bez pašvaldību un specializētu inženieru līdzdalības.

Attiecībā uz zaļās infrastruktūras izmaksām, šobrīd Latvijā tiek veikti pirmie pilotprojekti, līdz ar to uz šo brīdi nav iespējams noteikt pamatotas izmaksas un ieguvumus zaļās infrastruktūras izveidei.

1. PIELIKUMS. ŪDENS EKOLOĢISKĀ KVALITĀTE UPJU UN EZERU RISKĀ ŪDENSOBJEKTOS

Daugavas upju baseina apgabals

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁴	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
1.	D407	Suda	Izklidētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	2	nav	n.d. ¹⁵	n.d.
2.	D413 SP	Daugava	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	2	nav	2	nav
3.	D419	Ogre	Izklidētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4.	D427SP	Daugava	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums	2	nav	n.d.	n.d.
5.	D437	Kuja	Izklidētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
6.	D438	Kuja	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
7.	D439	Isliena	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
8.	D451	Bolupe	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums,	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

¹⁴ Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteiktie

¹⁵ n.d. - nav dati

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identifikāšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁴	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
			hidromorfoloģiskie pārveidojumi				
9.	D462SP	Rēzekne	Augštecē esošo ūdensobjektu ietekme	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
10	D463	Rēzekne	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums	3	P _{kop.}	n.d.	n.d.
11	D476	Daugava	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums	3	P _{kop.}	n.d.	n.d.
12	D480SP	Feimanka	Izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	5	P _{kop.}
13	D494	Līksna	Izklidētais piesārņojums	3	N _{kop.} , P _{kop.}	n.d.	n.d.
14	E001	Šņūzers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), iespējami vēl neapzināti punktveida un izklidētā piesārņojuma avoti	5	Seki disks, hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.
15	E042	Ķīšezers	Izklidētais piesārņojums	3	N _{kop.} , P _{kop.}	5	P _{kop.} , hlorofils a, fitoplanktons
16	E043	Lielais Baltezers	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
17	E044	Mazais Baltezers	-	4	N _{kop.} , P _{kop.} , Seki disks, hlorofils a, fitoplanktons	5	P _{kop.} , Seki disks, hlorofils a, fitoplanktons
18	E050	Gulbēra ezers	Izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
19	E052	Lielais Līdēra ezers	Izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
20	E057	Ineša ezers	Izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
21	E064	Kaņepē	Punktveida	3	Hlorofils a,	n.d.	n.d.

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁴	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
		nu ezers	piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)		fitoplanktons		
22	E067	Sāviens ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums	3	Pkop., Seki disks, Hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.
23	E072	Ludzas ezers	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
24	E085 SP	Lubāna ezers	Rēzeknes upes ienestais piesārņojums	3	Nkop., Pkop., Hlorofils a, fitoplanktons	4	Pkop., Hlorofils a, fitoplanktons
25	E087	Tiskādu ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	4	Pkop., Seki disks, Hlorofils a	n.d.	n.d.
26	E089	Virtūkšņa ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
27	E097	Bižas ezers	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
28	E099	Kritužu ezers	-	5	Nkop., Seki disks, Hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.
29	E100	Pārtavas ezers	-	3	Pkop., Seki disks, fitoplanktons	n.d.	n.d.
30	E103	Ismeru-Žogotu ezers	Izklidētais piesārņojums	3	Seki disks	n.d.	n.d.
31	E105	Baļotes ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	4	Seki disks, Hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.
32	E107	Vīķu ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	4	Seki disks, Hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.
33	E110	Salmeja ezers	Izklidētais piesārņojums	4	Seki disks, Hlorofils a,	n.d.	n.d.

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁴	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
					fitoplanktons		
34	E111	Feimaņu ezers	-	3	Seki disks, fitoplanktons	5	Seki disks, fitoplanktons
35	E112	Lielupes Kalupes ezers	-	3	fitoplanktons	n.d.	n.d.
36	E113	Mazais Kalupes ezers	Hidromorfoloģiskie pārveidojumi	4	Nkop., Seki disks	n.d.	n.d.
37	E114	Eikša ezers	Izkliedētais piesārņojums	3	Nkop., Seki disks, fitoplanktons	n.d.	n.d.
38	E116	Pelēča ezers	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	5	Seki disks, fitoplanktons	n.d.	n.d.
39	E117	Viragnas ezers	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	4	Nkop., Seki disks, fitoplanktons	n.d.	n.d.
40	E125	Ciriša ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
41	E132	Rušona ezers	Izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
42	E141	Černostes ezers	Izkliedētais piesārņojums	4	Seki disks, fitoplanktons	n.d.	n.d.
43	E142	Aksenevas ezers	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	4	Pkop., Seki disks, Hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.
44	E179	Šēnheidas ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
45	E189	Dagdas ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
46	E230	Viļakas ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁴	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
			biogēni)				
47	E243	Pildas ezers	Izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
48	E248	Lielais Ludzas ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	4	Nkop., Seki disks, Hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.
49	E253	Dziļezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
50	E256	Plisūna ezers	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
51	E258	Zilezers	-	4	Hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.

Gaujas upju baseina apgabals

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁶	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
1.	G205	Gauja	Izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
2.	G206	Brasla	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
3.	G209	Gauja	Izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4.	G220	Abuls	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	4	N _{kop.} , P _{kop.} , saprobitātes indekss	3	P _{kop}

¹⁶Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteiktie

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁶	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
5.	G229	Vija	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
6.	G242	Vizla (Jaunpalša)	Hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
7.	G264	Aģe	Hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
8.	G268	Svētupe	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
9.	G306	Salaca	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
10	G312	Rūja	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, plūdu risks	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
11	E197	Sārumezers	-	4	Pkop., Seki disks, hlorofils a, fitoplanktons	n.d.	n.d.
12	E199	Ktvaru ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁶	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
			piesārņojums				
13	E202	Vaidava s ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
14	E217	Riebezers	Hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
15	E219	Lādes ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
16	E222	Dūņezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
17	E225	Burtnieku ezers	Izkliedētais un vēsturiskais piesārņojums	4	Nkop., Pkop., hlorofils a, fitoplanktons	5	Pkop., hlorofils a, fitoplanktons

Lielupes upju baseina apgabals

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁷	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
1.	L100 SP	Lielupe	Izkliedētais piesārņojums	5	N kop.	n.d.	n.d.
2.	L106 SP	Vecbērzes poldera apvedkanāls	Izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
3.	L107	Lielupe	Hidromorfoloģiskie pārveidojumi	4	N kop.	3	Pkop.

¹⁷Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteiktie

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁷	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
4.	L108 SP	Svēte	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
5.	L109	Bērze	Izklidētais piesārņojums	2	nav	2	nav
6.	L111	Bērze	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	3	Nkop.	n.d.	n.d.
7.	L114	Bikstupe	Izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
8.	L117 SP	Auce	Izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
9.	L118	Auce	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
10	L120	Tērvete	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izklidētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	5	Nkop.	5	Nkop.
11	L121	Skujaine	Izklidētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁷	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
12	L123	Svēte	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
13	L124	Vilce	Pārrobežu piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
14	L143	Lielupe	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
15	L144 SP	Platone	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
16	L146	Platone	Izkliedētais un pārrobežu piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	5	Nkop., saprobitātes indekss	n.d.	n.d.
17	L147	Vircava	Izkliedētais un pārrobežu piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
18	L148 SP	Sesava	Izkliedētais un pārrobežu piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
19	L149	Svitene	Izkliedētais un pārrobežu piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁷	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
20	L153	Īslīce	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
21	L159	Mēmele	Izkliedētais un pārrobežu piesārņojums, plūdu risks	2	nav	2	nav
22	L169	Dienvīdusēja	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), izkliedētais un pārrobežu piesārņojums, plūdu risks	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
23	L176	Mūsa	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), izkliedētais un pārrobežu piesārņojums	5	Nkop.	3	Nkop., Pkop.
24	E032 SP	Babītes ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
25	E035	Zebrus ezers	Hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
26	E038	Viesītes ezers	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
27	E039	Saukas ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	3	Seki disks, hlorofils a, fitoplanktons	3	Seki disks, fitoplanktons

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁷	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
28	E040	Garais ezers	Pārrobežu piesārņojums	n.d.	n.d.	5	Seki disks, hlorofils a, fitoplanktons
29	E078	Krīgānu ezers	Izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
30				n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

Ventas upju baseina apgabals

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁸	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
1.	V004	Ālande	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
2.	V010	Bārta	Pārrobežu piesārņojums, plūdu risks	3	N/NH4	3	Pkop.
3.	V015	Alokste	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums	3	Pkop., saprobitātes indekss	n.d.	n.d.
4.	V041	Viesata	Izkliedētais piesārņojums	2	nav	n.d.	n.d.
5.	V043	Venta	Augšteces ūdensobjektu ietekme	2	nav	n.d.	n.d.
6.	V046	Ēda	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

¹⁸ Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumos Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” noteiktie

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁸	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
7.	V049	Venta	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi, plūdu risks, augšteces ūdensobjekta ietekme	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
8.	V060	Zaņa	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
9.	V082	Roja	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
10	V089 SP	Roja ar mazupīti	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), plūdu risks, augšteces ūdensobjekta ietekme	3	N/NH ₄ , saprobitātes indekss	3	N/NH ₄ , saprobitātes indekss
11	V091	Slocene	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un izkliedētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
12	V093	Slocene	Izkliedētais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	5	N/NH ₄ , Pkop., Nkop.	n.d.	n.d.
13	E003 SP	Liepājas ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), iespējama jūras ūdeņu ietekme	4	Nkop., Pkop., Seki disks	4	Pkop., Seki disks, hlorofils a, fitoplanktons

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identifikāšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi ¹⁸	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
14	E004	Tosmares ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
15	E006	Prūšu ūdenskrātuve	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), hidromorfoloģiskie pārveidojumi	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
16	E007	Sepenes ezers	Izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
17	E008	Durbes ezers	Izklidētais piesārņojums	3	Seki disks, fitoplanktons	n.d.	n.d.
18	E016	Remtes ezers	Izklidētais piesārņojums	5	Pkop., Seki disks, fitoplanktons	n.d.	n.d.
19	E017	Pakuļu HES ūdenskrātuve	Iespējama caurtekošās upes ietekme	3	Nkop., Pkop.	n.d.	n.d.
20	E018	Cieceres ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
21	E026	Lebezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni)	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
22	E027	Sasmakas ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), izklidētais piesārņojums	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās
2014. - 2020.gada finanšu plānošanas perioda atbalstāmo aktivitāšu identificēšanai*

Nr.	ŪO kods	Nosaukums	Būtiskie riska cēloņi¹⁸	Provizoris kā ekoloģiskā kvalitāte 2009.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji	Provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte 2010.gadā	Labai kvalitātei neatbilstošie rādītāji
23	E028	Laidzes ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni) un vēsturiskais piesārņojums, hidromorfoloģiskie pārveidojumi	4	Nkop., Seki disks, fitoplanktons	n.d.	n.d.
24	E031	Valguma ezers	Punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), caurtekošās Slocenes upes ietekme	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

2. PIELIKUMS. PAŠVALDĪBU APTAUJAS ANKETA

Ievadinformācija par anketas aizpildīšanu

Anketa elektroniskā formātā, kā arī papildu informācija par projektu „*Būtisku vides risku apzināšana Latvijas pašvaldībās 2014. - 2020.gada Eiropas Savienības finanšu plānošanas perioda atbalstāmo Eiropas Savienības fondu aktivitāšu identificēšanai*” un pašvaldību teritorijā esošajiem ūdensobjektiem ir pieejama Internetā:

www.eiropprojekts.lv/aptauja

Lietotājvārds: aptauja2014

Parole: aptauja2014

Anketas uzbūve

Anketai ir četras daļas:

1. informācija par respondentu;
2. jautājumi par būtiskiem ūdeņu izmantošanas un aizsardzības jautājumiem;
3. jautājumi par jūsu pašvaldības plānotajām rīcībām ūdeņu apsaimniekošanas un aizsardzības jomā;
4. jautājumi par iespējām izmantot netradicionālus risinājumus plūdu risku mazināšanai.

Kā aizpildīt anketu?

Anketu iespējams aizpildīt gan elektroniski, gan papīra versijā – kā jums ērtāk.

Uz daļu jautājumu lūdzam sniegt izvērstas atbildes, pie citiem –atzīmēt atbilstošo atbildi ar simbolu „X”. Doto uzskaitījumu varat papildināt, ja kāda jums aktuāla problēma vai tās risinājums nav minēts.

Ja anketu aizpildīs pašvaldības speciālists, kurš pārzina ūdens apsaimniekošanas jautājumus, šis darbs aizņems aptuveni 1-1,5 stundas.

Kā anketa ir jāiesniedz, ar ko sazināties neskaidrību gadījumā?

Ja jums ir neskaidrības par anketā uzdotajiem jautājumiem vai rodas citi ar tās aizpildīšanu saistīti jautājumi, lūdzam sazināties ar Baibu Rosicku: e-pasts: baiba@eiropprojekts.lv, mobilā tālruņa numurs: 29459573.

Aizpildītās anketas līdz **2014.gada 2.aprīlim** lūdzam iesūtīt elektroniski uz e-pasta adresi: baiba@eiropprojekts.lv, vai arī nosūtīt pa pastu uz šādu adresi: SIA „Eiropprojekts”, Elizabetes iela 2-413, Rīga LV1010.

ANKETA

Pašvaldību aptauja par aktuāliem ūdeņu izmantošanas un aizsardzības jautājumiem

1. Informācija par respondentu

Anketu aizpildīja:

Vārds,

uzvārds _____

Amats _____

Pašvaldības

nosaukums _____

Kontaktinformācija (tālruna numurs, e-pasta

adrese) _____

2. Būtiski ar ūdeņu aizsardzību un izmantošanu, saistīti jautājumi

2.1. Kādas ir trīs aktuālākās problēmas jūsu pašvaldībā, kas saistītas ar virszemes un pazemes ūdeņu izmantošanu, aizsardzību un apsaimniekošanu?

1.

2.

3.

2.2. Kas, jūsuprāt, negatīvi ietekmē virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti un/vai ūdens resursu pieejamību jūsu pašvaldībā?

2.3. Nākamajā lappusē tabulā nosauktas darbības un procesi, kas saskaņā ar pētījumiem ietekmē ūdeņu stāvokli Latvijā. Lūdzu ar „X” atzīmējiet, kuri no tiem būtiski ietekmē ūdeņus jūsu pašvaldības teritorijā (atbilžu skaits nav ierobežots) un miniet to ietekmes piemērus (konkrētu upi, ezeru vai teritoriju kurā šī ietekme rada problēmas).

Darbības/procesi/objekti, kas ietekmē ūdeņu stāvokli	Ūdeņi, kurus tie ietekmē jūsu pašvaldības teritorijā			Piemēri – ietekmētās vietas, grūtības, ko šī ietekme rada
	Virszemes	Pazemes	Piekrastes	
1. Notekūdeņu novadīšana no apdzīvotām vietām un uzņēmumiem				
2. Notekūdeņu novadīšana no centralizētām kanalizācijas sistēmām nepieslēgtām dzīvojamām mājām/ēkām				
3. Piesārņojošo vielu emisija gaisā no ražotnēm, katlumājām u.tml., kas ietekmē nokrišņu sastāvu un vielu nosēdumus uz augsnes un ūdeņos				
4. Piesārņojošo vielu (mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu pārpalikumu) notece no lauksaimniecībā izmantotajām platībām				
5. Atkritumu saimniecības objekti, kas rada vai var radīt piesārņojumu (slēgtās atkritumu izgāztuves, poligoni, neapsaimniekotie atkritumi)				
6. Erozija				
6.1. upju krastu				

6.2. jūras krastu				
7. Piesārņotās vietas – esošās vai bijušās ražotnes, naftas bāzes, citi objekti, no kuriem piesārņojums nonāk upēs, ezeros, jūrā vai pazemes ūdeņos				
8. Upju un ezeru krastu un gultnes, kā arī jūras piekrastes pārveidojumi:				
8.1. krastu stiprinājumi				
8.2. ostas un piestātnes				
8.3. aizsprosti				
8.4. upju iztaisnošana				
8.5. polderi				
8.6. citi (lūdzu, norādiet)				
9.Hidroelektrostaciju būvniecība un darbība				

10. Pārrobežu piesārņojums				
11. Plūdi un pali				
12. ...				

3. Jūsu pašvaldības plānotās rīcības ūdeņu aizsardzībā un apsaimniekošanā

3.1. Kādas rīcības 2014.-2020.gadā plānots īstenot jūsu pašvaldībā ūdeņu apsaimniekošanas vai ūdens kvalitātes uzlabošanas jomā? Ja iespējams, miniet tās prioritārā secībā (svarīgākās vispirms).

Plānotā rīcība (norādiet upi, ezeru, jūras piekrastes posmu u.tml. ar kuru tā saistīta)	Pašreizējā projekta stadija (atzīmējiet atbilstošo)	Vai šo projektu īstenošiet arī bez līdzfinansējum a? (atzīmējiet atbilstošo)	Projekta skaitliskie indikatori
	☐ Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos ☐ Notiek plānošana ☐ Izstrādāts tehniskais projekts ☐ Projekts tiek īstenots ☐ Cits variants (norādiet, kāds)	☐ Jā ☐ Nē	Labumu gūstošo cilvēku skaits _____ Ietekmētā teritorija (ha vai km) _____ Indikatīvas izmaksas _____
	☐ Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos ☐ Notiek plānošana ☐ Izstrādāts tehniskais projekts ☐ Projekts tiek īstenots ☐ Cits variants (norādiet, kāds)	☐ Jā ☐ Nē	Labumu gūstošo cilvēku skaits _____ Ietekmētā teritorija (ha vai km) _____ Indikatīvas izmaksas _____

	☐ Projekts paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos ☐ Notiek plānošana ☐ Izstrādāts tehniskais projekts ☐ Projekts tiek īstenots ☐ Cits variants (norādiet, kāds)	☐ Jā ☐ Nē	Labumu gūstošo cilvēku skaits Ietekmētā teritorija (ha vai km) Indikatīvas izmaksas

3.2. Ja, atbildot uz iepriekšējo jautājumu, plānotās rīcības nenosaucāt prioritārā secībā, lūdzu, norādiet, kuru no tām (**neskaitot** tūdenssaimniecības infrastruktūras attīstības projektus) uzskatāt par prioritāru projektu ūdeņu stāvokļa uzlabošanai?

3.3. Vai līdzšinējos plānošanas periodos (2004.-2006., 2007.-2013.) jūsu pašvaldība ir sagatavojusi kādu projekta pieteikumu ūdeņu apsaimniekošanas vai ūdens kvalitātes uzlabošanas jomā, kurš tika pieteikts līdzfinansējuma saņemšanai, bet to nesaņēma, jo neatbilda kādiem būtiskiem nosacījumiem (īpašumtiesības, IVN procedūra u.tml.). Lūdzu norādiet šādu(-s) projektu (-s) un miniet noraidīšanas iemeslus.

3.4. Vai Jūsu pašvaldības teritorijā ir noteikta maksa par publisko virszemes ūdeņu izmantošanu (peldvietu ierīkošanai, ūdens tūrismam, ūdenssportam u.c.)? Pozitīvas atbildes gadījumā, lūdzu, norādiet konkrētas upes, ezerus, piekrastes ūdeņus, par kuru izmantošanu to piemērojat.

Jā, ir jau ieviesta (norādiet ūdenstilpi) _____

Nav ieviesta, bet plānojam (norādiet ūdenstilpi) _____

Nē, nav šādu plānu

3.5. Ja atbilde uz 3.4. jautājumu ir apstiprinoša, kādiem nolūkiem (kādu pasākumu finansēšanai) jūsu pašvaldība izmanto/varētu izmantot iekasēto maksu?

4. Plūdu risks un netradicionāli risinājumi plūdu un palu risku mazināšanai

4.1. Vai jūsu pašvaldībā pēdējo desmit gadu laikā plūdi (vēja uzplūdu, intensīvu lietusgāzu vai sniega kušanas, pavasara palu maksimuma izraisīta applūšana) ir radījuši būtiskas problēmas, nodarot ievērojamus zaudējumus un prasot nozīmīgus ieguldījumus no pašvaldības to seku likvidācijā? (Lūdzu, atzīmējiet atbilstošo atbildi.)

Jā (norādiet applūstošo teritoriju (-as))

___ Nē

Ja jā, lūdzu, atbildiet uz tālākajiem jautājumiem.

Ja nē, pateicamies par anketas aizpildīšanai veltīto laiku!

4.2. Kas applūst, cieš no plūdiem (lūdzu, atzīmējiet vienu vai vairākas atbilstošās atbildes):

___ dzīvojamās ēkas (lūdzu, norādiet ietekmēto iedzīvotāju skaitu)

___ objekti, kuru applūšana rada vides piesārņojumu (lūdzu, miniet piemērus)

___ kultūrvēsturiski objekti (lūdzu, norādiet konkrēti)

___ infrastruktūra (ceļi u.tml., lūdzu, norādiet konkrēti)

___ citi nozīmīgi objekti (lūdzu, norādiet konkrēti)

4.3. Ja iespējams, norādiet, plūdu nodarīto zaudējumu apmēru finansiālā izteiksmē (pēdējo piecu gadu laikā).

4.4. Ja jūsu pašvaldībā laikā līdz 2020.gadam ir plānots īstenot kādu pretplūdu projektu, lūdzu, īsi raksturojiet to:

4.4.1. projekta būtība, īstenošanas vietu un laiks

4.4.2. plānotais finansējuma avots

4.4.3. pašreizējā projekta attīstības stadija:

- Paredzēts pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos
- Notiek plānošana
- Izstrādāts tehniskais projekts
- Projekts tiek īstenots
- Cits variants (norādiet, kāds)

4.4.4. projekta ietekmes rādītāji:

labumu gūstošo cilvēku skaits _____, ietekmētā teritorija (ha vai km) _____,

indikatīvas izmaksas

4.5. Ja jūsu pašvaldībā ir vietas, kur plūdu, palu vai cita veida applūšanas problēmu risināšanai varētu izmantot kādu no tālāk nosauktajiem „zaļajiem” risinājumiem, kas nav saistīti ar sarežģītiem inženiertehniskiem būvdarbiem, lūdzu atzīmējiet jūsu situācijai piemērotākos risinājumus (varat atzīmēt vairākas atbildes) un vietas, kur tos varētu īstenot.

Divpakāpju meliorācijas grāvju ierīkošana (palīdz kontrolēt augsnes eroziju, ūdens līmeni un augu barības vielu un minerālmēsļu nonākšanu virszemes ūdeņos).

Lūdzu, norādiet iespējamo vietu:

Mākslīgo mitrzemju izveide (mitrzemes uztver ar lauksamniecības noteci izskalošanās augu barības vielas (t.sk., fosfora un slāpekļa savienojumus), pirms tās nonāk ūdenstilpnēs).

Lūdzu, norādiet iespējamo vietu:

__Dabisko plūdu un palu ūdeņu uztveršanas platību atjaunošana vai uzturēšana dabiskā stāvoklī (palienes kalpo par ekoloģisko koridoru, kas plūdu gadījumā aizsargā apkārtējās teritorijas no applūšanas).

Lūdzu, norādiet iespējamo vietu:

__Ūdenscaurlaidīgu laukumu, ietvju u.tml. segumu izmantošana, papildu zaļo zonu ierīkošana urbanizētās teritorijās (ļauj nokrišņu ūdeņiem iesūkties augsnē).

Lūdzu, norādiet iespējamo vietu:

__Ūdens līmeņa regulēšanas sliekšņu, piemēram, akmeņu krāvumu, ierīkošana ūdenstecēs vai grāvjos (veicina sedimentācijas procesus).

Lūdzu, norādiet iespējamo vietu:

__ Cits „zaļais” risinājums (lūdzu, nosauciet konkrēti)

Lūdzu, norādiet iespējamo vietu:

__ Cits „zaļais” risinājums (lūdzu, nosauciet konkrēti)

Lūdzu, norādiet iespējamo vietu:

4.6. Ja jums jau ir pieredze šādu „zaļo” risinājumu izmantošanā, lūdzu īsi aprakstiet to un norādiet kontaktpersonu, pie kuras var saņemt vairāk informācijas (vārds, uzvārds, e-pasta adrese, tālruņa numurs)?

4.7. Kādas priekšrocības jūs redzat šādu risinājumu izmantošanai?

4.8. Kādas ar šo risinājumu izmantošanu saistītas grūtības jūs saskatāt?

Paldies par atsaucību!

3. PIELIKUMS. PAŠVALDĪBU IESNIEGTĀS ANKETAS

Anketas iesniegtas darbu pasūtītājam elektroniski